اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۱۰ دی ۱۴۰۱
• ۷ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
• ۳۱ دسامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۵۲ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۳۴ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

فرزین رئیس کل بانک مرکزی شد

محمدرضا فرزین رئیس کل جدید بانک مرکزی شد. فرزین در نخستین اظهارات در سمت سکان‌داری بانک مرکزی گفت: حتما ارز نیما را روی قیمت ۲۸۵۰۰ تومان تثبیت خواهیم کرد و واردات تمام کالاهای اساسی و مواد اولیه و ماشین‌آلات را با این نرخ تامین خواهیم کرد. فرزین، سیاست جدید ارزی را سیاست تثبیتی خواند و گفت: نرخ ارز را تثبیت کرده و دغدغه فعالان اقتصادی کشور را رفع خواهیم کرد. فرزین از سال گذشته مدیرعامل بانک ملی بوده و از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ مدیرعامل بانک کارآفرین بود. ریاست هیات عامل صندوق توسعه ملی، معاونت اقتصادی وزیر امور اقتصاد و دارایی و دبیری ستاد هدفمند کردن یارانه‌ها در دولت دهم نیز مسئولیت‌های دیگر فرزین بوده است.

سرمقاله

آش شور گرانی ارز در اقتصاد پنهان ۲

گفت‌وگو

معدن زیر سایه ناهنجاری ۶

یادداشت‌های امروز

تقابل اقتصاد پنهان و سرمایه‌گذاری صنعتی ۴

دلایل بروز پدیده دستفروشی در اقتصاد ۹

تشکل‌یابی غیرآزاد مانع حق‌خواهی کارگران ۱۲

اقتصاد پنهان نرخ سکه را بالا برد ۱۴

پرونده

سایه سنگین «اقتصاد سیاه»

شکل‌گیری مافیا زیر پوست «اقتصاد پنهان» ۲
خاورمیانه، همچنان مشکل‌دار است ۳
صنعت در تله اقتصاد پنهان ۴
آسیب کسب‌وکارهای زیرزمینی بر اقتصاد ۷
وقتی قانون مسیر قاچاق را هموار می‌کند ۸
تقلبی عیان که حاجت به بیان نیست ۹
دردسرهای فروش طلای سیاه ۱۰
اقتصاد زیرزمینی و کارگران زیرپله‌ای ۱۲
از تورهای غیرمجاز تا پزشک‌نماها ۱۳
سایه اقتصاد سیاه بر ارز شاخص ۱۴

طرح: سامان شرف‌الدین

فولاد سنگان

آگهی فراخوان عمومی شناسایی پیمانکار شرکت فولاد سنگان خراسان

نوبت اول

■ **موضوع فراخوان:** شرکت صنعتی و معدنی فولاد سنگان خراسان در نظر دارد نسبت به شناسایی و پیش‌ارزیابی پیمانکاران واجد صلاحیت جهت دعوت به مناقصه ساختمان‌های نیمه‌صنعتی و غیرصنعتی این مجموعه اقدام نماید.

■ **شرح مختصری از مناقصه:** تهیه مصالح، ساخت و اجرای ساختمان‌های:

عنوان	نوع سازه	متراژ
ساختمان فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات ICT	بتنی	۲۸۰۰
ساختمان آزمایشگاه	بتنی	۲۵۰۰
احداث سوله پایلوت کنسانتره و گندله	فلزی	۱۸۰۰
پروژه احداث ساختمان اداری و مرکز اسناد فنی	بتنی	۳۳۰۰
ساختمان اداری خدمات و پشتیبانی گندله‌سازی	بتنی	۲۵۰۰
ساختمان مسجد	بتنی	۲۰۰۰

■ **نحوه دریافت اسناد ارزیابی:** کلیه متقاضیان می‌بایست نامه اعلام آمادگی کتبی خود را حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۵، به نشانی پست الکترونیک a.shirojan@sanganco.ir و Al.sanganco@gmail.com ارسال نمایند تا فرم ارزیابی اولیه پیمانکاران جهت متقاضیان ارسال گردد. متقاضیان می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر در ساعات اداری به شماره ۰۹۰۱۰۰۴۰۹۰۰ تماس حاصل نمایند.

■ **آخرین مهلت تحویل اسناد ارزیابی به مناقصه‌گزار:** پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ خواهد بود.

■ **مدت اجرای پروژه:** مدت اجرای پروژه ۱۲ ماه شمسی خواهد بود.

■ **محل اجرای پروژه:** خراسان رضوی، شهرستان خواف- منطقه سنگان - کیلومتر ۱۱ بلوار توسعه (رجکو)، روبروی معدن دولتی، کارخانه صنایع معدنی فولاد سنگان

شرایط مناقصه گران:

- داشتن صلاحیت معتبر در ارتباط با موضوع مناقصه از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی به شرط داشتن ظرفیت کاری {رتبه ۳ و ٤ بترتیب در رشته‌های ابنیه و تاسیسات ساختمانی به‌صورت توام}
- ارائه گواهینامه تایید صلاحیت ایمنی امور پیمانکاری از اداره کار، تعاون و رفاه اجتماعی
- داشتن ظرفیت آزاد و ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده قبل از انعقاد قرارداد توسط برنده مناقصه الزامی می‌باشد.

تذکر ۱: پس از پایان مرحله ارزشیابی مناقصه گران، دعوتنامه شرکت در مناقصه برای مناقصه گرانی که صلاحیت ارزیابی اولیه را احراز نموده‌اند، ارسال و فرآیند انجام مناقصه وفق شرایط اعلام شده در اسناد مناقصه مورد اقدام واقع خواهد شد.

تذکر ۲: اعلام آمادگی هیچگونه حقی را برای متقاضیان جهت شرکت در مناقصه ایجاد نخواهد کرد.

تذکر ۳: هزینه انتشار این آگهی (نوبت اول و دوم) از برنده مناقصه آتی اخذ خواهد شد.

شرکت صنعتی و معدنی فولاد سنگان خراسان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۱۲

فولاد سنگان

آگهی فراخوان عمومی شناسایی پیمانکار شرکت فولادسنگان خراسان

نوبت اول

■ **موضوع فراخوان:** شرکت صنایع معدنی فولاد سنگان خراسان در نظر دارد با شناسایی شرکت‌ها/کنسرسیوم‌های توانمند، در راستای افزایش ظرفیت و توسعه، پروژه افزایش ظرفیت زیر سقف کارخانه گندله‌سازی خود را از طریق مناقصه مهندسی، تدارک، اجرا و تضمین عملکرد (EPC) به شرکت‌ها/ کنسرسیوم‌های واجد شرایط واگذار نماید. به این منظور از شرکت‌ها/ کنسرسیوم‌های داخلی با همراهی شرکت‌های صاحب تکنولوژی خارجی و دارای رفرنس در زمینه طراحی و تامین تجهیزات گندله‌سازی به روش Pelletizing disk and Travelling Grate دعوت به عمل می‌آید.

■ **مدت اجرای پروژه:** مدت زمان اجرای پروژه ۲٤ ماه خواهد بود

■ **محل اجرای پروژه:** خراسان رضوی، شهرستان خواف- منطقه سنگان - کیلومتر ۱۱ بلوار توسعه (رجکو)، روبروی معدن دولتی، کارخانه صنایع معدنی فولاد سنگان

■ **نحوه دریافت اسناد ارزیابی:** کلیه متقاضیان می‌بایست نامه اعلام آمادگی کتبی خود را حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۵، به نشانی پست الکترونیک a.shirojan@sanganco.ir و Al.sanganco@gmail.com ارسال نمایند تا فرم ارزیابی اولیه پیمانکاران جهت متقاضیان ارسال گردد. متقاضیان می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر در ساعات اداری به شماره ۰۹۰۱۰۰۴۰۹۰۰ تماس حاصل نمایند.

■ **آخرین مهلت تحویل اسناد ارزیابی به مناقصه‌گزار:** پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ خواهد بود.

■ **شرایط مناقصه‌گران:**

- ارائه گواهینامه معتبر صلاحیت پیمانکاران، پایه ۱ طرح و ساخت (EPC)
- دارا بودن ظرفیت آزاد برای اخذ پروژه EPC
- دارا بودن توان مالی جهت اجرای پروژه بین‌المللی
- دارا بودن توان ارائه ضمانتنامه بانکی ارزی در داخل یا خارج از ایران (ضمانتنامه پیش‌پرداخت و انجام تعهدات)

تذکر ۱: پس از پایان مرحله ارزشیابی مناقصه‌گران، دعوتنامه شرکت در مناقصه برای مناقصه‌گرانی که صلاحیت ارزیابی اولیه را احراز نموده‌اند، ارسال و فرآیند انجام مناقصه وفق شرایط اعلام شده در اسناد مناقصه مورد اقدام واقع خواهد شد.

تذکر ۲: اعلام آمادگی هیچگونه حقی را برای متقاضیان جهت شرکت در مناقصه ایجاد نخواهد کرد.

تذکر ۳: هزینه انتشار این آگهی (نوبت اول و دوم) از برنده مناقصه آتی اخذ خواهد شد.

شرکت صنعتی و معدنی فولاد سنگان خراسان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۱۲

فولاد سنگان

آگهی فراخوان عمومی شناسایی پیمانکار شرکت فولاد سنگان خراسان

نوبت اول

■ **موضوع فراخوان:**
شرکت صنعتی و معدنی فولاد سنگان خراسان در نظر دارد نسبت به شناسایی و پیش‌ارزیابی پیمانکاران واجد صلاحیت جهت دعوت به مناقصه خدمات طراحی و تامین و احداث پایلوت پلنت فرآوری و گندله‌سازی این مجموعه اقدام نماید.

■ **نحوه دریافت اسناد ارزیابی:**
کلیه متقاضیان می‌بایست نامه اعلام آمادگی کتبی خود را حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۵، به نشانی پست الکترونیک a.shirojan@sanganco.ir و Al.sanganco@gmail.com ارسال نمایند تا فرم ارزیابی اولیه پیمانکاران جهت متقاضیان ارسال گردد. متقاضیان می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر در ساعات اداری به شماره ۰۹۰۱۰۰۴۰۹۰۰ تماس حاصل نمایند.

■ **آخرین مهلت تحویل اسنادارزیابی به مناقصه‌گزار:**
پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ خواهد بود.

■ **محل اجرای پروژه:**
خراسان رضوی، شهرستان خواف- منطقه سنگان - کیلومتر ۱۱ بلوار توسعه (رجکو)، روبروی معدن دولتی، کارخانه صنایع معدنی فولاد سنگان

■ **شرایط شرکت‌کنندگان:**

- دراختیار داشتن امکانات (عملیاتی و اجرایی، مدیریتی، توانایی مالی، توانایی در تأمین متریال و مصالح و تجهیزات و ابزار، داشتن تجربه مرتبط با موضوع مناقصه)
- داشتن ظرفیت آزاد و ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده قبل از انعقاد قرارداد توسط برنده مناقصه الزامی می‌باشد.

تذکر ۱: پس از پایان مرحله ارزشیابی مناقصه‌گران، دعوتنامه شرکت در مناقصه برای مناقصه‌گرانی که صلاحیت ارزیابی اولیه را احراز نموده‌اند، ارسال و فرآیند انجام مناقصه وفق شرایط اعلام شده در اسناد مناقصه مورد اقدام واقع خواهد شد.

تذکر ۲: اعلام آمادگی هیچگونه حقی را برای متقاضیان جهت شرکت در مناقصه ایجاد نخواهد کرد.

تذکر ۳: هزینه انتشار این آگهی (نوبت اول و دوم) از برنده مناقصه آتی اخذ خواهد شد.

شرکت صنعتی و معدنی فولاد سنگان خراسان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۱۲

سرمقاله

آش شور گرانی ارز در اقتصاد پنهان

ناصر بزرگمهر
nbozorgmehr@yahoo.com
به نام او که هرچه بخواهد همان می‌شود

آش آنقدر شور شد که صدای آشپزها هم در آمد و بالاخره نمایندگان محترم مجلس که با رای خودشان تیم اقتصادی دولت را بر مسند وزارتخانه‌های مختلف و اصلی‌ترین آنها یعنی اقتصاد نشانده‌اند، در روز یکشنبه ۴ دی ۱۴۰۱ با حضور خاندوزی وزیر امور اقتصادی و دارایی صدایشان بلندشد و یکی از بی‌سابقه‌ترین جلسات انتقادی خود را برگزارکردند و با اعتراض شدید نسبت به ضعف دولت و بانک مرکزی درکنترل بازار ارز وکاهش ارزش پول ملی، مدیریت تیم اقتصادی دولت را نامشخص خواندند و خواستار اصلاح این روند شدند.

اکثریت نمایندگان مجلس معتقد بودند که مجموعه وزارت اقتصاد و بانک مرکزی نتوانستند انتظارات تورمی را کنترل کنند. این کنترل بر عهده این مدیران بوده و آنها باید در این باره به مردم پاسخگو باشند.

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی خود به بررسی گزارش کمیسیون اقتصادی در مورد ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات ارزی دولت پرداختند والبته پیش از آن در یک جلسه غیرعلنی، شنونده سخنان رئیس بانک مرکزی درمورد تحولات ارزی اخیر بودند که به قول اکبری تالار پشتی نماینده تهران، گزارش بانک مرکزی در نشست غیر علنی، تمام فرافکنی بود وصبحت‌های رئیس کل بانک مرکزی، صغری و کبرایی بیش نبود و ایشان همه جز تیم اقتصادی، دولت و بانک مرکزی را مقصر می‌دانستند.

نمایندگان مجلس درگزارش کمیسیون اقتصادی معتقد بودند؛ تصمیمات شکست خورده گذشته در حوزه سیاست‌های ارزی توسط بانک مرکزی در حال تکرار است، افزایش نرخ ارز از پاییز امسال موجب نگرانی‌هایی درباره ثبات اقتصادی شده و در صورت عدم اصلاح سیاست‌های ارزی ناکارآمد، بدبختی‌های قصه ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی و تضییع منابع ارزی تکرار خواهدشد.

نمایندگان معتقد بودند که وزیراقتصاد باید درباره وضعیت آشفته بازار ارز و افزایش روزانه نرخ سکه که صدای همه را درآورده است و عدم نظارت بر عملکرد بانک‌ها و روند کُند پرداخت تسهیلات به مردم توضیح دهد.

سید غنی نظری، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس در همین زمینه فرمودند: یادتان است می‌گفتید که خدا را شکر ما رئیس‌جمهوری نشدیم که دلار ۵ هزارتومان بشود، آقایان رئیسی و صالح آبادی، دلار ۴۰ هزارتومان شده است.

ایزدپناه نماینده محترم تهران هم اشاره کردند: در این دولت شاهد افزایش ۵۰ درصدی نرخ ارز هستیم، آقایان نباید این موضوع افزایش دلار را به اغتشاشات و تحولات اخیر کشور ارتباط بدهند.

دلخوش نماینده صومعه سرا هم گفتند: وقتی یک شبه کالاها گران می‌شود، همه به دنبال تبدیل منابع خود به ارز هستند، اما دولت توپ را به زمین دیگران می‌اندازد، این حرف‌ها هیچ‌کدام جواب مردم نیست.

وزیر اقتصاد هم بعد از توجیهات فراوان، در حالی که در فاصله آغاز تا پایان سخنان خود، حداقل در چند قدم آن‌ورتر از مجلس، دلار هزارتومان گران‌تر شده بود، وعده ساماندهی بازار ارز در یک ماه آینده را دادند.

البته نمایندگان محترم مجلس، شوخی‌های صالح آبادی در یکی دوماه اخیر را هم فراموش نکرده‌اند، ایشان که علت افزایش نرخ دلار را در افزایش نرخ بهره در بیش از ۹۰ کشور دنیا و نوسانات فصلی می‌دانستند، در پاسخ‌های جدیدشان هم گرانی ارز را نتیجه اعتراض‌های چند ماه گذشته دانسته‌اند و اظهار فرموده‌اند که افزایش نرخ در بازار آزاد ارز واقعی نیست و حتما تعدیل خواهد شد و بانک مرکزی به عنوان بازارساز، برای ارز برنامه دارد.

که «بازارسازی» اعتراف بر دخالت‌های بانک مرکزی در گرانی بازار است و «برنامه‌داری» ایشان هم که بر همگان معلوم است.

البته در ادامه این شوخی‌ها، یادمان نرود که ماه قبل هم ایشان مدعی شدند؛ اقتصاد ایران رشد داشته و آن را نشانه خروج از رکود و حرکت به سمت بهبود دانستند که نتیجه آن را در این ماه دیدیم.

زنگنه نماینده تربت حیدریه در مجلس هم در همین زمینه فرمودند: استقلال بانک مرکزی زمانی مفید است که در رأس بانک مرکزی یک تئوریسین موفق و کارآمد باشد؛ اما ریاست بانک مرکزی نشان داده که نه تئوری درستی می‌داند و نه توانایی اجرای آن را دارد.

البته این شوخی‌های اعضای دولت فقط به آقای صالح آبادی محدود نمی‌شود، حتما فرمایشات آقای سردارمحسن رضایی و مدرک دکترای اقتصادی ایشان با معدل ۱۹ و خورده‌ای را به یاد دارید و یا فرمایشات آقای عبدالملکی که مدتی وزیر کار هم بودند و قرار بود با یک میلیون تومان، یک شغل ایجاد کنند، که ظاهرا حالا هم پست و مقام دیگری را تصاحب کرده‌اند، دوباره توییت کرده‌اند که دولت با ارزپاشی به میزان ۳۰۰ میلیون دلار می‌تواند نرخ دلار را به کمتر از ۱۵ هزارتومان رسانده و دو ماه در همان سطح نگه دارد و تامین این مبلغ برای بانک مرکزی از آب خوردن آسان‌تر است.

این اظهارات با واکنش بسیاری از مردم مواجه شده که نوشته‌اند؛ خب چرا این کار را نمی‌کنید؟

خارج از شوخی‌های دولتمردان با وضعیت پولی کشور و بی‌ارزش شدن روزانه پول ملی، یادمان نرود که درکنار قطعات مختلف پازل گرانی‌ها که برجام و تحریم می‌تواند در راس آن باشد، نمایندگان مجلس، خود بر این موضوع حتما تایید دارند که تاثیر اقتصادی نرخ ارز از کسری بودجه و گرانفروشی بانک مرکزی در ارز و قیمت‌گذاری روزانه آن برای جبران بودجه دولت نشات می‌گیرد، همان بودجه‌ای که خود نمایندگان محترم هرساله تصویب می‌کنند و تا چند روز دیگر هم بودجه سال آینده را تصویب خواهند کرد.

گرانی نرخ ارز، حاصل بی‌تدبیری در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی، امنیتی، فرهنگی، بودجه، برجام، بانک مرکزی و بی‌تدبیری وزارت اقتصاد درعدم نظارت برسیستم بانکی و انتخاب مدیریت‌های کوتوله درحوزه پول و سرمایه، توسط دولت مشهود است.

دولت باید با تغییر سیاست‌های اقتصادی و بین‌المللی، از نیروهای توانمندتری در حوزه تیم اقتصادی و خصوصا بانک مرکزی استفاده کند تا شاهد مدیران اجرایی عملگرا و قدرتمندتری باشیم.

حضرت آیت اله جوادی آملی هم در بیاناتی جداگانه فرموده‌اند که مردم بیشتر از قول به عمل احترام می‌گذارند و مسئولان باید در عمل به رفع مشکلات مردم بپردازند.

سایه سنگین «اقتصاد سیاه»

اقتصاد زیرزمینی؛ فعالیت‌های زیرزمینی آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی است که ماهیت غیرقانونی ندارند ولی در مراحل مختلف فرآیند انجام آن، به شکل‌های مختلف اقدامات مغایر با قانون رخ می‌دهد. مانند کم‌اظهاری در تولید، تقلب در اظهار میزان واردات و صادرات، فرار مالیاتی، استفاده از نیروی کار غیررسمی، کسب‌وکار بدون مجوز و نظایر آن. در شرایط تحریم، بنگاه‌های اقتصادی با مسائلی مانند احتمال کاهش تقاضا برای محصول، افزایش هزینه تولید ناشی از محدودیت در واردات مواد اولیه، افزایش هزینه‌های مبادله، کاهش تولید و کاهش صادرات مواجه خواهند شد. بنابراین بنگاه‌های اقتصادی، انگیزه بیشتری برای استخدام نیروی کار غیررسمی و فعالیت زیرزمینی بدون مجوز دارند و در راین مسیر برای دسترسی به رانت و سهمیه‌های دولتی و نظایر آن تلاش می‌کنند. کارشناسان بر این نکته تاکید دارند که این روند حجم فعالیت‌های غیرشفاف را در کشور افزایش داده و توسعه این روند اثرگذاری سیاست‌های تصمیم‌سازان اقتصادی را مخدوش می‌کند. به‌عنوان مثال اگر حجم فعالیت‌های زیرزمینی در اقتصادی بالا باشد، تجویز یک سیاست پولی یا مالی با هدف مشخص، ممکن است نتیجه مورد انتظار را نداشته باشد.

اما علت اصلی ایجاد اقتصاد زیرزمینی باتوجه به شرایط خاص حاکم بر اقتصاد ایران چیست؟ جماران در این پرونده به احتمال وجود این نوع فعالیت در هر یک از بخش‌های اقتصادی پرداخته و از نگاه فعالان هر بخش به دلایل بروز اقتصاد پنهان اشاره کرده است.

به گفته فعالان اقتصادی و کارشناسان، بی‌تدبیری‌های دولت‌ها، ضعف نظارت و نبود شفافیت در نظام مالیاتی و تعداد راه‌های فرار در آن، تحریم و حاکم شدن رکود سنگین بر اقتصاد کشور، از جمله عواملی اصلی است که طی یک دهه اخیر موجب گسترش بی‌رویه اقتصاد زیرزمینی شده است. همچنین یکی از دلایل گسترش کسب‌وکارهای زیرزمینی به نابسامانی نهادی در کشور بازمی‌گردد. بررسی وضعیت ایران در گزارش‌های بین‌المللی که محیط نهادی کشورها را پایش می‌کنند، نشان‌دهنده نیاز جدی کشور به بازنگری و اصلاح زیرساخت‌های نهادی است.

با این پرونده جماران همراه باشید تا با ابعاد گسترده‌تری از وجود اقتصاد پنهان آشنا شوید.

شکل‌گیری مافیا زیر پوست «اقتصاد پنهان»

اقتصاد پنهان یکی از سیاه‌چاله‌هایی است که اقتصاد برخی از کشورها را می‌بلعد و اگر دولتمردان توجه ویژه برای مقابله با این پدیده نداشته باشند، کشور می‌تواند با بحران‌های جدی اقتصاد مواجه شود.

در مورد اقتصاد پنهان که از آن با تعابیری نظیر اقتصاد غیررسمی، نامشهود، سایه، زیرزمینی و سیاه نیز یاد می‌شود، تعاریف و طبقه‌بندی‌های مختلفی ارائه شده است.

در این تعاریف و طبقه‌بندی‌ها، اقتصاد پنهان با توجه به معیارهایی نظیر ماهیت مبادلاتی فعالیت‌ها، ثبت در مراجع قانونی، پرداخت یا فرار مالیاتی، از سایر فعالیت‌ها متمایز می‌شوند.

رابطه معکوس شفافیت اقتصادی با اقتصاد پنهان

چندی پیش احمد وحیدی وزیر کشور در همایش علمی- پژوهشی اقتصاد پنهان گفت: اقتصاد پنهان علاوه بر آسیب اقتصادی، آثار مخرب اجتماعی و سیاسی نیز دارد.

اقتصاد پنهان شکل‌های مختلفی دارد، این نوع اقتصاد گاهی به صورت ورود و خروج غیرقانونی کالا شکل می‌گیرد و گاهی در این فرآیند خرید و فروش غیر قانونی است و گاه مشکلات دیگری دارد، وقتی درباره اقتصاد پنهان صحبت می‌کنیم از عدم شفافیت اقتصادی حرف می‌زنیم. وحیدی افزود: هر میزانی که شفافیت اقتصادی وجود نداشته باشد اقتصاد پنهان شدت بیشتری می‌گیرد، نظام مالیاتی بهم ریخته، تبادلات سالم اقتصادی و واردات و صادرات کاهش می‌یابد، نظام آماری بهم می‌ریزد و در نهایت بخش تولید ضرر می‌کند.

وزیر کشور ادامه داد: تولید قلب اقتصاد بوده و اقتصاد پنهان ضد تولید و به نوعی ضد اقتصاد است. اقتصاد پنهان فساد اداری را ایجاد و توسعه می‌دهد و در کنار آن اعتماد به نظام اداری به شدت کاهش می‌یابد و از این طریق سرمایه اجتماعی را از بین می‌برد و مشکلات فرهنگی، اجتماعی ایجاد می‌کند. این اقتصاد طرفدارانی را در بدنه جامعه ایجاد می‌کند که این گروه به مافیا تبدیل می‌شوند. وحیدی در ادامه گفت: برخورد با اقتصاد پنهان باید چند وجهی بوده تا بتوان ریشه‌های آن را از بین برد، باید با سیستم‌سازی و شبکه‌های دانش‌بنیان و توسعه شبکه‌های یکپارچه اقتصاد زیر زمینی را کشف و با آن برخورد کرد.

به همین منظور در وزارت اقتصاد توجه ویژه‌ای به سیستم‌سازی شده است. شبکه بانکی نیز با هوشمندسازی می‌تواند به صورت حداکثری با اقتصاد زیرزمینی مقابله کند.

تشدید فعالیت‌های اقتصادی غیرقانونی

حمید آذرمند، پژوهشگر اقتصادی بااشاره به اینکه گسترش اقتصاد پنهان موجب تشدید فعالیت‌های اقتصادی غیرقانونی به ویژه قاچاق ارز، قاچاق کالا و مبادلات مالی غیرشفاف می‌شود گفت: بروز این پدیده نه‌تنها موجب اتلاف منابع عمومی و تحمیل هزینه بر اقتصاد کشور و تحمیل فشار بر شهروندان می‌شود بلکه گسترش اقتصاد پنهان منجر به تعمیق فساد در سیستم اداری شده و کارایی نهادهای مسئول را به‌شدت کاهش خواهد داد.

این کارشناس اقتصاد معتقد است؛ تشدید تحریم‌ها منجر به گسترش وجوه مختلفی از اقتصاد پنهان و فعالیت‌های اقتصادی غیرشفاف و غیرقانونی می‌شود.

نوسان بازار ارز بالا می‌گیرد

وی در تشریح ابعاد مختلف اقتصاد پنهان به بروز پدیده اقتصاد سیاه اشاره کرد و گفت: اولین زمینه اقتصاد سیاه که در شرایط تحریم احتمال گسترش آن وجود دارد، بازار ارز است. در شرایط تحریم با کاهش صادرات نفتی و غیرنفتی، ناگزیر درآمدهای ارزی کشور محدودتر خواهد شد.

با محدودیت ورود منابع ارزی به کشور، می‌توان پیش‌بینی کرد که دولت مرحله به مرحله، دامنه سهمیه‌بندی موجود در تخصیص ارز را محدودتر خواهد کرد به طوری که به مرور افراد محدودتری به منابع ارزی کشور دسترسی خواهند داشت. این مسئله تا زمانی که دولت اصرار بر فروش ارز به نرخ دولتی دارد و از طرف دیگر اختلاف عمده‌ای بین نرخ دولتی و نرخ غیررسمی وجود دارد، می‌تواند ابعاد بسیار گسترده‌ای پیدا کند و منجر به شکل‌گیری صف متقاضیان ارز شود. چنین صفی از یک‌سو سیستم رسمی تامین و تخصیص رسمی ارز کشور را در مقام توزیع‌کننده یک امتیاز ویژه قرار خواهد داد و از سوی دیگر شبکه‌ای از واسطه‌ها و سودجویان را برای دسترسی به منابع ارزی رسمی شکل می‌دهد. به بیان روشن‌تر، در شرایط محدودیت منابع ارزی و اختلاف قیمت بین ارز دولتی و ارز غیررسمی، دسترسی به ارز دولتی امتیاز ویژه و جذابی محسوب می‌شود که توزیع این امتیاز، زمینه‌ساز خطا و لغزش است.

علاوه برآن در شرایط فعلی، جدای از بازار رسمی، تقاضای قابل‌توجهی برای ارز با نرخ غیردولتی وجود دارد که نحوه دسترسی به آن به شیوه قانونی هنوز تعریف نشده است. از این‌رو به طور طبیعی بازار غیرقانونی خرید و فروش ارز، خارج از سیستم دولتی رونق خواهد گرفت.

توسعه قاچاق کالا

آذرمند افزود: حوزه دیگری از اقتصاد سیاه که نگرانی از گسترش آن در شرایط تحریم وجود دارد، مسئله قاچاق کالاست. دولت به منظور مدیریت تقاضای ارز، اقدام به ممنوعیت ثبت سفارش اقلامی غیرضروری کالایی می‌کند. ممنوعیت واردات کالا، شیوه ناکارآمدی برای مدیریت واردات است و تبعات مخربی از جمله ایجاد انگیزه برای قاچاق کالا خواهد داشت. بسیاری از اقلامی که در فهرست ممنوعیت واردات قرار گرفته‌اند، کالاهای کم‌کشش یا بدون کششی هستند که حتی با وجود افزایش قیمت تمام‌شده، تقاضا برای واردات آن وجود خواهد داشت. ممنوعیت واردات اقلام مصرفی، زمینه قاچاق بسیاری از این اقلام به کشور را فراهم می‌کند. علاوه بر آن، در شرایط تحریم، ممکن است واردات برخی اقلام ضروری به ویژه اقلام دارویی، با محدودیت مواجه شود که در این شرایط بازار قاچاق دارو و نظایر آن نیز رونق می‌گیرد.

بازاریابی و فروش نفت

به گفته این تحلیل‌گر اقتصادی حوزه آسیب‌پذیر بعدی، بازاریابی و فروش نفت است. در دور قبل تحریم‌ها، با کاهش صادرات نفت، اقداماتی برای صدور نفت از مسیرهای جایگزین اتخاذ شد که منجر به ظهور پدیده قاچاقچیان نفتی شد که به بهانه فروش نفت، سرمایه‌های کشور را به یغما بردند. عدم‌شفافیت در بازاریابی و فروش نفت و اتکا بر افراد سودجو و فرصت‌طلب، ممکن است زمینه‌ساز فساد گسترده‌ای شود.

آذرموند افزود: حوزه دیگر، حوزه مبادلات بانکی و مالی است. با تشدید تحریم‌ها احتمال دارد محدودیت‌های بسیاری در مسیر مبادلات بانکی به وجود آید. این مسئله زمینه ظهور واسطه‌هایی از جنس وطنی و بیگانه را برای نقل و انتقالات مالی با خارج از کشور فراهم خواهد کرد که منجر به گسترش فساد و اتلاف منابع ملی خواهد شد.

تاثیر در مدیریت بازارها

وزیر امور اقتصادی و دارایی نیز معتقد است بسیاری از توانمندی‌ها برای مدیریت بازار ارز با گسترش اقتصاد پنهان از بین می‌رود و بخشی از ضعف در این بخش به بزرگی حجم اقتصاد پنهان بازمی‌گردد.

سیداحسان خاندوزی در همایش علمی - پژوهشی اقتصاد پنهان اظهار کرد: عده‌ای معتقدند، وزارت اقتصاد به عنوان متولی درآمدهای دولت، در زمینه پدیده قاچاق باید بر مالیات تمرکز کند، اما در واقعیت کمترین جرم در این بخش، فرار مالیاتی است.

وی با بیان اینکه چند شاخص مهم در ذیل اقتصاد پنهان وجود دارد، افزود: نخست اینکه یکی از عواملی که نظام انگیزشی فعالان اقتصادی را دچار تخریب می‌کند، قیمت‌های ضدانگیزشی است؛ این موضوع بسیاری از فعالان خرد و کلان را به ورود به فعالیت‌های اقتصادی پنهان ترغیب می‌کند.

وزیر اقتصاد اضافه کرد: یکی از اقداماتی که در شورای‌عالی مبارزه با پولشویی در دولت سیزدهم تصویب شده، کمک کردن به شناسایی جریان‌های مالی است.

امید است با این شناسایی بتوان در راه‌های توسعه فعالیت اقتصاد زیرزمینی را مسدود کرد.

راهکار مقابله با گسترش اقتصاد پنهان

در شرایط تحریم یکی از تهدیدهای جدی کشور، گسترش اقتصاد پنهان است که عوارض نامطلوب کوتاه‌مدت و بلندمدت بسیار مخربی به همراه دارد. برای مقابله با گسترش اقتصاد پنهان، مهم‌ترین گام، از بین بردن زمینه‌های اقتصادی این‌گونه فعالیت‌هاست. با این همه کارشناسان راهکارهایی برای مقابله با این پدیده را ارایه می‌دهند.

به گفته این دست از کارشناسان در شرایطی که محدودیت در منابع ارزی در کشور وجود دارد و تقاضا برای تخصیص ارز بیش از منابع ارزی است، با پایین نگه‌داشتن نرخ ارز و سهمیه‌بندی ارز دولتی، بدون تردید نمی‌توان سلامت نظام توزیع و تخصیص ارز را تضمین کرد. شیوه فعلی مدیریت بازار ارز، بر پایین نگه‌داشتن نرخ دولتی ارز و تامین ارز بخش عمده‌ای از تقاضای بازار با نرخ دولتی و همزمان ایجاد ممنوعیت در واردات بخشی از کالاها، استوار است. این شیوه عوارضی مانند گسترش بازار ارز غیررسمی، گسترش قاچاق کالا، بیش‌گویی در واردات، کم‌گویی در صادرات، خروج سرمایه از کشور، احتمال گسترش فساد سیستمی در شبکه رسمی تامین و تخصیص ارز و نظایر آن را به دنبال دارد. این شیوه در بلندمدت نمی‌تواند اطمینانی نسبت به برقراری ثبات و شفافیت در بازار ارز کشور ایجاد کند. در این شرایط به نظر می‌رسد دولت می‌تواند از شیوه‌های کارآمدتری بهره ببرد.

شیوه پیشنهادی آن است که دولت به جای پافشاری بر نرخ فعلی و تعهد نسبت به تثبیت نرخ، اطمینان دهد فارغ از تضمین نرخ ارز، صرفا متعهد به تامین ارز برای واردات در حد نیازهای اساسی کشور است.

به بیان روشن‌تر، وظیفه بانک مرکزی و دولت، فراهم ساختن ارز مورد نیاز کشور برای واردات است نه تثبیت نرخ ارز و پرداخت یارانه به واردکنندگان. در واقع دولت باید با فراهم کردن امکان خرید و فروش ارز در بازار بورس، اجازه دهد نرخ ارز بر اساس سازکار بازار تعیین شود. در این شیوه، بانک مرکزی می‌تواند با مداخله در بازار و خرید فروش ارز در بازار بورس، نوسانات و شوک‌های ارزی را مدیریت کند.

با اصلاح نرخ ارز و رفع تعهد از بانک مرکزی نسبت به تامین تمامی نیازهای ارزی با نرخ دولتی، از فشار بر ذخایر ارزی بانک مرکزی کاسته خواهد شد و از سوی دیگر با افزایش نرخ ارز، انگیزه بازگشت ارز صادراتی به چرخه اقتصاد کشور افزایش خواهد یافت. همچنین اصلاح نرخ ارز موجب کاهش تقاضای واردات شده و به برقراری توازن در منابع و مصارف ارزی و پایداری بازار ارز کمک خواهد کرد. به علاوه اینکه در شرایط تحریم، بازاریابی و فروش نفت و میعانات گازی تا حدودی با دشواری مواجه خواهد شد. این مسئله بسیار حائز اهمیت است که وزارت نفت بتواند به جای اتکا بر شیوه‌های غیرشفاف بازاریابی و اتکا بر واسطه‌ها، از مزیت‌های خود به ویژه هزینه پایین تولید نفت در مقایسه با نرم‌های جهانی بهره ببرد.

به بیان دیگر با توجه به اینکه هزینه تولید نفت ایران به ازای هر بشکه، به نسبت بسیاری از رقبای نفتی، در سطح پایین‌تری قرار دارد، از این‌رو این مسئله قدرت چانه‌زنی ایران را برای یافتن مشتریان جدید و حفظ مشتریان سنتی افزایش می‌دهد. علاوه برآن، در شرایط تحریم می‌توان سهم صادرات نفت در ازای واردات کالا را بیش از پیش افزایش داد.

به هر حال، حتی با فرض کاهش میزان صادرات نفت کشور و کاهش درآمدهای نفتی، اتکا بر واسطه‌های سودجو و فرصت‌طلب به صلاح کشور نیست. انتظار می‌رود در شرایط تحریم، دولت و نهادهای نظارتی، با نهایت دقت و حساسیت، سلامت و شفافیت صادرات و وصول درآمدهای نفتی را تضمین کنند.

تحلیل روز

بررسی سازمان بین‌المللی شفافیت درباره فساد در کشورهای جهان نشان داد:

خاورمیانه همچنان مشکل‌دار است

اقتصادی که به زندگی‌های ما شکل می‌دهد تا چه حد فاسد است؟ این احتمالا جزو آن دسته از پرسش‌هایی است که به ذهن آدم‌های درگیر نان شب نمی‌رسد. با این همه، برای آنهایی که اقتصاد سیاسی را بستری می‌بینند که می‌تواند حتی چند و چون زندگی روزمره را هم توضیح بدهد، پاسخ به پرسش‌هایی از این دست، از نان شب هم واجب‌تر است.

در نقطه مقابل، شفافیت یکی از شاخص‌های حکمرانی خوب است که هم برای مردم و هم برای دولت، اهمیت ویژه‌ای دارد؛ چرا که مهم‌ترین تاثیر ارتقای شفافیت اقتصادی دولت، پایین آمدن فساد دولتی است. اندیشمندان بهترین شاخص اندازه‌گیری دولت را شاخص «ادراک فساد (CPI)» معرفی می‌کنند. ایران اقدامات بسیاری را برای ارتقای شفافیت انجام داده و حتی در سال ۱۳۸۸ نیز به «کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد» پیوسته است. همچنین شفافیت به عنوان یک رکن مهم در اسناد بالادستی کشور مانند «سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی» نیز مورد تاکید قرار گرفته و قوانینی همچون «قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد» وضع شده، اما با این وجود نتایج قانع‌کننده‌ای در زمینه شفافیت کسب نشده است. آنچه در ادامه می‌خوانید گذری بر نتایج رتبه‌بندی سازمان شفافیت بین‌الملل درباره شفافیت اقتصاد ایران است.

ایران اقدامات بسیاری برای ارتقای شفافیت انجام داده و حتی در سال ۱۳۸۸ نیز به «کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد» پیوسته است

پژوهش‌های سازمان بین‌المللی شفافیت، بانک جهانی و سازمان بین‌المللی کار حاکی از آن است که در نگاه کلی، تاثیر اندازه دولت بر شاخص درک فساد به سطوح توسعه کشور بستگی دارد و افزایش اندازه دولت در کشورهای در حال توسعه زمینه برای فساد را فراهم می‌کند.

بنابراین ازنظر سیاست‌گذاری و با توجه به جایگاه توسعه در ایران، کاهش اندازه دولت می‌تواند زمینه را برای کاهش فساد فراهم کند.

همچنین گزارش سال ۲۰۲۰ سازمان بین‌المللی شفافیت، نشان‌دهنده این است که بروز همه‌گیری کرونا، به طور کلی وضعیت فساد اقتصادی-سیاسی در جهان را بدتر کرده است. اما داده‌های این گزارش در مورد فساد دولتی در سال ۲۰۲۰ در جهان چه می‌گویند؟

«شاخص ادراک فساد» در جهان

بر اساس آخرین گزارش «شاخص ادراک فساد» که در سال ۲۰۲۰ منتشر شده، منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا موسوم به «منا»، همچنان یکی از فاسدترین ساختارهای اداری و اقتصادی را دارد. گزارش اخیر «شاخص ادراک فساد» نشان می‌دهد که در میان کشورهای منطقه، امارات متحده عربی و قطر بهترین وضعیت را از نظر کنترل فساد داشته‌اند و این در حالی است که کشورهایی همچون سوریه، یمن و لیبی در میان بدترین‌های جهان جای داشته‌اند. موزامبیک در آفریقا، از نظر شاخص فساد اقتصادی جایگاهی مشابه ایران دارد. اما چرا این طور است؟ بر اساس این گزارش، کشورهایی که درگیر بحران‌های گسترده‌ای نظیر جنگ بوده‌اند، بیشتر از سایر کشورها با فساد دست و پنجه نرم می‌کنند و این در حالی است که بروز همه‌گیری کرونا هم مزید بر علت شده و هر چه یک کشور دسترسی کمتری به امکانات کنترل همه‌گیری داشته، میزان فساد در آن کشور هم بیشتر شده است.

▣ اسکاندیناویایی‌های خوشبخت

اما بهترین عملکرد در گزارش «شاخص ادراک فساد» در کدام کشورهای جهان رقم خورده است؟ برای مخاطب آشنا با این قبیل مقایسه‌های بین‌المللی، احتمالا جای تعجب ندارد که کشورهای منطقه اسکاندیناوی در شمال اروپا، اینجا هم در زمره بهترین‌ها هستند. گزارش «شاخص ادراک فساد» در سال ۲۰۲۰ میلادی نشان می‌دهد از میان ۱۰ کشور نخست در این فهرست که پاک‌ترین کشورها از منظر فساد در بخش دولتی شناخته می‌شوند، ۴ کشور در منطقه اسکاندیناوی قرار دارند.

بر این اساس، دانمارک در رتبه یک به صورت مشترک با نیوزیلند، فنلاند و سوئد به صورت مشترک در رتبه ۳ و نروژ در رتبه ۷ قرار دارند و دیگر کشور اصلی در منطقه اسکاندیناوی، ایسلند در جایگاه ۱۷ در این فهرست قرار گرفته است. در میان کشورهایی با کمترین میزان فساد، نام کشورهای اروپای غربی بیش از هر منطقه دیگری از جهان به چشم می‌خورد. سوئیس باز هم در رتبه ۳ به همراه فنلاند و سوئد، هلند در رتبه ۸ و آلمان در رتبه ۹ این فهرست قرار گرفته‌اند. در واقع، بر اساس این گزارش، کشورهای شمال و غرب اروپا، کمترین میزان فساد دولتی را در جهان دارند.

در میان دیگر کشورهای جهان، کانادا در رتبه ۱۱، امارات متحده عربی در رتبه ۲۱، فرانسه در رتبه ۲۳، ایالات متحده امریکا در رتبه ۲۵، عربستان سعودی در رتبه ۵۲، ترکیه در رتبه ۸۶، جمهوری آذربایجان در رتبه ۱۲۹ قرار دارند.

پیشرفت‌ها و پسرفت‌ها

در این میان اما گزارش اخیر موسسه «شفافیت بین‌الملل» نشان می‌دهد که برخی کشورها موفق شده‌اند در فاصله سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ میلادی، جایگاه خود را در زمینه فساد دولتی، به شکل قابل توجهی بهبود بدهند و در مقابل، برخی کشورها هم پسرفت قابل توجهی در میزان فساد دولتی داشته‌اند. در میان کشورهایی با بیشترین میزان بهبود در فساد دولتی، یونان قرار دارد که جایگاه خود را ۱۴ واحد بهبود داده است. این کشور در گزارش اخیر، در جایگاه ۵۹ قرار گرفته است، در حالی که در گزارش سال ۲۰۱۹، در جایگاه ۷۳ قرار داشت. در میان کشورهایی با بیشترین میزان پسرفت هم می‌توان به لبنان اشاره کرد که جایگاه آن ۵ رتبه پسرفت داشته است. این کشور در کنار ایران، نیجریه، کامرون، گواتمالا، ماداگاسکار، موزامبیک و تاجیکستان، به صورت مشترک، در جایگاه ۱۴۹ قرار گرفته است. یونان در یک دهه گذشته در فهرست بدهکارترین کشورهای جهان بر اساس میزان بدهی نسبت به میزان تولید ناخالص داخلی قرار داشته و افزایش بدهی‌های دولتی در این کشور، موجب بروز بحران در منطقه مالی یورو هم شده بود، تا آنجا که این کشور در پاسخ به اصلاحات اقتصادی ریاضتی پیشنهادی از سوی اتحادیه اروپا، صحنه آشوب‌های خیابانی شده بود. در سال‌های اخیر، نرخ بسیار بالای بیکاری در این کشور، بروز بحران در صندوق‌های بازنشستگی و ترازنامه بانک‌های یونانی و نیز عدم توانایی این کشور برای بازپرداخت وام‌های اعطایی از سوی کشورهایی مانند آلمان و فرانسه، یونان را به کشوری بدل کرده بود که شباهتی به اقتصادهای اروپایی نداشت. با این همه، به نظر می‌رسد سیاست‌گذاران یونانی مسیر درستی را انتخاب کرده‌اند. میانمار، کشور دیگری است که در فاصله سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۰ میلادی، جایگاه خود از منظر «ادراک فساد» را ۱۳ رتبه بهبود بخشیده و در این گزارش در رتبه ۱۳۷ قرار گرفته است.

سخن پایانی

گزارش «شاخص ادراک فساد» در سال ۲۰۲۰ میلادی نشان می‌دهد که از میان ۱۰ کشور نخست در این فهرست که پاک‌ترین کشورها از منظر فساد در بخش دولتی شناخته می‌شوند، چهار کشور در منطقه اسکاندیناوی قرار دارند.

این موسسه ترجیح داده منظورِ خود از فساد را در یک عبارت همه‌فهم خلاصه کند: «سوءاستفاده از قدرت در بخش عمومی در راستای نفع شخصی». سازمان شفافیت بین‌الملل از دولت‌ها خواسته است در زمینه تلاش‌های مبارزه با فساد و حقوق بشر فعالانه وارد عمل شوند.

سازمان شفافیت بین‌الملل برای تهیه جدول رتبه‌بندی خود از ۱۳ منبع خارجی استفاده کرده که از جمله آنها می‌توان به بانک جهانی، مجمع جهانی اقتصاد، شرکت‌های خصوصی مشاوره ریسک و اندیشکده‌ها اشاره کرد.

در ۹ماهه سال جاری محقق شد؛

رشد ۱۰درصدی درآمد شرکت فولاد مبارکه اصفهان

درشرایطی که وجود برخی محدودیت‌های مصرف در حوزه انرژی عرصه را بر واحدهای تولیدی فولاد کشور تنگ کرده است، مدیران و کارکنان فولاد مبارکه با انسجام و همدلی هر چه بیشتر توانستند در ۹ ماهه سال ۱۴۰۱ با عملکرد خوب خود در تولید انواع محصولات قابل فروش، رشد ۱۰ درصدی درآمد فروش نسبت به مدت مشابه سال قبل را به ثبت برسانند. به گزارش خبرنگار ما از اصفهان، مهدی کویتی معاون اقتصادی و مالی فولاد مبارکه ضمن اشاره به مطلب فوق، درآمد حاصل از فروش این شرکت در آذر ماه را بیش از ۱۲ هزار میلیارد تومان اعلام و اظهار کرد: درمجموع ۹ ماهه سال‌جاری درآمد فروش فولاد مبارکه با رشد ۱۰درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۱۱۵ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است.

وی در ادامه از رشد فزاینده صادرات در آذرماه سال جاری خبر داد و گفت: در حوزه صادرات با عنایت به این که مدیریت شرکت همواره بر اولویت تامین بازار داخل تاکید داشته است از ابتدای سال جاری تا پایان آبان ماه ۳۵۹ هزار تن محصولات شرکت به بازارهای خارجی عرضه شده است. اما در شرایط فعلی که کشور بیش از هر زمان دیگر به ارزآوری نیاز داشته است، این شرکت همگام با سیاست‌ها و استراتژی‌های اقتصادی کشور، به تنهایی در آذر ماه سال‌جاری توانست با فروش ۱۴۹ هزار تن محصول در بازارهای جهانی میزان صادرات شرکت را به ۵۰۸ هزارتن افزایش دهد.

▣ رشد ۱۸ درصدی تولید محصولات فولادی

وی در بخش دیگری از سخنان خود به مقدار تولید شرکت فولاد مبارکه در ۹ماهه سال ۱۴۰۱ اشاره و اظهار کرد: علی‌رغم این که تمامی خطوط تولید شرکت در فصول تابستان و ماه‌های آغازین فصل سرد سال با محدودیت‌های حامل‌های انرژی مواجه بوده‌اند، خوشبختانه با برنامه‌ریزی صحیح و زمانبندی مناسب برای انجام فعالیت‌های تعمیراتی و با همت کارکنان شرکت فولادمبارکه و فولاد سبا به رکوردهای خوبی دست یافتیم به نحوی که مقدار تولید محصولات آماده برای فروش این شرکت در بازاه زمانی یادشده به ۶ میلیون و ۲۴۶ هزار تن رسیده که نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۰ با رشد ۱۸ درصدی مواجه شده است. وی اظهار امیدواری کرد: در شرایطی که تولید برای کشور نقطه‌قوت و امیدآفرین است، بتوانیم در سایه الطاف الهی و با انسجام و همت حداکثری مدیران و کارکنان، برای سهامداران و ذینفعان شرکت منشأ اثر باشیم.

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۷۱۵ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقدسند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای حسین ملکی فرزند بابا بشماره شناسنامه ۹۶۸ صادره از مشکین‌شهر در یک قسمتی از ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۳۷/۴۴ مترمربع پلاک ۵۸ فرعی از ۱۲۱ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۷۱۳)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۵۳/م الف محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۸۱ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی خانم ملیحه کمالی فرزند اصغر بشماره شناسنامه ۱۴۹۰ صادره از تبریز در ۲۶/۵ متر مربع مشاع از عرصه ششدانگ قسمتی از یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۰۶ متر مربع پلاک ۳۶۰۸ فرعی از ۱۲۶ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۷۵۷)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۵۷/م الف محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۸۲ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای محمد گنجی فرزند داود بشماره شناسنامه ۲۴۶۱۲ صادره از تهران در ۲۶/۵ متر مربع مشاع از عرصه ششدانگ قسمتی از یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۰۶ متر مربع پلاک ۳۶۰۸ فرعی از ۱۲۶ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۷۵۹)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۵۸/م الف محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۸۰۵ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقدسند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی خدمات مهندسی و شهرسازی علوی بشماره شناسه ۱۰۱۰۱۶۵۸۹۸۱ در ۲۶/۵ متر مربع مشاع از عرصه ششدانگ قسمتی از یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۰۶ متر مربع پلاک ۳۶۰۸ فرعی از ۱۲۶ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۷۶۰)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۵۹/م الف محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

یادداشت

تقابل اقتصاد پنهان و سرمایه‌گذاری صنعتی

امیرحسن کاکایی
عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

نظام تجاری و اقتصادی کشور به گونه‌ای است که بازرگان، خیلی بهتر از تولیدکننده، سود می‌برد و دلال بهتر از بازرگان و قاچاقچی بیشتر از دلال. برای دقت در ادامه نوشتار تاکید می‌کنم که از منظر من، تولیدکننده کسی است که یک کار مولد مانند تولید خودرو، لوازم خانگی، قطعات، گندم و مرغ و گوشت و حتی خدماتی مانند تعمیر و نگهداری، جابه‌جایی بار و مسافر و... انجام می‌دهد. بازرگان کسی است که با مدیریت تبادلات و سرمایه‌گذاری به‌ویژه در لجستیک، تبادلات در بازارها را تسهیل می‌کند. دلال کسی است که بر مبنای فرصت‌طلبی لحظه‌ای، با کمترین سرمایه‌گذاری، فقط به دنبال سودآنی است. البته دلال‌ها عمدتا دنبال فرار مالیاتی هم هستند. قاچاقچی، یک دلال تمام‌عیار است که بدون پرداخت حق و حقوق دولتی به دنبال سود است. در اینجا درباره قاچاق کالای مضر ممنوعه صحبت نمی‌کنیم. البته در یک اقتصاد بیمار، بعضا حتی تولیدکننده هم دنبال فرار از پرداخت حقوقی دولتی است و در مجموع این نحوه برخورد با سودآوری و عدم پرداخت این حقوق، اقتصاد پنهان را شکل می‌دهد. در دنیای صنعتی هم ترتیب کلی سودآوری، کم و بیش همین گونه است که در ایران، اما اگر قرار باشد همه تولیدکنندگان را به دلالی و قاچاق بپردازند، کشور سر پا نمی‌ماند. بگذریم از برخی کشورهای کوچک که اصولا بر مبنای دلالی یا حتی قاچاق امورات‌شان می‌گذرد. کشورهای پیشرفته با مقیاس‌های جمعیتی مانند ما، قوانین و قواعد اقتصادی را به گونه‌ای تنظیم می‌کنند که تولید و در کنار آن بازرگانی مولد رونق پیدا کند. البته کشورهایی مانند انگلیس و امریکا که بیش از دو قرن است به اندازه کافی سرمایه‌گذاری کرده‌اند و در عین حال هم اکنون با سرمایه‌گذاری در کشورهایی مانند چین و هند و کشورهای جنوب شرق آسیا، کنترل بخش مهمی از تولید دنیا دست‌شان است، حدود سه دهه است به سمت اولویت دادن به بازرگانی به جای تولید رفته‌اند. البته خود امریکا که محققان آن در سال‌های اخیر از غلبه بازرگانی بر تولید قلم‌فرسایی می‌کردند، به خاطر به خطر افتادن جایگاهش در زنجیره ارزش واقعی جهان، دوباره به تولید روی آورده و در حال تشویق سرمایه‌گذاران به تولید در داخل خاک امریکا هستند. ضمنا در تمام دنیا برای قاچاق تنبیهاتی سخت در نظر گرفته شده که ریسک عمل را در مقابل سودهای آن بسیار بالا می‌برند. حالا سوال اینجاست که چرا باید این موارد را با هم مقایسه کنیم؟ خیلی ساده است. تمامی این موارد در قرن ۲۱ وابسته به سرمایه و پول است. سرمایه‌ها به سمتی می‌روند که سود در آن است. وقتی در کشوری یک دلال، دوبرابر بازرگان و بازرگان، دوبرابر تولیدکننده سود کند، به طور قطع در میان مدت و بلندمدت تولید کاهش خواهد یافت و آن کشور محکوم به فناست. البته تاکید می‌کنم که تولید و بازرگانی و حتی بانکداری و خدمات مالی، جزء لاینفک یک اقتصاد پویا ست و هر کدام جایگاه خود را دارد. اما وقتی توازن به نفع دلالی و اقتصاد پنهان به هم بخورد، به طور ساختاری ارزش آفرینی در کشور کم می‌شود و اگر این موضوع عمومیت پیدا کند، به تدریج ارزش پول ملی کم می‌شود و تورم افزایش می‌یابد. البته اگر این وضعیت ادامه پیدا کند، مانند کشور ما که با تورم مزمن بالا دست به گریبان است، به تدریج اقتصاد نازا شده و با مشکلات جدی تر و اساسی تر روبه‌رو می‌شود. دقیقا وضعیتی که هم اکنون ما گرفتار آن هستیم. صنعت خودرو یکی از مصداق‌های این وضعیت است. حدود ده سال است اوضاع تورمی و توازن اقتصادی به سختی پیش رفته و تولید و بازرگانی به شدت تحدید شده و دلالی روزبه‌روز رونق بیشتری می‌گیرد. نتیجه هم در اعداد و ارقام سرمایه‌گذاری و مقایسه آن با سودهای ظاهری و البته سودهای واقعی (با حذف تورم از سود به دست آمده) مشاهده می‌شود. در ۵ سال گذشته در صنعت خودرو به علت قیمت‌گذاری دستوری، بالای ۱۲۰ هزار میلیارد تومان خسارت مستقیم به دو خودروساز بزرگ وارد و در همین مدت بالای ۲۰۰ هزار میلیارد تومان رانت بین مردم پخش شده است. در چنین فضایی، حتی اگر عده‌ای نمی‌دانستند که دلالی یعنی چه، به طور طبیعی وارد این بازی شدند. در ۴ سال اخیر، این بازی نامش قرعه‌کشی شد؛ یک لاتاری تمام‌عیار در سطح ملی. البته نوش جان آنهاکه در قرعه‌کشی‌ها برنده شده‌اند، اما مشکل اصلی کاهش سرمایه‌گذاری در تولید و اقتصاد مولد است. این مشکل فقط برای دو خودروساز خصولتی نبود. این موضع دولت، باعث شد خودروسازان بخش خصوصی بیش از پیش فرا بگیرند که سرمایه‌گذاری در تولید داخلی، کمترین فایده را دارد و در نتیجه امروز هر خودروسازی خصوصی می‌داند که هر قدر تولید CKD را با تیراژ داخلی سازی کمتر انجام دهد، سود بیشتر می‌برد. کار به جایی رسیده که وزارت صمت به دو خودروساز خصولتی تحت امر خود در عمل توصیه می‌کند که آنها هم تیراژ خود و مونتاژی را بالا ببرده و حتی در حد توان خود رو CBU وارد کنند. البته فضای جامعه هم کاملا آماده است که کالا صنعت خود را ببینیم دست خارجی‌ها و بشویم مونتاژکار تمام‌عیار. متاسفانه موضوع به همین جا ختم نمی‌شود. درباره قطعات تولیدی برای خط تولید خودروساز و خدمات پس از فروش هم اوضاع خیلی خراب است. این روزها همگان خبر از ورود کالای قاچاق و بدتر از آن، کالای تقلبی بی‌کیفیت در بازار دارید که دارند. البته در این میان، واردات قطعات هم در یک سال گذشته افزایش یافته است. به عبارتی در این زمینه هم، قاچاق و دلالی و بازرگانی بسیار بیشتر از تولید سودآور هستند. نتیجه این امر به طور طبیعی، کاهش تولید واقعی در کشور و افزایش ارزبری و وابستگی به خارج از کشور می‌شود. البته برخی می‌گویند چه عیبی دارد در زمینه‌هایی از اقتصاد وارد کننده باشیم. من هم مشکلی با این موضوع ندارم. مشکل اصلی اینجاست که وقتی در کل اقتصاد این موضوع به یک رویه تبدیل شود که به ترتیب قاچاق، دلالی و بازرگانی سودشان از تولید بیشتر باشد، کل کشور در چالش ارزش آفرینی، کاهش ارزش پول ملی و بیکاری و در نهایت تنش‌های اجتماعی می‌شود. متاسفانه اوضاع برای تولید به حدی بد شده که اگر دولت و مجلس فکر اساسی نکنند، عن‌قریب راه بازگشت قطع خواهد شد و کشور به سمت یک اقتصاد به شدت وابسته به فروش مواد اولیه و انرژی پیش خواهد رفت.

کارشناسان در گفت‌وگو با صمت مطرح کردند

صنعت در تله اقتصاد پنهان

ضعف‌هایی مانند فساد، عدم‌امنیت، بار مقرراتی بالا، کیفیت نامناسب خدمات، عدم‌پاسخگویی دولت و ناکارآمدی سیستم مالیاتی، سبب گسترش نوعی از اقتصاد به‌نام اقتصاد پنهان می‌شود که پیامدهای منفی بسیاری در تمام ابعاد اقتصاد رسمی مانند تولید و صنعت خواهد داشت. صمت در این گزارش به تاثیر اقتصاد پنهان بر صنعت و نمودهای آن پرداخته است.
با صمت همراه باشید.

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

وقتی اقتصاد کشوری با بی‌عدالتی در توزیع، نوسانات قیمتی و تغییر روزانه متغیرهای کلیدی مانند نرخ ارز، طلا، مسکن و... مواجه است، طبیعتا بخشی از این اقتصاد از سمت مولد به بخش نامولد می‌رود

به‌دلیل ناآگاهی و وجود قوانین نادرست در بخش صنعت همچنان شاهد تولید زیرزمینی، فرار مالیاتی و... هستیم

اقتصاد پنهان آسیب زیادی به بخشی از صنعت کشور که به‌صورت واقعی و در چارچوب استانداردها و ضوابط فعالیت می‌کند، می‌زند

آثار مخرب اقتصاد پنهان

حمیدرضا قاسمی، کارشناس اقتصاد درباره نمودهای اقتصاد پنهان به صمت گفت: وقتی اقتصاد کشوری با بی‌عدالتی در توزیع، نوسانات قیمتی و تغییر روزانه متغیرهای کلیدی مانند نرخ ارز، طلا، مسکن و... مواجه است، طبیعتا بخشی از این اقتصاد از سمت مولد به بخش نامولد می‌رود و به عبارتی با غلبه امور نامولد روبه‌رو خواهیم شد.

بخش اعظم اقتصاد نامولد به صورت پنهان و زیرزمینی خود را نشان می‌دهد، چون در واقع اقتصاد از حالت رقابتی خارج است. وقتی این اتفاق می‌افتد، عده‌ای به ناچار و برخی هم برای سوءاستفاده و کسب منفعت، جذب آن می‌شوند.

قاسمی افزود: در این میان، چون نظام مالیاتی جامعی نداریم، بحث فرار مالیاتی عمدتا در گروه‌های توانمند و فرادست مطرح است و در مقابل، کارمندان و کسانی که به‌طور شفاف کار می‌کنند، دچار بی‌عدالتی در پرداخت مالیات می‌شوند و طبیعتا این روند نادرست، بخشی از اقتصاد پنهان را تقویت می‌کند.

این کارشناس اقتصاد ادامه دارد: موضوع دیگر اینکه در بسیاری از زمینه‌ها، دچار بروکراسی‌های پیچیده و بسیار زیادی هستیم که قاچاق را هم در حوزه واردات و هم صادرات تقویت می‌کند. به همین دلیل، قیمت برخی کالاهای وارداتی از کشور مبدأ، گران‌تر از کشور مقصد است که نشان از پولشویی، قاچاق و رویکرد پنهان در اقتصاد دارد.

وی اظهار کرد: از سویی هم، سرمایه‌گذار حقیقی در هر زمینه‌ای که ورود می‌کند، با شوک درمانی ارزی، مشکلات مربوط به حامل‌های انرژی و.. مواجه می‌شود که منجر به کاهش اعتماد او خواهد شد و طبیعتا وقتی شفافیت کم شود، حجم زیادی از امور مولد به سمت اقتصاد نامولد می‌رود که فرار مالیاتی، بیش‌اظهاری و کم‌اظهاری در صادرات، قاچاق و... را تقویت می‌کند.

قاسمی درباره آسیب‌هایی که اقتصاد پنهان به تولید و صنعت کشور وارد می‌کند، گفت: تولید در فضای رقابتی معنا می‌یابد و می‌تواند رشد و نمو پیدا کند.

در این فضا، مشوق‌ها برای تولید است، اما اگر این مشوق‌ها به سمت امور نامولد سوق داده شوند و سرمایه‌گذار حقیقی، با انواع موانع مانند بروکراسی اداری، قیمت‌گذاری دستوری و... روبه‌رو شود، طبیعتا اقبال به انجام سرمایه‌گذاری مولد کمتر خواهد شد و حتی در برخی موارد، استهلاک سرمایه از سرمایه پیشی می‌گیرد. طبیعتا سرمایه‌گذار وقتی با نااطمینانی مداوم و بحران گسترده در اقتصاد مواجه می‌شود، در بخش مولد کمتر سرمایه‌گذاری کرده و تلاش می‌کند سرمایه خود را به بخشی منتقل کند که سیالیت بیشتر و به‌عبارتی قدرت نقدشوندگی بالاتری دارد.

این کارشناس اقتصاد درباره راهکارهای کاهش تاثیرات اقتصاد پنهان، اظهار کرد: بهترین راهکار، ثبات‌بخشی به اقتصاد است. این نخستین راهکاری است که تاثیر قطعی بر کمرنگ شدن فعالیت‌های مخرب در اقتصاد پنهان خواهد داشت.

البته در کشور علاوه بر اقتصاد، باید در زمینه‌های گوناگون دیگر مانند سیاست، فرهنگ، اجتماع و... نیز ثبات حاکم باشد. در این مسیر، نخست باید بخش مولد را تشویق و ترغیب کنیم تا فعالیت واقعی و در سایه قانون داشته باشد و در کنار آن، نظارت‌ها را افزایش دهیم.

در شرایط کنونی این روند که با سرمایه‌گذاری روی طلا یا ارز می‌توان سود یک ساله بخش تولید را در یک ماه به دست آورد، هشداری است که نشان می‌دهد بخش زیادی از سرمایه‌ها به سمت اقتصاد نامولد در حرکت هستند که بخش مولد نه‌تنها نصیبی از آنها نمی‌برد، بلکه تحت‌تاثیر پیامدهای مخرب آن هم قرار می‌گیرد. وی افزود: موضوع دیگری که در این بخش می‌توان به آن اشاره کرد این است که حمایت‌ها از تولید و صنعت، مشخص، مدت‌دار و هدفمند نیست و اینکه برنامه‌های میان‌مدت نداریم. نبود برنامه‌های میان‌مدت باعث شده مسیر برای سرمایه‌گذار مشخص نباشد.

واقعیت این است که در اغلب موارد، برنامه‌های اقتصادی ما، فهرستی از آمال و آرزوها و تقویت‌کننده بخش نامولد هستند که نه‌تنها راهگشا نیستند که در برخی موارد شکاف‌هایی هم ایجاد می‌کنند.

قاسمی در پایان گفت: ثبات‌بخشی به اقتصاد، تقویت و افزایش نظارت‌ها و انجام حمایت‌های مشخص و مدت‌دار برای تقویت بخش مولد می‌تواند آثار اقتصاد پنهان را بر بخش واقعی اقتصاد، کمرنگ کند و رونق‌بخش فعالیت‌های مولد باشد.

عرضه بالا و تقاضای پایین، تقویت‌کننده اقتصاد زیرزمینی

امید رضایی، فعال حوزه صنعت نیز درباره اقتصاد پنهان و نمودهای آن به صمت گفت: واقعیت این است که بخشی از اقتصاد کشور با این موضوع درگیر است که فعالیت زیرزمینی، فرار مالیاتی، کم‌اظهاری و... از نمودهای بارز آن هستند. البته نسبت به گذشته کمتر شاهد این‌گونه مشکلات اقتصادی هستیم. شاید در گذشته این‌گونه فعالیت‌های آسیب‌رسان بیشتر بود که باعث ایجاد مزیت رقابتی کاذبی می‌شد و چالش‌هایی را برای بخش تولید و صنعت کشور ایجاد می‌کرد.

رضایی ادامه داد: در حال حاضر با وجود قوانین و مقررات سختگیرانه، ضوابط مربوط به اداره دارایی، تامین اجتماعی و وزارت کار و... این‌گونه فعالیت‌های پنهان و مخرب بسیار کم شده، اما همچنان وجود دارد.

به هر حال در هر سطحی از فعالیت صنعتی که با این پدیده منفی مواجه باشیم، آسیب‌هایی دارد و از آنجایی که بخش تولید بسیار حساس است و به سرعت از مولفه‌های گوناگون اقتصادی تاثیر می‌پذیرد، آسیب اصلی فعالیت‌های پنهان اقتصادی هم به بخش تولید وارد می‌شود و جایگاه واقعی تولیدکننده را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

این فعال حوزه صنعت اظهار کرد: این شرایط در برخی صنایع کمتر بروز و ظهور دارد. به‌عنوان نمونه در صنعت قطعه کمتر با چنین پدیده‌ای مواجه هستیم. در این‌گونه صنایع، فعال صنعتی در ابتدای فعالیت از فیلترهای بسیار سختی می‌گذرد، باید مجوز و پروانه بهره‌برداری داشته باشد، ضوابط تامین اجتماعی و استانداردهای کیفی را رعایت کند و...در نهایت هم در پروژه‌های کوچک به کار گرفته می‌شود و براساس توانمندی که دارد، اجازه توسعه فعالیت به او داده می‌شود که در این فرآیند گزینشی هم توانمندی فنی و تولیدی و هم توانایی اقتصادی و مالی، تاثیرگذار است. وی افزود: وقتی تقاضا بالاست و عرضه در حد قابل‌قبولی نیست و نمی‌تواند پاسخگوی نیاز بازار باشد، فرصت را برای فعالان زیرزمینی و بروز و فعالیت‌های غیرقانونی و پنهان ایجاد می‌کند.

در حال حاضر، برخی تولیدکنندگان به‌عنوان نمونه قطعه‌سازان به‌دلیل مشکلات اقتصادی و کمبود نقدینگی، فقط نیاز مشتری اصلی را تامین می‌کنند و چون تقاضا بالاست، توان تامین نیاز بازار و مشتری نهایی را ندارند و این تقاضایی که پاسخ داده نمی‌شود، باعث می‌شود فعالیت‌های پنهان و زیرزمینی شکل بگیرد.

رضایی ادامه داد: البته در طول ۵ سال گذشته، بخش‌هایی از صنعت سروسامان گرفته، اما هنوز جای کار دارد تا به‌طور واقعی و قانونمند فعالیت کند. در این میان، مشتری هم هوشمند شده و برای هر کالایی هزینه نمی‌کند.

این فعال حوزه صنعت در ادامه اظهار کرد: واقعیت این است که اقتصاد پنهان، آسیب چشمگیری به بخشی از صنعت کشور که به‌صورت واقعی و در چارچوب استانداردها و ضوابط فعالیت می‌کند، می‌زند و باید نقش این فعالیت‌های مخرب را کم کرد.

اتحادیه‌ها در این زمینه می‌توانند نقش بسیار پررنگی داشته باشند و اگر متعهدانه به این موضوع توجه کنند، بخش زیادی از نمودهای اقتصاد پنهان در کشور کمرنگ و حتی محو خواهد شد. رضایی در پایان خاطرنشان کرد: برخی صنایع مانند قطعه‌سازان، به‌واسطه سال‌های فعالیت، تجربه ارزشمندی در بخش تولید و صنعت دارند که می‌توان در سطح کلان برای مقابله با فعالیت‌های پنهان و مخرب ناشی از اقتصاد پنهان از این ظرفیت‌ها استفاده کرد. اتحادیه‌ها و وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان استاندارد و نهادهای نظارتی هم می‌توانند کمک کنند تا صنعت و بخش تولید کشور از فشار اقتصاد پنهان خلاص شود یا دست‌کم با کنترل و نظارت درست و وضع قوانین قابل‌اجرا از پیامدهای این نوع از فعالیت‌های مخرب بکاهند که قطعا تاثیر خوبی هم بر اقتصاد کشور خواهد داشت.

تولید زیرزمینی داریم، اما کم

افشین شادی‌مهر، کارشناس حوزه صنعت نیز در این‌باره در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: صنعت ما هم با پدیده مخرب اقتصاد پنهان و ابعاد گوناگون آن مانند تولید زیرپله‌ای، کم‌اظهاری مالیاتی، تقلب در تولید، بیش‌اظهاری صادراتی و... مواجه است.

شادی‌مهر افزود: یکی از دلایل اصلی اینکه گاه صنعت از مسیر اصلی خود دور می‌شود و برخی از این اشتباه سوءاستفاده می‌کنند، به قوانینی برمی‌گردد که بر اقتصاد حاکم است. به‌عنوان نمونه، قوانین وزارت کار، موانع زیادی در مسیر فعالیت یک واحد صنعتی ایجاد می‌کنند، صنعتگر برای دریافت مجوز مراحل زیادی را باید پشت‌سر بگذارد و... در مقابل چون صنعت ما، ضعیف است و به‌دنبال پرداخت مالیات نیست، همچنان گره مالیاتی داریم و شاهد فرار مالیاتی هستیم.

این کارشناس حوزه صنعت ادامه داد: صنعتگر واقعی به این معتقد است که باید مالیات پرداخت کند، چون می‌داند مزیت آن در نهایت به خود او بازمی‌گردد و باعث رشد و توسعه فعالیت صنعتی او می‌شود. در بخشی از اقتصاد پنهان، واحدهای زیرپله‌ای را داریم که فرار مالیاتی دارند، نیروی انسانی خود را بیمه نمی‌کنند و به‌طبع ضوابط و استانداردهای ایمنی را رعایت نخواهند کرد که در نهایت خسارت زیادی به اقتصاد کشور وارد می‌کنند و باعث می‌شوند زیرساخت‌های سازمانی شکل رسمی به خود نگیرند، اما سود می‌برند.

شادی‌مهر با اشاره به اینکه اطلاعات آماری دقیقی درباره اقتصاد پنهان و مولفه‌های آن نداریم، گفت: بدیهی است که فعالیت‌های پنهان اقتصادی باعث آسیب‌های دو طرفه می‌شود.

به‌عنوان نمونه، فرار مالیاتی را موفقیت می‌دانند اما در اصل هم از نظر اخلاقی درست نیست و هم اینکه از برخی مزایای قانونی محروم خواهند شد. گاهی هم مشکل به قوانینی برمی‌گردد که باید قوانین را تغییر داد تا بخشی از فعالان این بخش‌های زیرزمینی هم اعتمادشان جلب شود که هم برای دولت مزیت دارد و هم برای این واحدها. اما متاسفانه به‌دلیل ناآگاهی و وجود قوانین نادرست در بخش صنعت همچنان شاهد تولید زیرزمینی، فرار مالیاتی و... هستیم.

وی اظهار کرد: البته در حال حاضر فعالیت‌های زیرزمینی داریم اما کمتر شده و شرایط صنعت بهتر است که یکی از دلایل آن، بالا رفتن هزینه‌هاست و اینکه شروع یک فعالیت صنعتی حتی به‌صورت زیرپله‌ای، بسیار گران تمام می‌شود و مورد دیگر سختگیری برخی نهادها در زمینه اجرای قوانین و مقررات است. شادی‌مهر در پایان گفت: برای اینکه تاثیر فعالیت‌های پنهان و آسیب‌رسان به صنعت کم شود باید بخش صنعت بتواند با دولت ارتباط بهتری برقرار کند و از نظرات کارشناسان و فعالان اقتصادی و صنعتی برای تصویب یا اصلاح قوانین استفاده شود.

البته من به بهبود شرایط امیدوار هستم و معتقدم نمودهای اقتصاد پنهان در بخش صنعت ما کمرنگ‌تر هم می‌شود که قطعا تاثیر خود را بر بخش تولید و صادرات خواهد گذاشت.

سخن پایانی

اقتصاد پنهان، ابعادی گسترده با ماهیت‌های متفاوتی دارد که پیامدهای هر یک از ابعاد آن نیز متفاوت است. به‌عنوان مثال، قاچاق، دارای ابعاد پیچیده‌تری نسبت به فعالیت‌های بخش غیررسمی است، اما در مجموع گسترش بخش پنهان اقتصاد، صرف‌نظر از ماهیت متفاوت فعالیت‌های آن، چه در فرار مالیاتی باشد و چه در یک واحد تولیدی زیرزمینی، آثار و پیامدهای نامطلوبی برجا می‌گذارد. از این‌رو انتظار می‌رود در تمام برنامه‌های اقتصادی به این موضوع مهم که پنهان، در سایه و موذیانه تاثیر نامطلوب خود را نه‌تنها بر اقتصاد که بر ابعاد گوناگون یک جامعه می‌گذارد، توجه ویژه شود.

معدن زیر سایه ناهنجاری

نوسان نرخ دلار انگیزه صادرات را کم می‌کند؟

اقتصاد زیرزمینی و کارگران زیرپله‌ای

نگاه ویژه گل‌گهر به ارتقای صنعت حمل‌ونقل در منطقه

حمل بار، پیشران توسعه است

حمل‌ونقل بخش بزرگی از اقتصاد را به خود اختصاص می‌دهد. صنعت حمل‌ونقل علاوه بر اثرگذاری بالا در حوزه اقتصاد و اشتغالزایی مسیر توسعه صنایع را هم تسهیل می‌کند. بااین‌وجود سیاست‌گذاری‌های غیر راهبردی در حوزه حمل‌ونقل موجب شده که این صنعت در کشور ما با کارآمدی و بهره‌وری پایین فعالیت کند، درنتیجه شاهد فرصت سوزی بسیار و حتی در مواردی تحمیل خسارت‌های جدی به عملکرد صنایع هستیم. حمل‌ونقل سهم قابل‌توجهی در هزینه نهایی تولید محصولات معدنی و صنعتی بر عهده دارد. این اثرگذاری در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن به‌مراتب بیش‌تر است، چراکه این محصولات عموما حجیم و در موارد متعددی نسبت به حجم خود، ارزان هستند. بنابراین شرایط حمل و هزینه آن، تاثیر بسزایی بر عملکرد صنایع معدنی کشور دارد. بااین‌وجود صنعت حمل‌ونقل کشور در حوزه‌های مختلف ریلی، جاده‌ای و همچنین دریایی با ضعف‌های بسیاری روبرو است.

عکس: آیدا فریدی

سیاست‌گذاری‌های غیر راهبردی در حوزه حمل‌ونقل موجب شده این صنعت در کشور ما با کارآمدی و بهره‌وری پایین فعالیت کند

شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر با رویکرد توسعه زیرساخت‌ها و تعریف چشم‌انداز ۱۴۰۴ اقدامات متعددی را به‌منظور ارتقای حمل‌ونقل و کاهش هزینه‌های آن در دستور کار قرار داده است.

بهبود ظرفیت‌های جابه‌جایی بار

مهدی عارفی مدیر حمل‌ونقل شرکت گل‌گهر گفت: از این اقدامات می‌توان به تجهیز ناوگان حمل‌ونقل ریلی؛ شامل ۷۱۴ دستگاه واگن، ۱۳ دستگاه لکوموتیو، تجهیز ناوگان جاده‌ای؛ شامل ۳۰۰ دستگاه تریلر، ۱۵۰ دستگاه کامیون ده‌چرخ، ۲۴ دستگاه لودر و ۸ دستگاه بیل مکانیکی در قالب تأسیس شرکت حمل‌ونقل ترکیبی گهرترابر اشاره کرد.

به گزارش روابط‌عمومی و امور بین‌الملل شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر وی ادامه داد: همچنین ایجاد و توسعه حمل‌ونقل پیوسته بین شرکت‌های منطقه گل‌گهر، ازجمله نوار نقاله ۷ کیلومتری تا شرکت جهان فولاد، دو کیلومتری تا شرکت توسعه آهن و فولاد گل‌گهر و احداث سنگ‌شکن در مبدأ یکی از معادن مجاور و انتقال سنگ‌آهن دانه‌بندی از طریق نوار نقاله به گل‌گهر به طول چهار کیلومتر از دیگر اقدامات شرکت گل‌گهر در حوزه توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل به شمار می‌آید.

عارفی بابیان اینکه این شرکت اقدام به ایجاد پایانه انباشت و برداشت (شانتینگ‌یارد) در منطقه گل‌گهر کرده است، گفت: باهدف توسعه زیرساخت بخش حمل ریلی و امکان دسترسی شرکت‌های منطقه به خطوط ریلی این شرایط فراهم‌شده است.

وی تاکید کرد: این پروژه با ایجاد ۷۲ کیلومتر خط ریل شامل ۲۹ خط و ۶ انشعاب، به‌زودی تمامی شرکت‌های منطقه را به این شبکه وصل خواهد کرد.

این شرکت همچنین باهدف ایجاد شرایط رفاهی، انسجام و ساماندهی شرکت‌های حمل‌ونقل و رانندگان اقدام به ایجاد پایانه موقت حمل جاده‌ای و شهرک حمل‌ونقل در منطقه گل‌گهر کرده است.

مدیر حمل‌ونقل گل‌گهر با اشاره به سرمایه‌گذاری و ایجاد پایانه ریلی به‌صورت لوپ، گفت: این اقدام مزایایی همچون؛ قبول قطارهای اعزامی بدون محدودیت تعداد واگن برای بارگیری در پایانه ریلی جدید، سهولت در تردد و مانور قطارها و همچنین مشارکت در طرح ساخت اسکله باقابلیت پهلوگیری کشتی‌های با ظرفیت بالا، از دیگر اقدامات مهم و پروژه‌های در دست اقدام شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر برای بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل محسوب می‌شود.

در مسیر توسعه

شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر بزرگ‌ترین تولیدکننده کنسانتره و گندله در کشور است. فعالیت در این مجموعه معدنی و صنعتی به‌منزله توسعه در بخش‌های مختلف صنعتی و اقتصادی کشور است. بر همین اساس نیز در طول سال‌های گذشته سرمایه قابل‌توجهی از سوی این مجموعه به توسعه اختصاص داده‌شده است. تاجایی‌که گل‌گهر حرف نخست را در فرآیند توسعه می‌زند. تولید در این مجموعه امکانی برای ارزش‌افزایی و اشتغالزایی گسترده را فراهم می‌کند. تأمین زیرساخت در حوزه‌های مختلف ازجمله حمل‌ونقل، انرژی و ... بر عهده است. تأمین زیرساخت امکانی برای توسعه با حداکثر ظرفیت را برای صنایع فراهم می‌کند و درنهایت به نفع اقتصاد کشور خواهد بود.

بااین‌وجود دولت در طول سال‌های گذشته در تأمین زیرساخت‌های یادشده، آن‌طور که باید موفق نبوده است. در چنین شرایطی مجموعه‌های بزرگ صنعتی وارد عمل شده‌اند تا با رفع کمبودهای موجود، بخشی از نیازهای کشور را مرتفع کنند.

ضعف‌های حوزه‌های مختلف ریلی، جاده‌ای و همچنین دریایی، مسیر توسعه صنعت حمل‌ونقل کشور را با چالش‌های جدی روبرو خواهد کرد. توجه به این نکته ضروری به نظر می‌رسد که استفاده از ناوگان حمل‌ونقل ریلی تاثیری بسزا بر بهبود شرایط جابجایی در زنجیره تولید محصولات صنایع معدنی، به‌خود اختصاص می‌دهد. بااین‌وجود باید اعتراف کرد که ناوگان حمل ریلی کشور در طول سال‌های گذشته متناسب با ظرفیت‌های صنایع معدنی کشور، توسعه نیافته است. همین موضوع نیز در آینده به‌ویژه با توجه به افق‌های توسعه صنایع معدنی کشور به چالشی جدی برای فعالان این صنایع بدل خواهد شد.

سخن پایانی

توسعه صنعت حمل‌ونقل در طول سال‌های گذشته در شعار و برنامه‌ریزی موردتوجه بوده است، بااین‌وجود اقدام سازنده و شایسته‌ای برای تحقق این هدف اجرایی نشده است. البته طرح‌های توسعه‌ای متعددی در بخش‌های جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی در قالب ازهم‌گسیخته و بدون لحاظ کردن ماهیت شبکه‌ای موضوع حمل‌ونقل، به‌صورت جزیره‌ای تصویب و به‌موقع اجرا گذاشته‌شده‌اند. نبود یکپارچگی میان طرح‌های یادشده هزینه مضاعفی را به ذی‌نفعان صنعت حمل‌ونقل تحمیل می‌کند. ازجمله این ذی‌نفعان می‌توان به تولیدکنندگان و فعالان صنعتی اشاره کرد که متحمل خسارت‌های قابل‌توجهی می‌شوند. پایین بودن بهره‌وری در صنعت حمل‌ونقل بر بار مشکلات این صنعت افزوده است، بنابراین اصلاح این شرایط ضروری به نظر می‌رسد. اولویت‌بندی پروژه‌های حمل‌ونقل و تخصیص دقیق اعتبارات راهکار اساسی برای رفع کمبودهای این حوزه است. در ادامه باید تاکید کرد که با توجه به کمبودهای قابل‌توجه در بخش ریل، سهم عمده‌ای از جابجایی در صنایع معدنی بر عهده بخش جاده‌ای است. در چنین شرایطی از یک‌سو هزینه جابجایی به‌مراتب افزایش خواهد یافت. از سوی دیگر نیز از ایمنی جاده‌های کشور کاسته خواهد شد. در همین حال هرساله شاهد رشد چندباره قیمت حمل جاده‌ای هستیم که امکان برنامه‌ریزی را از تولیدکنندگان سلب می‌کند. بنابراین بازنگری و توسعه در این بخش ضروری به نظر می‌رسد.

مجتمع ۱۶۰ مگاواتی برق و بخار جاجرم (فاز اول: ۵٪±۹۰ مگاوات)
نوبت اول
شرکت آلومینای ایران
اسناد ارزیابی صلاحیت شماره مناقصه: J/61
آگهی فراخوان ارزیابی صلاحیت کاری پیمانکار احداث
مجتمع تولید همزمان برق و بخار آلومینای جاجرم بصورت طراحی، تامین، اجرا و تامین مالی (EPCF)
(واقع در استان خراسان شمالی)

در راستای اجرای تفاهمنامه شماره ۶۰/۱۷۲۲۴۶ مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۹ وزارتین صنعت، معدن و تجارت (صمت) و نیرو و به‌منظور تامین پایدار برق مورد نیاز کارخانه‌های آلومینا و آلومینیم جاجرم، شرکت آلومینای ایران در نظر دارد احداث فاز اول مجتمع تولید همزمان برق و بخار جاجرم را با ظرفیت ۵٪±۹۰ مگاوات برق (در شرایط ساختگاه) و ۲۰ تن بر ساعت بخار (در همه شرایط)، بانضمام کلیه متعلقات، تجهیزات جانبی و سیستم‌های مشترک مورد نیاز، در ساختگاه مجتمع آلومینای جاجرم - واقع در مجاورت شهر جاجرم - را از طریق مناقصه بین‌المللی بصورت طراحی، تامین، اجرا و تامین مالی (EPCF) به پیمانکار واجد صلاحیت واگذار نماید.

بدین‌منظور شرکت آلومینای ایران ابتدا براساس این دعوتنامه و انجام فرآیند مربوط به ارزیابی صلاحیت متقاضیان نسبت به تهیه لیست کوتاه مناقصه‌گران اقدام، سپس از طریق فرآیند برگزاری مناقصه، پیمانکار واجد شرایط (مناقصه‌گر منتخب) با قابلیت‌های مالی و فنی لازم را برگزیده و انجام فعالیت‌های کامل کار شامل طراحی، تامین و اجرا به صورت کلید دردست و تامین مالی (EPCF) را به شرکت مزبور واگذار خواهد نمود.

شرکت لیا نیرو آسیا مشاور پروژه می‌باشد.

از متقاضیان دعوت می‌شود حداکثر تا ظرف مدت سه (۳) روز پس از تاریخ انتشار آخرین نوبت (نوبت دوم) این آگهی، جهت بارگذاری نامه آمادگی (به انضمام لیست سهامداران، آخرین روزنامه رسمی اعضای هیات‌مدیره و فیش واریزی بابت خرید اسناد -/۵۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (پنجاه میلیون) ریال است که باید به شماره شبا IR ۱۷۰۱۰۰۰۰۴۰۰۱۰۵۴۷۰۴۰۱۹۲۹۶ حساب نزد بانک مرکزی به نام حساب تمرکز درآمد شرکت‌های دولتی- شرکت آلومینای ایران- شناسه واریز ۳۴۲۰۵۴۷۷۹۲۹۴۰۰۰۶۰۰۰۱۰۸۶۰۲۹۴۳۳۹- به نام فروش اسناد مناقصه واریز و رسید آن را در موقع تحویل اسناد تسلیم نماید. مبلغ واریزی بابت خرید اسناد غیرقابل برگشت بوده و به هیچ عنوان مسترد نمی‌گردد. در سایت شرکت آلومینای ایران به نشانی https://www.iranalumina.ir اقدام نمایند. پس از بررسی مدارک متقاضیان، دستورالعمل ارزیابی صلاحیت کاری و سایر اطلاعات لازم در اختیار متقاضیانی قرار داده خواهد شد که مدارک آنها تایید شده باشد.

متقاضیان می‌بایست دارای گواهینامه معتبر صلاحیت نوع ۱ طرح و ساخت صنعتی یا ترکیبی از گواهینامه مشاوره (رتبه ۲) و گواهینامه پیمانکاری (رتبه ۱) در زمینه تولید نیرو از سازمان برنامه و بودجه باشند و سابقه اجرای حداقل یک پروژه نیروگاهی با ظرفیت مشابه یا بالاتر بصورت EPC در ایران و همچنین سابقه تامین مالی حداقل یک پروژه با مبلغ ۵۰٪ مبلغ برآوردی پروژه را داشته باشند.

آخرین مهلت تحویل پرسشنامه تکمیل شده ۳۰ روز پس از آخرین مهلت دریافت اسناد ارزیابی صلاحیت طبق نوبت دوم انتشار این آگهی می‌باشد.

واحد ارتباطات و روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۱۲

معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن
جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت
اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان زنجان
شناسه ۱۴۳۳۸۹۳
آگهی اولین مزایده
محدوده‌های اکتشافی و معدنی استان زنجان در قالب بسته سرمایه‌گذاری (زمستان ۱۴۰۱)

اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان زنجان در نظر دارد نسبت به برگزاری مزایده عمومی بسته سرمایه‌گذاری معدنی (٤ فقره درخواست اکتشاف، ۳ فقره پروانه اکتشاف و دو فقره پروانه بهره‌برداری) به شماره مزایده ۵۰۰۱۰۳۲۶۰۰۰۰۲ در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران) اقدام نماید. متقاضیان می‌توانند از ساعت ۸ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تا ساعت ۱٤ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۷ نسبت به دریافت الکترونیکی اسناد مزایده از سامانه اقدام و حداکثر تا ساعت ۱۳ روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۹ نسبت به ارائه پیشنهاد و بارگذاری مدارک در سامانه اقدام نمایند.

زمان رسیدگی به درخواست‌ها و اسناد مزایده، روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۰۲ راس ساعت ۱۰ صبح در محل اداره کل صنعت، معدن، تجارت استان می‌باشد. متقاضیان محترم می‌بایست جهت شرکت در مزایده نسبت به ثبت‌نام در سامانه مذکور و تهیه گواهی امضاء الکترونیکی (توکن) از دفاتر منتخب پیشخوان دولت اقدام و از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت در مزایده مذکور شرکت نمایند. متقاضیان می‌بایست تمامی مدارک مورد نیاز را با امضاء دیجیتال و از طریق سامانه ستاد بارگذاری و اسناد فیزیکی (پاکات الف) را تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۹ تحویل دبیرخانه محرمانه اداره کل صمت تحویل نمایند. (از ارائه اسناد و ثبت پیشنهاد قیمت به دبیرخانه اداره کل خودداری گردد).

نکته: نقشه محدوده‌های معدنی بر اساس کد کاداستر اعلام شده در مزایده در سامانه کاداستر معادن در قسمت نقشه معادن قابل مشاهده می‌باشد.

تذکر: در صورت عدم دریافت اسناد و ثبت پیشنهاد قیمت در سامانه ستاد الکترونیکی دولت، شرکت در مزایده میسر نخواهد بود.

روابط عمومی اداره کل صنعت و معدن و تجارت استان زنجان
معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن معدن

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۸۳ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی خانم سیده نیر سید رحمانی فرزند سید حسین بشماره شناسنامه ۱۲۴۰ صادره از تبریز در ۲۶/۵ متر مربع مشاع از عرصه ششدانگ قسمتی از یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۰۶ متر مربع پلاک ۳۶۰۸ فرعی از ۱۲۶ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۸۲۰)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱٤۹٦۰/م الف محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

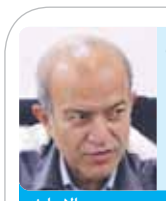
برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۷۸۰۲۲۲۵ مورخ ۱۴۰۱/۹/۱۵ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک یافت آباد تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای رضا علی شریفی فرزند عباس بشماره شناسنامه ۱۰۹۱ صادره از آقبلاغ در ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی در آن به مساحت ۷۹ متر مربع که مقدار ۲۷ متر مربع از پلاک ثبتی ۲/۱۷۰۲ و مقدار ۵۲ متر مربع دیگر از پلاک ثبتی ۲/۱۷۰۳ واقع در بخش ۱۲ تهران خریداری از مالکین رسمی آقایان ولی اله جوادی پناه و سید عبداله خیرالهی رکن آبادی محرز گردیده است لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۸۲۵)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱٤۹٦۱/م الف خداداد بشیری – رئیس ثبت اسناد و املاک یافت آباد تهران

یادداشت

حقوقی که نباید نادیده گرفت

سالار باوند
کارشناس و فعال معدن

اقتصاد پنهـان که از آن با عناوینی مانند اقتصاد غیررسـمی، نامشـهود، سـایه، زیرزمینی و سیاه یاد می‌شـود، وجوه مختلفـی دارد که از آن جمله می‌توان بـه فعالیت‌های زیرزمینـی، غیرقانونی، غیررسمی و... اشاره کرد.

بخش معـدن هم از آسـیب‌های اقتصاد پنهان در امان نیسـت و یکـی از بزرگ‌تریـن معضلات مبتلابه آن فعالیت‌های زیرزمینی اسـت. این نوع از فعالیت‌ها، مـواردی را در برمی‌گیرد که ماهیت قانونی دارند، اما به دلایلی، از دید مسئولان ذی‌ربط پنهان نگاه داشـته می‌شوند. این دلایل عبارتند از: امتناع از پرداخت مالیات و سـهم تامین اجتماعی، خـودداری از پذیـرش ضوابطـی نظیـر حداقل دسـتمزد یا مقررات مربوط به ایمنی، سلامت کار و... .

از آنجایـی که این موارد متعدد و متکثر اسـت، ناچار باید به‌صورت موردی به آنها پرداخت. یکی از مهم‌ترین نمودهای اقتصاد پنهان در بخش معدن، بکارگیری نیروی کار با دسـتمزدی پایین‌تر از کف حقوق وزارت کار است.

مهم‌ترین عاملی که بستر چنین آسیبی را فراهم می‌کند، از یک‌سو، ضعف نظارت بر نحوه بکارگیری پرسـنل در مجموعه‌های معدنی و از سـوی دیگر، نبود بازدارندگی قوانیـن و مجازات‌های مربوط به آن است.

دربـاره قوانین جـاده‌ای و راهنمایی و رانندگی بارها شـنیده‌ایم که جریمه و مجـازات بازدارنده نیسـت و موجـب کاهش تخلفات نمی‌شـود. این آسـیب در بخـش معدن هم به‌شـدت به‌چشـم می‌خورد. در واقع، مـوارد متعددی وجود دارد که پرسـنل به‌راحتی از طرف کارفرما تحت‌فشار قرار می‌گیرنـد، اما اگر مجازات‌های بازدارنده و قوی در این زمینه در نظر گرفته شود، دیگر هیچ کارفرمایی جرات ریسک در این زمینه را پیدا نمی‌کند.

به‌عنوان‌مثـال، کارفرما باید ملزم به اسـتخدام رسـمی و انعقاد قرارداد با نیروی انسـانی باشـد. بـرای نظارت بر روند فعالیـت کارفرما نیز می‌توان از ابزارهای قانونی مانند ابطال پروانه معدنکاری در صورت تخلف بهره برد.

در ایـن صورت دیگـر هیـچ کارفرمایی جرات نمی‌کند، دسـت به چنیـن اقداماتی بزند و قوانین و مقـررات وزارت کار را نادیده بگیرد و حق‌وحقوق پرسنل خود را پایمال کند.

البتـه قوانیـن، در مـواردی بازدارندگی کافی هم دارند، امـا ضمانت اجرایی چندانـی ندارد، به این ترتیب کارفرمایان راهـکار دور زدن قوانین را پیدا می‌کنند و چون نظـارت دقیقی وجود ندارد، به‌طور معمول این تخلفات از دید مسئولان ذی‌ربط پنهـان می‌ماند و تـا زمانی که فـردی اعتراض یا شکایت نکند، موضوع مورد بررسی قرار نمی‌گیرد.

متاسـفانه بسـیاری از نیروهـای شـاغل در مجموعه‌هـای معدنـی به‌خاطر حفـظ موقعیت شغلی خود مجبور هستند، تن به شرایطی ناعادلانه بدهند.

برای مثال در حال حاضر که حداقل حقوق وزارت کار ۴ میلیون و ۱۷۰ هزار تومان اسـت، بسیاری از کارفرمایـان کارگرانـی را با ۲ یـا ۳ میلیون تومان حقوق، جذب می‌کنند و از پرسـنل امضا می‌گیرند که حداقل حقـوق ماهانه را دریافت کرده اسـت. در برخـی موارد هم کارگران هنـگام عقد قرارداد برگه‌های سـفیدامضایی بـه کارفرما می‌دهند که کارفرمـا می‌تواند بند موردنظر خود را به برگه‌های سفیدامضا اضافه کند، به‌عنوان مثال، از قول کارگر بنویسد که حقوق خود را دریافت کرده است و هیچ ادعایی ندارد و افراد هم به‌واسـطه نیاز به شـغل و درآمد، اعتراضی به این رویه غیرقانونی نمی‌کنند. روشن است که در چنین شرایطی، چرخه معیوب بهره‌کشی از کارگران تداوم پیدا می‌کند. امروزه اگر فردی بـه وزارت کار مراجعه و بتواند ثابت کند که حق‌وحقوق خود را نگرفته است، در نهایت کارفرما ملـزم به پرداخت مطالبات فرد می‌شـود، اما هیچ جریمـه دیگری وجود ندارد. نکته‌ای که به‌شـکل معمول، در ایـن مورد ناگفته می‌ماند، این اسـت کارفرمایی که حق یک کارگـر را زیر پا می‌گذارد، مطمئنـا حق دولت و ملت را هـم نادیده می‌گیرد. مجموعه‌ای که ۲ میلیـون پرداختی به یک کارگر می‌دهد و ۴ میلیون از او رسید می‌گیرد، چه بلایی سـر معدن که متعلق بـه ۸۰ میلیون نفر جمعیت کشور اسـت، خواهد آورد؟ اگر قوانین بازدارنده و قوی برای مقابله بـا زیاده‌خواهی‌ها در نظر گرفته شـود و نظارت دقیق و هوشـمندانه وجود داشته باشـد، هیـچ‌گاه چنیـن مشـکلاتی رخ نخواهد داد و ایـن نه‌تنها حق کارگر و پرسـنل شـاغل در مجموعه‌های معدنی اسـت کـه حقوق حقه همه جمعیت ایران است که باید ایفا شود.

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی صمت درباره آسیب‌های اقتصاد پنهان مطرح شد

معدن زیرسایه ناهنجاری

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

آیا می‌توان ردپای اقتصاد پنهان را در بخش معدن هم دید؟

در تعاریف آمده اسـت؛ به هر نوع فعالیت اقتصادی که خلاف اقتصاد رسـمی اسـت، مالیات نمی‌پـردازد و از نظارت دولت گریزان اسـت، اقتصاد پنهان، سـیاه، خاکسـتری، غیررسـمی، زیرزمینی، سایه و... گفته می‌شود.

اگرچه اقتصاد غیررسـمی را یکی از آفات کشـورهای در حال توسـعه می‌شمارند، اما تمامی نظام‌های اقتصادی دارای درجاتی از اقتصاد پنهان هستند.

اما برای یافتن پاسـخ پرسـش اول متـن باید پیش از هر چیـز این نکته را مدنظـر قرار داد کـه نمی‌توان تعریف کامل و دقیقی از اقتصاد پنهان یا اقتصاد سـیاه ارائه کرد، اما با مشـاهده برخی ویژگی‌های این نوع از فعالیت‌های غیررسـمی، روشـن اسـت که بخش معدن هم به این بیماری مبتلا است. استخدام کارگران بدون قرارداد یا با قراردادهای صوری، قاچاق یا برداشت غیرقانونـی و اضافه‌برداشـت و کم‌اظهاری معدنداران از جمله شـاخصه‌های ایـن نوع فعالیت نامطلوب در بخش معدن است.

صمت برای بررسـی بیشتر آسـیب‌های فوق، گفت‌وگویی با حسام‌الدین فرهادی‌نسب، فعال معدنی داشت که در ادامه می‌خوانید.

عکس: صمت

تا سند گوهرسنگ کشور منتشر نشود و به اجرا نرسد، هیچ کاری نمی‌توان برای ساماندهی برداشت از معادن سنگ‌های قیمتی انجام داد

علت بکارگیری کارگران بدون قرارداد در معادن چیست؟

بـروز چنین اتفاقی در معادن ممکن نیسـت، البتـه ایـن احتمـال وجـود دارد کـه کارگران کشـورهای همسایه مانند افغانستان در بعضی از معادن سـنگ در شرایط غیرقانونی به کار گرفته شوند، اما در معادن دیگر، بروز چنین اتفاقی نادر است. به‌عبارت‌دیگر، به‌خاطر نظارت‌های نمایندگان بیمه و مانند آن، برای کارفرما به‌صرفه نیست که به چنین ریسکی تن دهد. بنابراین موضوع بکارگیـری کارگران غیرمجاز در معادن به‌ندرت دیده می‌شود و آنقدر اندازه آن کوچک است که سـهمی از وضعیت اشتغال در معدن را به خود اختصاص نمی‌دهد و نمی‌تواند در محاسبات اقتصادی، محلی از اعراب داشته باشد.

البته در سـنگبری‌ها یا دیگر صنایع پایین‌دستی، شاهد چنین پدیده‌ای هستیم و بارها اداره کار یا بیمه مجموعه‌های معدنـی متخلف را به‌علت اسـتفاده از کارگـران غیرمجاز، تعطیل کرده است.

برخـی معتقدنـد یکـی دیگـر از شـاخصه‌های اقتصـاد پنهـان، برداشـت غیرمجاز یا قاچـاق برای مثال از معادن طلا یا سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی اسـت. با این نظر به موافق هسـتید و اساسا چرا این پدیده رخ می‌دهد؟

احتمال برداشـت غیرمجاز و قاچـاق از معادن طلا دور از ذهن است، زیرا برای برداشت اندکی از این ماده معدنی، باید حجم عظیمی از خاک برداشت شود، بنابراین احتمال چنین اتفاقـی در معـادن طلا، نزدیک به صفر اسـت. البته ناگفته نماند که در بخش‌هایی از کشـور، معادن طلای پلاسـری وجـود دارد که می‌تواند مورد برداشـت غیرمجاز قرار گیرد، اما در این مناطق هم، به‌طور معمول حواس سـاکنان محلی کامـل جمع اسـت و اجازه چنین اقدامـی را نمی‌دهند، اما درباره سنگ‌های نیمه‌قیمتی، این اتفاق به‌وفور رخ می‌دهد. به‌جرات می‌تـوان گفت جز چند معدن ثبت‌شـده فیروزه، بخـش عمده سـنگ‌های نیمه‌قیمتی در کشـور به‌صورت غیرمجاز برداشـت می‌شود. این سـنگ‌ها را به‌صورت خام یا راف برداشـت می‌کنند و بعد از اینکه بخشـی از عملیات فرآوری آن انجام شد و به مقداری از ارزش واقعی خود رسید، آن را به‌فروش می‌رسانند.

چطور می‌توان مانع این اتفاق شد؟

تا سـند گوهرسنگ کشور منتشر نشـود و به مرحله اجرا نرسد، هیچ کاری نمی‌توان کرد. البته یادآوری این نکته هم ضروری اسـت، در سند گوهرسـنگ که به آن اشاره شد، باز هم بسیاری از این موضوعات مورد توجه قرار نگرفته و نادیده مانـده اسـت. به‌عنوان‌مثال، در مفاد آمده در این سـند نیز درباره نقشـی که باید گمرک بر عهده داشته باشد، یا وجود آزمایشـگاه‌های معتبـر و رعایت اسـتانداردهای ضروری، نکته‌ای بیان نشده است.

تک‌تک این مسائل می‌تواند در ضعف سند تاثیرگذار باشد و مانع دستیابی به اهداف آن شود.

> اشتباهی که از یک طرح نادرست آغاز می‌شود، در ادامه به محاسبه نادرست حقوق دولتی و مشکلات متعدد پس از آن ختم می‌شود. شاید همان اثر پروانه‌ای که در موضوعات روانشناسی و جامعه‌شناسی مطرح است، در معدن هم وجود دارد

اگر قرار اسـت واردات و صادرات سـنگ‌های قیمتـی و نیمه‌قیمتـی سـاماندهی شـود، به‌طورقطع باید بسـیاری از ملاحظـات را هم از نظر استانداردسـازی داخلی و هم سروسـامان دادن بـه مبـادی ورودی و خروجـی رعایـت کنیم. این درحالی اسـت کـه حتی در گمرکات کشور کارشناسـانی نداریم که توانایی تشخیص سـنگ‌های قیمتـی و نیمه‌قیمتـی را داشـته باشـند و به‌این‌ترتیب، ممکن اسـت ارزش‌گذاری‌ها بسیار نجومی و دور از واقعیت باشد.

علت اضافه‌برداشـت و کم‌اظهاری معدنداران چیست؟

پیـش از آنکـه، وارد بحث کم‌اظهاری یا اضافه‌برداشـت شـویم، باید این نکته را مدنظر داشـته باشیم که بار معنایی کلمات بـا هم متفاوت اسـت. به‌عبارت‌دیگـر، چون دایره واژگان مورداسـتفاده در حوزه معدن محدود است، کلماتی که اسـتفاده می‌شـود، گاه بار معنایی منفی دارند، در حالی که آن بخش، خود معلول علت یا عواملی دیگر و آسیب‌دیده است.

با این مقدمه سـال‌ها اسـت کـه معضـل کم‌اظهاری و اضافه‌برداشـت در معادن ما به‌چشـم می‌خـورد. موضوع را می‌تـوان به‌این‌ترتیـب شـرح داد کـه وقتی قرار اسـت بهره‌بـرداری، کار در معـدن را آغاز کند، ابتـدا باید مرحله اکتشاف را به‌خوبی پشت سر گذارد و گواهی کشف درستی دریافـت کرده باشـد، اما در برخی موارد دیده می‌شـود در گواهی کشـف‌های صادرشـده، واقعیت‌ها ثبت نمی‌شود، میزان ذخیره به‌درسـتی مشخص نیسـت، عیار دقیق قید نشـده و تنهـا به‌دلیل جهـل معدنداران و مکتشـف یا دلایل شخصی، عیار و تناژ را بالاتر یا پایین‌تر نوشته است.

به‌هرحال، وقتی قرار اسـت کسـی پروانـه بهره‌برداری بگیـرد، باید براسـاس ذخیره معدن، جـدول DCF یا نقد تنزیل شـده و ارزش NVP یـا ارزش فعلی خالص، طرحی اقتصادی ارایه دهد.

باوجوداینکـه، وظیفـه و رسـالت اصلـی سـازمان نظام‌مهندسی معدن سروسـامان دادن به طرح‌های معدن اسـت، اما متاسفانه هنوز نتوانسته اسـت از پس کار برآید و همچنان این طرح‌ها را کارشناسان مشخصی تهیه می‌کنند که گاهی تعهد چندانی نسبت به انجام درست آن ندارند.

به‌عبارت‌دیگر، اگر در گذشـته معدنـکار باید برای طرح معدنی درجه ۳ برای مثال ۱۲ میلیون تومان می‌پرداخت، حالا هم باید مبلغ فوق را به حسـاب نظام‌مهندسـی واریز کند و هم چیزی حدود ۱۰ تا ۱۲ میلیون تومان به کارشناس اداره بپردازد و با کمال تاسف، این شیوه رواج پیدا کرده است.

نکتـه دیگـر این اسـت کـه ایـن طرح‌هـا به‌طور کامل کپی‌پیسـت می‌شـوند و کارشـناس حتی حاضر نیست در مقابـل پولی که می‌گیرد، کاری انجـام دهد. به‌عنوان‌مثال برای طرح معدن سـنگ‌آهنی در اصفهان نوشته بودند، که اسـتخراج باید به روش نعل و پارس انجام گیرد، در حالی که این روش برای استخراج سنگ ساختمانی به کار می‌رود.

یا برای معدنی در استان کویری کاشان نوشته شده است، این منطقه، آب‌وهوایی مدیترانه‌ای دارد و... . حدیث مفصل بخوان از این مجمل.

با این حساب می‌توان گفت ریشـه مشـکل، نابسامانی طرح‌های معدنی است؟

به‌هرحال وقتی اشـکال اولیه در طرح‌ها به‌وجود می‌آید، به‌طورحتم در بقیه مسـائل معدن هم اثـر می‌گذارد، البته گاهی هـم معدندار با این هدف که حقوق دولتی پایین‌تری پرداخت کند، میزان ذخیره و برداشت معادن کمتر از میزان برداشـت واقعی اظهار می‌شـود. همه این مشکلات چرخه باطلی را پدید آورده و مثل وضعیت اسـب عصاری، هرچقدر تندتر حرکت کند، زودتر به نقطه اول می‌رسد، زیرا از اول این ماجرا محل اشـکال بوده و پروسه فعالیت در معدن از زمان اکتشاف ایراد داشته است.

این کم‌اظهاری معدندار نیست؟

اکتشـاف وظیفه بخش خصوصی نیسـت، بنابراین شاید معدنـدار برای اینکه ریسـک کار کمتر شـود، هزینه‌های کمتری را برای اکتشـاف پرداخت کند. این اشـتباه دوباره در طرح‌نویسی تکرار می‌شـود و بعد در مرحله بهره‌برداری ادامه می‌یابد و به تمام پروسه فعالیت معدن از ابتدا تا انتهای کار تعمیم پیدا می‌کند. به‌این‌ترتیب، چرخه فسـاد شـکل می‌گیـرد و هریک از بخش‌ها تشـدیدکننـده بخش دیگر خواهد بود.

اما جلوگیری از این اتفاق بسـیار سـاده اسـت. به‌تازگی قرار شـده، نقشـه‌برداری همه معادن با پهپاد انجام شـود. وقتی ایـن اتفاق بیفتد، باتوجه بـه توپوگرافی اولیه، میزان برداشـت‌ها به‌طور کامل مشخص خواهد شـد. برای مثال معدنـداری کـه ادعا کرده در ۵ سـال گذشـته در مجموع ۵۰۰ هـزار تن برداشـت کرده و براسـاس نقشـه برداری پهپاد مشخص شـود کم‌اظهاری داشـته و میزان برداشت وی در ایـن مـدت ۲ میلیـون تـن بـوده، می‌تـوان رفته رفتـه مانع از شـکل‌گیری و توسـعه این رونـد در معادن شد.

هرچند روشن اسـت که این نقطه آغاز دعواهای دیگری در بخش معدن خواهد شـد، اما به‌نظر مـن، اتفاق مبارکی اسـت و به‌هرحال بایـد کار را از جایی شـروع کرد. به گفته بسـیاری از فعـالان این حوزه باید جنبـش یا جهاد اصلاح طرح‌های معدن از نقطه‌ای آغاز شـود. اگر این بخش اصلاح شـود، به‌طور خودکار بسیاری از مشکلات و معضلات بخش معدن حل می‌شود.

برای روشـن شـدن اینکـه چـه نقطـه ضعف‌هایی در بخش آمـاری، تدوین طرح‌های اقتصـادی و ظرفیت‌های معدنـی وجـود دارد، می‌تـوان بـه ذکر یک مثال بسـنده کرد. از یک‌طرف، اسـتان اصفهان قطب سـنگ ایران است و بیش از یک‌سـوم سـنگبری‌های ایران در استان اصفهان قـرار گرفتـه و از طـرف دیگـر، وقتی قرار اسـت هر واحد سـنگبری پروانه بگیرد، باید هم ظرفیت اسمی و هم سالانه خـود را اعلام کند، اما طنز تلخ اینجا اسـت که کل ظرفیت اسـمی همه کارخانه‌های سنگبری اسـتان اصفهان، کمتر یا برابر با شـهر قم اسـت. همین وضعیـت را باید به معادن هـم تعمیم دهیم و این فاجعه‌ای اسـت کـه در آمار تدوین طرح‌هـای اقتصادی معان و ظرفیت‌های بخش معدن دیده می‌شود.

وقتـی همـه این مقدمـات را با هم جمع کنیـم تا حدی علت کم‌اظهاری‌ها روشـن می‌شـود، البته قرار نیست این نـوع عملکـرد را توجیه کرد، اما برای حـل این معضل، باید واقع‌بین بود.

در معادن غیرسـنگی یا سـنگ‌های صنعتـی، اختلاف بر سـر میزان باطله‌برداری یا عیارسـنگ است. برای مثال وقتی موارد یاد شـده تنها بخشـی از مجموعه و ملقمه‌ای از اتفاقاتی است که گاهی در بخش معدن به‌عنوان کم‌اظهاری یا اضافه‌برداشت معدنکار رخ می‌دهد.

راهکار قانونی برای حل این موارد چیست؟

در قانون آمده اسـت که اگر اضافه‌برداشت یک‌بار تا سقف ۲۵ درصد اتفاق بیفتد، معدندار می‌تواند با تشخیص و تایید سازمان صمت و شـورای معادن استان، حقوق دولتی آن را پرداخت و اضافه‌برداشـت خود را موجه کند، اما همان‌طور که گفته شـد، این اتفاق فقط یک‌بار قابل چشم‌پوشی است و بعـد از آن، در صـورت بـروز تخلف باید طـرح اقتصادی اولیه معدن اصلاح شـود که البتـه این موضوع از نظر علمی درست اسـت. اما به‌این‌ترتیب، خودبه‌خود زمینه‌ای فراهم می‌آیـد که معدندار از اظهار واقعیت سـر باز می‌زند و حتی اگر می‌خواهد به شـفاف شدن عملکرد کمک کند، به‌خاطر سـنگ‌اندازی‌هایی نهادهای مختلف و جریمه سنگینی که باید بابت خوداظهاری بپردازد، ممکن اسـت از شفاف‌سازی و اعتراف به اضافه برداشـت پشیمان شود و از انجام این کار سرباز بزند.

این دسـت از آسـیب‌های اقتصادی چـه آثار و هزینه‌ای برای بخش معدن دارند؟

ناهنجـاری در هر بخشـی از اقتصاد بقیـه موجب ریزش دومینو وار بقیه بخش‌ها می‌شود.

امـا همان‌طور که گفته شـد، اشـتباهی کـه از ارایه یک طرح نادرسـت آغاز می‌شـود، در ادامه به محاسبه نادرست حقوق دولتی و مشـکلات متعدد پس از آن ختم می‌شـود. شـاید همان اثـر پروانه‌ای که در موضوعات روانشناسـی و جامعه‌شناسی مطرح است، در معدن هم وجود دارد.

وقتی همه جوانب یک طرح را در نظر نگیریم و سرسری از بعضی مسائل رد شویم، شاید زمانی با آثار تخریبی آن مواجه شویم که دیگر دیر شده و فرصت اصلاح از میان رفته باشد.

سخن پایانی

لازم به یادآوری است که بررسی و اصلاح مشکلات ریشـه‌ای حوزه معدن نیازمند بحث و بررسی بیشتر است و به‌زودی دوباره به آن برمی‌گردیم.

صمت علاقه‌مند است، شنونده نظرات و انتقادات شما در این زمینه باشد.

بازدید شبانه مدیرعامل فولاد هرمزگان از سایت فولادسازی

مدیرعامل فولاد هرمزگان به صورت سرزده و شبانه از کوره‌های ۱ و ۲، واحد LF و خط ریخته‌گری در واحد فولادسـازی بازدید کرد.

بـه گزارش روابـط عمومی شـرکت فولاد هرمـزگان، عطاالله معروفخانـی در این بازدید و در گفت‌وگویی صمیمانه با کارکنان این واحدها با اشاره به کسب رکوردهای پیاپی در چهار ماه اخیر بیان کرد: نجابت، و صلابت شـما کارکنان مثال‌زدنی است و من بـه خود می‌بالم که در چنین مجموعه‌ای فعالیت می‌کنم. چراکه فعالیت در شرایط محدودیت برق و گاز و ثبت رکوردهای متعدد روزانه و ماهیانه دشـوار اسـت و نشـان می‌دهد نیروی انسـانی توانمند با عزم راسـخ خود حتی در شـرایط آب و هوایی سخت استان هرمزگان می‌تواند بر تمام مشکلات غلبه کند و همه موانع پیش روی خود را بردارد.

مدیرعامـل فولاد هرمـزگان با قدردانـی از تلاش‌های صورت گرفته و کسب رکوردهای متعدد در این شرکت، خاطرنشان کرد: مهم‌ترین رکن هر سازمان نیروی انسانی است و این شما هستید که حماسه خلق می‌کنید و این تجهیزات بدون اراده و دانش فنی شما عزیزان کارایی نخواهد داشت.

معروفخانی تاکید کرد: دانش فنی شـما کارکنان باعث شـده بالاترین رکوردهای تولید تختال در کشور در فولاد هرمزگان رقم بخورد .

وی اظهـار امیـدواری کرد بـا عنایت خداونـد متعال و تلاش کارکنان سختکوش فولاد هرمزگان مسال علی‌رغم محدودیت‌ها از ظرفیت اسمی شرکت عبورخواهیم کرد.

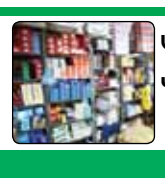

گسترش
تجارت
شنبه
۱۰ دی ۱۴۰۱
۷ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
۳۱ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۲۳۴
پیاپی ۳۵۵۲
www.Tejaratdaily.com

وقتی قانون مسیر قاچاق را هموار می‌کند

تقلبی عیان که حاجت به بیان نیست

دردسرهای فروش طلای سیاه

آسیب کسب‌وکارهای زیرزمینی بر اقتصاد

کارشناسان معتقدند حجم بالای اقتصاد زیرزمینی اثرگذاری سیاست‌های تصمیم‌سازان اقتصادی را مخدوش می‌کند. در این میان شناسایی افرادی که در اقتصاد زیرزمینی مشغول به کار هستند، دامنه این فعالیت‌ها و حجم درآمد ایجاد شده در این بخش، می‌تواند کمک شایانی به افزایش دقت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های صحیح و موثر کند. بررسی‌ها نشان می‌دهد عوامل نهادی مختلفی وجود دارند که بر ایجاد و گسترش اقتصاد زیرزمینی اثرگذار هستند که برخی از آنها شامل «فساد»، «حقوق مالکیت»، «بار مقرراتی»، «کیفیت خدمات بخش عمومی»، «پاسخگویی دولت و حق مشارکت مردم» و «دموکراسی» است. در نقطه مقابل کسب‌وکارهای زیرزمینی ۵ آسیب «فرار مالیاتی»، «اخلال در رقابت»، «خنثی کردن اثر سیاست‌های دولتی»، «کاهش بهره‌وری» و «نهادینه شدن توسعه‌نیافتگی» را بر اقتصاد رسمی وارد می‌کند. آنچه در ادامه می‌خوانید نتایج پژوهشی است که توسط مرکز تحقیقات و بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی ایران از آسیب کسب‌وکارهای زیرزمینی بر اقتصاد تدوین و منتشر شده است.

عکس: آیدا فریدی

کدام فعالیت‌ها، اقتصاد زیرزمینی هستند

تحلیلگران بر این باورند که پدیده اقتصاد زیرزمینی به تمام فعالیت‌هایی گفته می‌شود که به عللی در حساب‌های ملی ثبت نمی‌شوند. بانک جهانی، اقتصاد زیرزمینی را شامل تمامی فعالیت‌های تولیدی (کالا و خدمات) تعریف می‌کند که ممکن است هم از جنبه اقتصادی مولد بوده و هم کاملا قانونی باشند، اما به دلایلی مانند فرار از مالیات، اجتناب از مواجهه با استانداردهای خاص بازار کار مانند حداقل دستمزد یا استانداردهای ایمنی یا اجتناب از درگیر شدن با بوروکراسی اداری، عمدا از دید مقامات عمومی پنهان می‌شوند. به‌طور کلی، می‌توان گفت تمامی فعالیت‌های خارج از محدوده اقتصاد رسمی، فعالیت‌های خارج از مقررات، فعالیت‌های خارج از بازار، فعالیت‌هایی که از چشم مقامات رسمی پنهان مانده‌اند، فعالیت‌های ثبت نشده، فعالیت‌هایی که از ارزیابی مالیاتی دور مانده‌اند، فعالیت‌های گزارش نشده، فعالیت‌هایی که از محاسبات دور مانده‌اند و فعالیت‌های پنهان، خواه مولد باشند یا غیرمولد، جزو فعالیت‌های اقتصاد زیرزمینی یا غیررسمی به شمار می‌روند.

عوامل انحراف اقتصاد رسمی

دیدگاه غالب درباره کسب‌وکارهای زیرزمینی، بر این نکته اشاره دارد که تاثیر اقتصاد زیرزمینی بر سیاست عمومی، چندوجهی و به‌صورت بالقوه بسیار مهم است. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد تاثیر اقتصاد زیرزمینی بر اقتصاد رسمی که در نهایت باعث کاهش رفاه جامعه می‌شود ۵ ضلع دارد. ضلع نخست موانع پیش‌روی کسب‌وکارهای رسمی به «فرار مالیاتی» تعلق دارد. در شرح فرار مالیاتی باید عنوان کرد که اقتصاد زیرزمینی سبب کاهش درآمدهای دولت و در نتیجه کاهش کیفیت و کمیت خدمات عمومی ارائه شده از سوی دولت و افزایش فشار مالیاتی بر مالیات‌دهندگان به‌منظور جبران درآمدهای از دست رفته می‌شود. در نتیجه نرخ بالاتر مالیات، خود سبب گرایش بیشتر به سمت بازار غیرقانونی و ایجاد یک تسلسل باطل می‌شود.

«اخلال در رقابت» دیگر اثر اقتصاد زیرزمینی بر اقتصاد رسمی است؛ از آنجا که فعالان کسب‌وکارهای زیرزمینی متحمل برخی از هزینه‌ها نمی‌شوند و به‌دنبال دور زدن برخی موانع هستند، به‌طور مثال فرار مالیاتی دارند و از رعایت برخی مقررات مانند مقررات بازار کار، بهداشت، بیمه و استانداردهای محیط کار سرباز می‌زنند؛ بنابراین در برابر تولیدکنندگان اقتصاد رسمی، در زمینی همسطح به رقابت نمی‌پردازند. به‌عبارت دیگر، فعالان بازار غیررسمی به دلایل مذکور سبب ایجاد اخلال در رقابت در سطح بازار می‌شوند. «خنثی کردن اثر سیاست‌های دولت» یکی دیگر از صدماتی است که کسب‌وکارهای زیرزمینی بر اقتصاد رسمی وارد می‌کند. فعالیت‌های اقتصاد موازی معمولا نامنظم، پراکنده و غیرقانونی است و به‌همین دلیل در گزارش حساب‌های ملی محاسبه نمی‌شود.

این عدم جامعیت حساب‌های ملی موجب سیاست‌گذاری بر پایه اطلاعات غلط می‌شود. اثر سوء این موضوع را می‌توان در تصمیم‌گیری‌های کلان اقتصادی در قالب بودجه سالانه و برنامه‌های بلندمدت اقتصادی دید. اما چهارمین اثر اقتصاد زیرزمینی بر اقتصاد رسمی، «کاهش بهره‌وری» را نشانه گرفته است. کسب‌وکارهای زیرزمینی به‌دلیل گریز از حیطه نظارت دولتی اغلب پنهانی و کوچک مقیاس هستند، در نتیجه تعداد زیادی از این کسب‌وکارها از صرفه‌های ناشی از مقیاس بهره‌مند نمی‌شوند. علاوه بر آن ممکن است سرمایه‌گذاری کمتر و حضور نیروی کار بی‌کیفیت در چنین بنگاه‌هایی، پتانسیل استفاده از فناوری‌های نوین به‌عنوان یکی از عوامل افزایش بهره‌وری را در آنها کاهش دهد. همچنین فعالیت‌های اقتصادی زیرزمینی به‌دلیل ماهیت غیررسمی خود، از برخی حمایت‌های قانونی و تسهیلات اعتباری بی‌بهره می‌شوند. نتیجه آنکه فضای حاکم بر کسب‌وکار این بنگاه‌ها الزاما مساعد نیست و در نتیجه بهره‌وری را متاثر می‌سازد. «نهادینه شدن توسعه‌نیافتگی» آسیب دیگر اقتصاد زیرزمینی بر اقتصاد رسمی است.

حجم بالای فعالیت‌های غیررسمی اقتصادی، یکی از ویژگی‌های کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه است. نبود ساختارهای نهادی کارآمد و رسمی در این کشورها موجب بالا رفتن هزینه‌های مبادله و در نتیجه تشویق صاحبان کسب‌وکار به دور زدن قوانین و ساختارهای نهادهای رسمی و حرکت به‌سمت بازار غیررسمی می‌شود. قانون گریزی موجود در فعالیت‌های غیررسمی منجر به اختلال جدی در نظم قانونی می‌شود و نبود حاکمیت قانون منجر به عدم حفاظت از حقوق مالکیت می‌شود. چنین ساختاری فعالان اقتصادی را به‌سمت مبادلات شخصی که مشخصه کشورهای توسعه‌نیافته است، سوق داده و در نتیجه سبب استمرار توسعه‌نیافتگی می‌شود. درمجموع، آنچه درمورد اثرات اقتصاد زیرزمینی بر اقتصاد مطرح شد، فعالیت در اقتصاد زیرزمینی می‌تواند یک تهدید جدی برای حیات جمعی به‌حساب آید.

اقتصاد زیرزمینی در ایران

در مورد حجم اقتصاد زیرزمینی در ایران تاکنون مطالعات متعددی صورت گرفته است. در مطالعات بین‌المللی حجم اقتصاد زیرزمینی در ایران برای سال ۲۰۰۷ معادل ۱۷ درصد و برای سال ۲۰۰۹ معادل ۱۶ درصد از تولید ناخالص داخلی تخمین زده شده است. مطالعات داخلی نیز طی چند دهه اخیر به برآورد حجم کسب‌وکارهای زیرزمینی پرداخته‌اند. براساس اولین مطالعه تجربی صورت گرفته، اندازه اقتصاد زیرزمینی در سال ۱۳۶۵ حدود ۸ درصد تولید ناخالص داخلی بوده است. پس از آن مطالعه دیگری نشان داد که طی دوره ۷۳-۱۳۵۷، براساس سری‌های زمانی مختلف، حجم اقتصاد زیرزمینی بین ۱۸ تا ۳۶ درصد اقتصاد رسمی در نوسان بوده است. دوره ۷۷-۱۳۴۷ نیز در بررسی دیگری مدنظر قرار گرفته و نتیجه‌گیری شده که نسبت اقتصاد زیرزمینی به تولید ناخالص داخلی از حدود ۸ درصد در سال ۱۳۴۷ به بیش از ۲۲ درصد در سال ۱۳۷۷ بالغ شده است. همچنین در تحقیق دیگری که برای دوره ۸۰-۱۳۵۰ صورت گرفته، حجم اقتصاد زیرزمینی از حدود ۱۰ درصد در ابتدای دوره، به ۲۲ درصد در سال ۱۳۸۰ بالغ شده است. اما طولانی‌ترین دوره بررسی شده برای اندازه‌گیری حجم اقتصاد زیرزمینی در ایران، یک دوره ۴۰ ساله از سال ۱۳۵۳ تا ۱۳۹۲ را در بر می‌گیرد. طبق این بررسی، حجم اقتصاد زیرزمینی از ۷ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۵۳ به ۳۸/۵ درصد در سال ۱۳۹۲ افزایش داشته است. پیش‌بینی‌ها حاکی از ادامه روند افزایشی اقتصاد زیرزمینی در دوره برنامه ششم (۹۹-۱۳۹۵) است.

اما علت اصلی ایجاد اقتصاد زیرزمینی با توجه به شرایط خاص حاکم بر اقتصاد ایران چیست؟ نگاهی به وضعیت نهادی در کشور گویای آن است که چارچوب نهادی موجود از کارآمدی لازم برای فعالان اقتصادی برخوردار نیست و یکی از دلایل گسترش کسب‌وکارهای زیرزمینی به نابسامانی نهادی در کشور بازمی‌گردد. بررسی وضعیت ایران در گزارش‌های بین‌المللی که محیط نهادی کشورها را پایش می‌کنند، نشان‌دهنده نیاز جدی کشور به بازنگری و اصلاح زیرساخت‌های نهادی است. براساس آخرین گزارش رقابت‌پذیری در سال ۱۸-۲۰۱۷، وضعیت نهادی ایران در رکن نهادها، نابسامان ارزیابی شده است. شاخص ادراک فساد (CPI) که از سوی سازمان شفافیت بین‌المللی برای کشورها محاسبه می‌شود نیز همواره نمره ایران را نامناسب ارزیابی کرده است. در سال ۲۰۱۶ نمره ایران از ۱۰۰ (بهترین وضعیت)، ۲۹ بوده و از بین ۱۷۶ کشور، رتبه ۱۳۱ را کسب کرده است. شاخص حقوق مالکیت بین‌المللی هم که توسط اتحادیه حقوق مالکیت تهیه می‌شود، وضعیت ایران را در حمایت از حقوق مالکیت رضایت‌بخش اعلام نمی‌کند. در سال ۲۰۱۷ نمره ایران ۴.۵ از ۱۰ (بهترین وضعیت) بوده است که حاکی از ضعف کشور در این حوزه است. شاخص انجام کسب‌وکار بانک جهانی در سال ۲۰۱۸ نیز وضعیت محیط کسب‌وکار کشور را که بستری برای انجام فعالیت‌های اقتصادی رسمی به‌شمار می‌رود، مناسب ارزیابی نمی‌کند.

براین اساس ایران با نمره ۵۶ از ۱۰۰ (بهترین وضعیت)، در جایگاه ۱۲۴ در بین ۱۹۰ کشور قرار گرفته است. اما علاوه بر نقش نقصان‌های نهادی در اقتصاد زیرزمینی در ایران، عوامل دیگری از جمله «بار مالیاتی»، «بیکاری» و «تحریم‌های اقتصادی» نیز بر گسترش این پدیده نقش دارند. نبود نظام مالیاتی کارآمد و سیاست‌ها و روش‌های مستمر بلندمدت در این حوزه را می‌توان از جمله عوامل تشدیدکننده حرکت به سمت فرار مالیاتی و ورود به بخش غیررسمی دانست. ارتباط بین نرخ بیکاری و اقتصاد زیرزمینی نیز در مطالعات انجام شده، تایید می‌شود. رشد بیکاری، انگیزه فعالیت در حوزه‌های ممنوعه و غیرمجاز را افزایش می‌دهد، چرا که افراد به منظور تامین معیشت خود ناگزیر از یافتن شغل هستند و از آنجا که در بخش رسمی امکان داشتن دو شغل همزمان تقریبا وجود ندارد، بنابراین سعی می‌کنند کمبود درآمد خود را با فعالیت در بخش غیررسمی جبران کنند. تحریم‌های اقتصادی نیز از کانال تاثیر بر تراز پرداخت‌ها و بودجه، بر اقتصاد زیرزمینی تاثیر می‌گذارد. به‌علاوه اعمال تحریم‌ها سبب می‌شود که دولت با کاهش درآمد حاصل از فروش نفت مواجه شده و تلاش کند با افزایش مالیات‌ها، درآمد کاهش یافته را جبران کند که همین افزایش بار مالیاتی به نوبه خود می‌تواند عامل گسترش بیشتر اقتصاد زیرزمینی باشد.

سخن پایانی

به‌طور کلی، شناسایی زنجیره نهادهای معیوب و تلاش در راستای اصلاح آن، می‌تواند سبب کاهش تدریجی اقتصاد زیرزمینی در خلال توسعه اقتصادی شود. این مسئله برای کشوری مانند ایران که وابستگی بالایی به نفت داشته، سیستم مالیاتی در آن به‌طور موثر عمل نکرده و مدت‌ها در معرض انواع تحریم‌های اقتصادی بوده، از پیچیدگی بیشتری برخوردار است. بدون شک ضعف‌های نهادی از قبیل فساد فراگیر، عدم امنیت حقوق مالکیت، بار مقرراتی بالا، کیفیت نامناسب خدمات بخش عمومی و عدم پاسخ‌گویی دولت و ناکارآمدی سیستم مالیاتی، سبب تشدید عواقب وجود اقتصاد زیرزمینی در کشوری مانند ایران خواهد شد. در این میان اصلاح نهادها در راستای فعالیت‌های مولد، می‌تواند عامل موثری در کاهش فعالیت‌های غیرشفاف و غیررسمی باشد، بنابراین شناسایی، بررسی و اصلاح نهادهای حاکم بر کشور، باید در دستور کار دولت قرار گیرد.

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
شرکت مدیریت منطقه ویژه اقتصادی گرمسار

شرکت مدیریت منطقه ویژه اقتصادی گرمسار

تجدید فراخوان مناقصه

این شرکت در نظر دارد با رعایت قانون برگزاری مناقصات، عملیات موضوعات ذیل را با مشخصات و شرایط مورد نظر از طریق مناقصه به متقاضیان واجد شرایط واگذار نماید:

نوبت دوم

ردیف	موضوع	نوع مناقصه	مدت انجام کار (ماه)	مبلغ برآورد ریال	مبلغ تضمین شرکت در فرایند (ریال)	روش تامین منابع مالی	حداقل شرایط اختصاصی
۱	خرید، حمل، نصب، راه اندازی و تحویل دو دستگاه باسکول ۸۰ و ۶۰ تنی (تجدید مناقصه)	یک مرحله‌ای	۳	--	۶۵۰،۰۰۰،۰۰۰	منابع داخلی	ـ توانایی تامین تجهیزات مطابق مشخصات فنی
۲	واگذاری فعالیتهای پشتیبانی، خدماتی، دفتری و اجرایی در منطقه ویژه اقتصادی گرمسار		۱۲	حدود ۴۶ میلیارد	۲،۳۰۰،۰۰۰،۰۰۰		ـ داشتن صلاحیت خدمات عمومی و حمل و نقل از اداره کار و امور اجتماعی با رتبه مرتبط ـ داشتن صلاحیت ایمنی معتبر از وزارت کار

الف) محل کار: استان سمنان، کیلومتر حدود ۹۰ بزرگراه تهران به گرمسار، منطقه ویژه اقتصادی گرمسار
ب) شرایط عمومی متقاضیان: داشتن شخصیت حقوقی، کد اقتصادی و شناسه ملی و... مطابق اسناد
ج) محل توزیع و تحویل اسناد: سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir
متقاضیان می بایست جهت تحویل اصل ضمانتنامه شرکت در مناقصه به آدرس تهران، خیابان سردار جنگل، نبش کوچه سعیدی نیا پلاک ۲ طبقه پنجم (تلفن: ۴۶۰۴۵۳۱۳ و ۴۶۰۴۵۳۳۴ ـ ۰۲۱) مراجعه فرمایند.
د) مهلت دریافت اسناد مناقصه در سامانه: از تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۷ تا ۱۴۰۱/۱۰/۱۲
ه) زمان تحویل مدارک مناقصه: مطابق تاریخ های درج شده در سامانه ستاد ایران
و) تاریخ گشایش پاکات: مطابق شرایط و تاریخ‌های درج شده در اسناد و سامانه ستاد ایران
ز) مدت اعتبار پیشنهادات: سه ماه از تاریخ تحویل پاکات می باشد.
لازم به توضیح است کارفرما در رد یا قبول پیشنهادات مطابق مقررات مختار می باشد.
همچنین اطلاعات تکمیلی مناقصه فوق از طریق وب‌سایت "سامانه تدارکات الکترونیکی دولت" به آدرس www.setadiran.ir و www.garmsar-sez.ir/ قابل دسترسی می باشد.
کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و گشایش پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت ستاد انجام خواهد شد و الزام است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۱۴۵۶ ـ ۰۲۱

شناسه آگهی: ۱۴۳۱۲۸۶ م الف / ۳۷۵۱

نوبت دوم

IMPASCO
شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای
توأم با ارزیابی کیفی (یکپارچه)
شماره ۱۴۰۱/۳۶/م (تجدید مناقصه)

مجتمع معدنی سرب و روی انگوران به نمایندگی شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران در نظر دارد اجرای عملیات عمرانی در مجتمع معدنی سرب و روی انگوران شامل عملیات بازسازی ساختمان، کارهای تأسیساتی، فاضلاب، سیستم گرمایشی و برقی بر اساس مشخصات فنی مندرج در اسناد مناقصه و با رعایت مشخصات فنی نشریات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و مقررات ملی ساختمان را از طریق برگزاری مناقصه در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) با شماره ثبت سامانه ۲۰۰۱۰۲۰۰۰۷۰۰۰۰۰۶ و با شرایط و مشخصات مندرج در اسناد مناقصه و همچنین با تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار به مبلغ ۲،۴۸۲،۰۰۰،۰۰۰ (دو میلیارد و چهارصد و هشتاد و دو میلیون) ریال در قالب ضمانت‌نامه بانکی معتبر) بر گزار نماید.
تاریخ انتشار اسناد و مهلت دریافت آن از طریق سامانه ستاد از ساعت ۱۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۷ لغایت ساعت ۱۵ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۲ به مدت ۵ روز بوده و مهلت ارسال پیشنهادات حداکثر تا ساعت ۱۵ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۴ می‌باشد جلسه ارزیابی کیفی در ساعت ۱۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ و جلسه گشایش پیشنهادات در ساعت ۱۰ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۶ در محل مجتمع معدنی سرب و روی انگوران بر گزار می گردد. پیشنهاد دهندگان باید دارای ۱- تأییدیه صلاحیت ایمنی صادره از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۲- دارای حداقل رتبه ۵ در کد فعالیت ابنیه یا رتبه ۵ ساختمان و تأسیسات و یا دارای کارت پیمانکاری در رشته ساختمان بوده و برای گشایش پیشنهاد بایستی در مرحله ارزیابی کیفی امتیاز حداقل ۶۰ از ۱۰۰ را کسب نمایند. سایر شرایط در اسناد مناقصه قید گردیده و شرکت کنندگان می‌توانند به منظور کسب اطلاعات بیشتر با شماره تماس ۳-۳۶۵۲۶۶۶۲-۰۲۴ دبیرخانه کمیسیون معاملات مجتمع معدنی سرب و روی انگوران تماس حاصل فرمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۰۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران مجتمع معدنی سرب و روی انگوران

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نوبت دوم
شناسه ۱۴۲۶۲۳۹

آگهی موضوع ۳ قانون و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

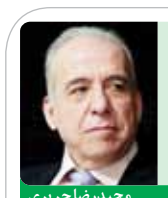
برابر کلاسه پرونده شماره ۱۴۰۱۶۰۳۱۰۰۱۸۰۰۸۳۳۷ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک عباس آباد تصرفات مالکانه بلامعارض خانم اعظم ملکی به شماره شناسنامه ۲۹۰۵ به کد ملی ۰۰۵۳۷۵۷۰۶۸ صادره از تهران فرزند احمد نسبت به ششدانگ عرصه و اعیان یک قطعه زمین مشتمل بر ساختمان (کاربری مسکونی) به مساحت دویست و نود و پنج متر و چهل‌وپنج دسیمتر مربع (۲۹۵/۴۵) مترمربع که مقدار ۱۶۲/۲۱ مترمربع قسمتی از پلاک ۱۱۴ فرعی ۱۵۷ اصلی واقع در قریه کورکلا و مقدار ۱۳۳/۲۳ مترمربع قسمتی از پلاک ۱۱۵ فرعی ۱۵۷ اصلی واقع در قریه کورکلا بخش ۲ حوزه ثبت عباس آباد از محدوده مالکیت رسمی مشاعی شخص متقاضی و آقایان قربانعلی آقابابائی‌مقدم و قربانعلی شربتی می‌باشد. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض و دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۲۶ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰

ابراهیم حسین‌زاده، سرپرست ثبت اسناد و املاک عباس آباد

یادداشت

سفره بازار سیاه قاچاق گسترده است

مجیدرضا حریری
فعال بازرگانی

ایران جزو معدود کشورهایی است که در بخش واردات، ممنوعیت‌های غیرتعرفه‌ای دارد. سایر کشورها با وضع چارچوب‌های تعرفه‌ای، واردات کالاها را مدیریت کرده و اگر هدف دولت‌ها کاهش واردات باشد، تعرفه‌ها را افزایش می‌دهند. در حالی که ایران از سال‌های گذشته در راستای حمایت از تولید ملی و همچنین صرفه‌جویی در مصرف منابع ارزی، واردات بخش زیادی از کالاها را ممنوع کرده است. پاسخگو نبودن تولیدات داخلی سبب شده تا تقاضای واقعی بازار از طریق روش‌های غیرقانونی تامین شود. به‌عنوان مثال، واردات لوازم‌آرایشی و بهداشتی در ایران ممنوع است، اما در حال حاضر، کالاهای قاچاق خارجی، بازار را پر کرده‌اند؛ حتی در منازل تمامی مدیران دولتی نیز به‌حتم چند قلم لوازم‌آرایشی خارجی قاچاق یافت می‌شود. این مسئله نشان از وجود تقاضا برای لوازم‌آرایشی خارجی باکیفیت دارد، اما به‌دلیل ممنوعیت واردات این کالاها، متقاضیان نیاز خود را از بازار قاچاق خریداری می‌کنند. نه‌تنها در بخش لوازم آرایش، بلکه برای بسیاری از گروه‌های کالایی، در بازار ایران تقاضای جدی وجود دارد، اما دولت، واردات این اقلام را ممنوع کرده و به ایجاد بازار سیاه و اقتصاد پنهان آن بی‌توجه است. همان‌طور که در ابتدا عنوان شد، دلیل اصلی دولت برای ایجاد ممنوعیت‌های وارداتی، محدود بودن منابع ارزی است، چرا که در سال‌های گذشته دیده شده هر زمان منابع ارزی در وضعیت مناسبی قرار داشته‌اند، ممنوعیت‌های وارداتی کمتر بوده و دولت محدودیت‌های کمتری برای تخصیص ارز واردات داشته است، اما بازار قاچاق، فشار زیادی را بر بازارهای غیررسمی ارز وارد می‌کند و این مسئله زیان‌های بیشتری را برای اقتصاد به‌همراه دارد. همواره آمارهای مختلفی به‌عنوان میزان قاچاق در کشور اعلام شده و ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز در سال ۱۳۹۸، این عدد را ۱۵ میلیارد دلار اعلام کرده است. برخی کارشناسان، میزان واردات کالای قاچاق به کشور را تا ۲۵ میلیارد دلار نیز محاسبه می‌کنند. دلار برای خرید کالای قاچاق، از بازارهای غیررسمی ارز تهیه شده که خود بر نرخ ارز بازار آزاد اثرگذار است. با افزایش تقاضا، نرخ ارز نوسان پیدا می‌کند و در نهایت تنش‌های اقتصادی ایجاد می‌شود، بنابراین یکی از مهم‌ترین پیامدهای منفی افزایش قاچاق، رشد نرخ ارز در بازارهای غیررسمی است. از سویی دیگر، باید به کاهش درآمدهای مالیاتی دولت به‌عنوان یکی از زیان‌های قاچاق اشاره کرد. اگر نرخ تعرفه‌های مالیات بر واردات را حدود ۳۰ درصد حساب کنیم، واردات کالاهای قاچاق می‌تواند ۴.۵میلیارد دلار درآمد برای دولت به‌همراه داشته باشد، از این‌رو سیاست ایجاد ممنوعیت برای واردات کالاها نه‌تنها به‌نفع بازار ارز کشور نبود، بلکه مانع از ایجاد درآمدهای جدی برای دولت شد. اگر تخلفاتی مانند فروش کالاهای تقلبی، تاریخ مصرف‌گذشته و سایر موارد این‌چنینی را به معایب قاچاق اضافه کنیم، خواهیم دید اقتصاد پنهان حاصل‌شده از قاچاق، از جهت‌های متفاوتی به مردم آسیب رسانده است. باید مدیران دولتی راهکارهایی مناسب برای اجرای سیاست‌های تجاری در نظر گیرند؛ سازکارها باید به‌گونه‌ای باشند که ضمن پاسخ به نیاز بازار، استانداردهای وارداتی را رعایت کرده و برای کشور بیشترین منفعت را داشته باشند. در غیر این صورت، بازار سیاه قاچاق همچنان به بدنه اقتصاد کلان کشور ضربه خواهد زد. یکی دیگر از بخش‌های اقتصاد پنهان، قاچاق معکوس است. دلیل اصلی این اتفاق را می‌توان ارائه سوبسید و یارانه به تولید و در نهایت پایین بودن نرخ کالاها معرفی کرد. با ارزان بودن نرخ سوخت و برخی کالاهای تولید داخل، فروش آنها به سایر کشورها با مبالغی بالا سود اقتصادی به‌همراه دارد و در نهایت، پدیده قاچاق معکوس شکل می‌گیرد. در حال حاضر قاچاق معکوس کالاهایی مانند دارو، سوخت و محصولات کشاورزی، بیشتر از سایرین بوده و صادرات از مبادی رسمی در این کالا قوت گرفته است. راهکار مناسب ساماندهی به این مسئله را می‌توان حذف سوبسید مستقیم تولید و ارائه یارانه به مصرف‌کننده عنوان کرد. دولت به‌جای پرداخت نقدی یارانه، باید مسائلی مانند آموزش و درمان را برای مردم رایگان کند و از این طریق، به مدیریت اقتصاد کشور بپردازد. رویکرد دولتمردان، سیاست‌های آتی اقتصادی را شکل می‌دهد و از این‌رو اگر نگاه دولت به تجارت اصلاح شود، اقتصاد پنهان و بازار سیاه قاچاق، کوچک‌تر خواهد شد.

بررسی صمت از دلایل رونق بازار سیاه در اقتصاد

وقتی قانون مسیر قاچاق را هموار می‌کند

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

اقتصاد پنهان، نام بخشی از فعالیت‌های اقتصادی است که در بسترهای غیرقانونی انجام شده و ریشه‌های مشاغلی مانند واسطه‌گری و دلالی را تقویت می‌کند. قاچاق یکی از مصادیق بارز اقتصاد پنهان است و طی سال‌های اخیر با تشدید ممنوعیت‌های وارداتی، درآمدهای این بازار سیاه تقویت شده است. آمارهای ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز از ۱۲.۵ میلیارد دلار واردات غیررسمی سالانه یا همان قاچاق کالا به کشور حکایت دارد، این در حالی است که برآوردها و آمارهای غیررسمی قاچاق به بیش از ۲۵ میلیارد دلار هم می‌رسد. از سویی دیگر، نکته قابل‌توجه آنجا است که از سال ۱۳۹۸ تا به امروز ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، آماری در رابطه با میزان قاچاق کالا اعلام نکرده و سهم بالای قاچاق در تجارت کشور به‌هیچ‌وجه پذیرفتنی نیست. برخی معتقدند باید علت را در عملکرد نهادهای مسئول یعنی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز جست‌وجو کرد، اما دسته‌ای دیگر عقیده دارند ریشه‌های قاچاق در نامناسب بودن سیاست‌های تجاری دولت است و باید نسبت به این موضوع توجهی ویژه داشت. به گفته این گروه تا کنون ممنوعیت واردات کالاهای دارای مشابه داخلی، به سود فعالان اقتصاد زیرزمینی عمل کرده است.

صمت در این گزارش، به بررسی علل شکل‌گیری قاچاق به‌عنوان مهم‌ترین بازار سیاه داخلی پرداخته و درباره راهکارهای سامان‌بخشی آن، با فعالان و کارشناسان تجاری به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

روند ثبت سفارش برای واردات قانونی، زمانبر بوده و در این مدت ممکن است، خط تولید دچار مشکل شود؛ از این‌رو صنعتگران تمایل دارند کالاهای موردنیاز خود را به شیوه؛ قاچاق، در مدت زمان بسیار کمتری وارد کنند

آمار رسمی درباره میزان قاچاق وجود ندارد

در حال حاضر بازار سیاه کالاهای مهمی مانند دارو، لوازم‌آرایشی، لوازم‌خانگی و سایر اقلام مصرفی، به‌صورت عیان وجود دارد و بارها دیده شده افراد، در دام متخلفان نیز گرفتار شده‌اند. پیوسته سودجویان از نبود نظارت بر بازار قاچاق و نیاز مردم سوءاستفاده کرده و داروهای تاریخ مصرف‌گذشته و اجناس تقلبی را به‌فروش رسانده‌اند. به این ترتیب باوجود ریسک بالای خریدوفروش کالای قاچاق، همچنان شاهد تقاضا و عرضه گسترده این نوع اقلام در بازار هستیم.

درباره آمار قاچاق کشور، اظهارنظرات متعدد وجود دارد که همه آنها از پیش‌بینی و دیدگاه‌های شخصی افراد سرچشمه می‌گیرند. نکته قابل‌توجه آنجا است که به‌زعم هیچ‌یک از کارشناسان، میزان قاچاق در ایران کم نیست. به‌گزارش مهر، سیدجواد حسینی‌کیا، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، میزان قاچاق کالا در کشور را سالانه ۲۶ میلیارد دلار عنوان می‌کند. از سوی دیگر، علیرضا مناقبی، رئیس هیات‌مدیره مجمع عالی واردات ایران نیز میزان قاچاق کشور را بیش از ۳۰ میلیارد دلار دانسته است. این اظهارات در حالی است که حسین سلاح‌ورزی، نایب‌رئیس اتاق بازرگانی ایران در همایش مبارزه با فساد، میزان قاچاق کشور را حدود یک‌سوم واردات عنوان کرد. از آنجا که در سال ۱۴۰۰ برمبنای آمار رسمی گمرک، حدود ۵۳ میلیارد دلار واردات رسمی داشته‌ایم، از این‌رو مطابق با اظهارنظر وی، ارزش کالاهای قاچاق حدود ۲۷ میلیارد دلار برآورد می‌شود. از آنجایی که میزان واردات سال ۱۴۰۰ برابر با ۵۲ میلیارد و ۹۹۶ میلیون دلار اعلام شده، می‌توان گفت: در سال ۱۴۰۰ ، حداقل یک‌پنجم و حداکثر یک‌چهارم کالاهای وارداتی به کشور از طریق قاچاق وارد کشور شده است.

قاچاق به نیاز بازار پاسخ می‌دهد

محمود بهشتیان، کارشناس‌ارشد گمرک در گفت‌وگو با صمت به تشریح دلایل شکل‌گیری بازار سیاه قاچاق در ایران پرداخت و گفت: در حال حاضر، واردات بخش زیادی از کالاها ممنوع است، اما همچنان نیاز برای آنها از سوی مردم وجود دارد. کالاهای قاچاق از روش‌های مختلفی وارد کشور می‌شود که از معمول‌ترین آنها ته‌لنجی، کولبری و سایر روش‌های وارداتی از مبادی غیرقانونی است. زمانی که واردات کالاها ممنوع باشد، اما بازار نیاز جدی به آن داشته باشد، بدیهی است که قاچاق رشد می‌کند و بازار سیاه و اقتصاد زیرزمینی رونق می‌گیرد.

وی ادامه داد: یکی دیگر از دلایل اصلی که باعث تمایل افراد به خرید کالای قاچاق می‌شود، زمانبر بودن روند واردات است. واردات بخشی از کالاهای ضروری برای تولید آزاد است و صنعتگران یا سایر فعالان بازار می‌توانند اقلام موردنیاز خود را از روش‌های قانونی وارد کنند، اما از آنجایی که روند ثبت سفارش، تخصیص ارز، فعالیت‌های مربوط به بازرگانی و سایر موارد این‌چنینی زمانبر است، وارد شدن تجهیزات و کالاها حداقل ۶ ماه طول می‌کشد. در این مدت، ممکن است خط تولید بخوابد یا زمان طلایی استفاده از کالا در بازار از بین برود، از این‌رو بیشتر تولیدکنندگان تمایل دارند تا کالاهای موردنیاز خود را به‌شیوه قاچاق، با هزینه بیشتر، اما در مدت زمان بسیار کمتری وارد کنند. این کارشناس تصریح کرد: به‌بیانی دیگر، وجود محدودیت‌های شدید قانونی برای واردات کالاهای موردنیاز بازار، تولید و صنعت سبب اصلی توسعه قاچاق در اقتصاد شده است. به علاوه اینکه رویکردهای دولتی مربوط به واردات، دارای ایرادات اساسی بوده و همین مسئله سبب شده اقتصاد زیرزمینی در ابعادی گسترده شکل بگیرد.

رویکرد ایران، حمایت از تولید داخلی است، اما گاهی توان تولید داخل به‌اندازه تامین تقاضا نیست و همین مسئله راه را برای ورود کالای قاچاق باز کرده است

مسیر تجارت ناهموار است

بهشتیان با اشاره به نقش کالای قاچاق در تسهیل تولید و تجارت گفت: سازمان تجارت جهانی، تجارت در بستر آزاد و مطمئن در بستر بین‌الملل را براساس ۴ مولفه تعریف کرده است. در نظر این سازمان، تجارت صحیح باید دارای صفت‌های آزاد، قابل‌پیش‌بینی، منصفانه و هموار باشد. متاسفانه مسیر فعالیت‌های تجاری در ایران ناهموار و مملو از سنگلاخ و دست‌انداز است. وضع قوانین غیرمنصفانه و غیرکارشناسی برای صادرات و واردات، محدودیت‌های شدید قانونی به‌دلیل کمبود ذخایر ارزی در کشور و در نهایت زمانبر بودن روندهای اداری برای افرادی که تمایل به انجام کارهای قانونی دارند، در کنار یکدیگر سبب شده تا افراد قاچاقچی، کسب‌وکار پررونقی در ایران داشته باشند. این کارشناس‌ارشد گمرک تاکید کرد: هیچ فردی در کشور، علاقه به انجام کار غیرقانونی و تخلف ندارد، اما زمانی که نیاز و شرایط ایجاب کند، نمی‌توان از خرید و سفارش کالای قاچاق خودداری کرد. به‌عنوان مثال، واردات دارو ممنوع است، اما زمانی که تولیدات داخلی پاسخگوی نیاز داخل نباشد، متقاضیان مجبور به تهیه داروهای خارجی از بازارهای غیررسمی می‌شوند. استفاده از داروی قاچاق، در بسیاری از مواقع نیاز جدی افراد است و در برخی موارد، افراد سودجو از ناچاری بیماران سوءاستفاده می‌کنند، بنابراین ریشه شکل‌گیری بسیاری از تخلفات و تقلب‌ها، وجود ممنوعیت‌های جدی برای واردات اقلام ضروری مردم است.

رویکرد صحیح کشورهای جهان

بهشتیان به برنامه سایر کشورها برای ایجاد توازن میان تولید و واردات اشاره کرد و گفت: دولت یکی از دلایل ایجاد ممنوعیت برای واردات کالاها در ایران را حمایت از تولیدکنندگان داخلی عنوان کرده است، اما اگر تولید محصولی هنوز به مرحله انبوه نرسیده یا از نظر کیفیت، توان پاسخگویی به نیاز داخل را ندارد، باید با واردات نیاز داخل تامین شود.

وی با اشاره به بهبود صنایع داخلی و تولید رقابت‌پذیر با نمونه‌های مشابه خارجی درصورت واردات کالاهای موردنیاز، گفت: در غیر این صورت، بازار در انحصار تولیدات داخلی قرار گرفته و در بازار غیر رقابتی هیچ رشدی را شاهد نخواهیم بود. این اتفاق به‌طور واضح در صنعت خودروسازی کشور رخ داده و آسیب‌های آن را به طور گسترده در بازار شاهد هستیم. این کارشناس ادامه داد: کشورهایی که محدودیت‌هایی برای واردات اعمال کرده‌اند، راهکارهای مناسبی نیز در راستای کاهش فشار بر مردم در نظر گرفته‌اند و این رویکرد حائزاهمیت است. به‌عنوان مثال، کشور چین اعلام کرده هر شخص سالانه می‌تواند تا سقف ۳ هزار دلار کالا وارد کند. این واردات بدون تشریفات رسمی است و مردم فقط باید مالیات بر ارزش‌افزوده کالاهای وارداتی را بپردازند. این در حالی است که سقف تعیین‌شده برای واردات هر شخص در ایران، ۵۰ دلار است. بنابراین بسترهای قانونی و نگاه قانونگذاران به بازار و نیاز داخل، با ایرادات زیادی همراه است و این مسئله، آسیب‌های جدی به بخش‌های مختلفی از اقتصاد و تجارت وارد می‌کند.

تاثیر نوسان نرخ ارز بر قاچاق کالا

یونس ژائله، فعال بازرگانی در گفت‌وگو با صمت، با اشاره به کاهش ورود کالای قاچاق در چند سال اخیر گفت: اعمال ممنوعیت برای واردات کالاهایی که مشابه داخلی دارند، نظرات متفاوتی را به‌همراه داشته و در چند سال اخیر، شاهد اظهار عقاید مختلف از سوی کارشناسان و فعالان اقتصادی نسبت به این موضوع بوده‌ایم. ممنوعیت واردات کالاهایی که مشابه داخلی دارند و توانایی تولید آنها در داخل وجود دارد، با هدف حمایت از تولید و همچنین صرفه‌جویی در مصرف منابع ارزی اجرایی شده است. در برخی بخش‌ها این راهکار با تاثیرات مثبت همراه بوده و شاهد تقویت و بهبود برخی صنایع داخلی در این مدت بوده‌ایم، اما این اتفاق برای تمامی بخش‌های تولید رخ نداد و در نهایت گلایه‌های زیادی مطرح شد. این فعال بازرگانی ادامه داد: یکی از اعتراضات مهم مخالفان ممنوعیت واردات کالای دارای مشابه داخل، باز شدن راه قاچاق است. آنها معتقدند هرچه محدودیت‌های قانونی برای واردات بیشتر شود، راه برای شکل‌گیری و گسترش اقتصاد پنهان و بازار سیاه قاچاق بازتر خواهد شد. ژائله با اشاره به تاثیر نوسان نرخ ارز بر قاچاق گفت: تا پیش از این، کالاهای قاچاق به‌راحتی وارد بازار می‌شدند و خریدوفروش آنها برای مردم و قاچاقچیان سودآور بود، اما با افزایش نرخ دلار، وارد کردن این کالاها با هزینه زیادی همراه است و برای افراد، خرید آنها مقرون به صرفه نیست. به عبارتی، نوسانات نرخ ارز، باعث کاهش قاچاق در چند وقت اخیر شده است.

چندوجهی بودن نیاز بازار

ژائله در ادامه صحبت‌های خود، ریشه‌یابی معضل واردات را بااهمیت توصیف کرد و در این‌باره توضیح داد: نیاز بازار به کالا باید از طریق روش‌های مناسب و معقول تامین شود. این روش می‌تواند واردات یا تولید کالا در داخل باشد. هر کشوری متناسب با استراتژی‌های اقتصادی خود، با سازکارهای مختلفی به این نیاز پاسخ می‌دهد و رویکرد ایران به‌سمت تولید داخلی است، اما گاهی توان تولید داخل به‌اندازه تامین تقاضا نبوده و همین مسئله راه را برای ورود کالای قاچاق باز کرده است. وی ادامه داد: برخی افراد معتقدند دولت باید با نیازسنجی عمیق و دقیق بازار، از صنایع داخلی حمایت کند تا تولیدکنندگان بتوانند خلأهای بازار را پر کنند. در این صورت، نیاز مصرف‌کنندگان در شرایطی مناسب برطرف می‌شود و کالای قاچاق بازاری نخواهد داشت، اما اگر نگاهی عمیق به این مسئله داشته باشیم، می‌بینیم تنها راه‌اندازی خط تولید کافی نیست و محصولات، باید ضمن مقرون به صرفه و رقابت‌پذیر بودن از نظر قیمتی با کالای مشابه خارجی، سطح بالایی از کیفیت را داشته باشند. این فعال بازرگانی تاکید کرد: از سویی دیگر، اگر تولید کالایی در کشور صرفه اقتصادی ندارد یا در حال حاضر شرایط تولید برای آن مهیا نیست، باید موانع واردات این کالا را برداشت تا نیاز مردم با هزینه کمتر و به‌صورت قانونی برطرف شود. این فعال اقتصادی تاکید کرد: ممنوعیت واردات، راه را برای متخلفان باز می‌کند و دولت باید در راستای مدیریت قاچاق و از بین بردن اقتصاد زیرزمینی، به این موارد توجه داشته باشد.

سخن پایانی

اقتصاد زیرزمینی یا میزان قاچاق به‌صورت دقیق قابل‌اندازه‌گیری نیست. با این‌همه در صورتی که قانون به‌شکل دقیق اجرا شود و اقلام کولبری، ته‌لنجی، تخلفات خوداظهاری واردکنندگان و ... نیز در آمارها لحاظ شود، می‌توان گفت بیش از ۳۰ درصد از تجارت (واردات و صادرات) ایران، قاچاق است. به‌گزارش مهر، براساس اظهارنظر مسئولان ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، حجم قاچاق معکوس یا خروجی نیز در سال ۱۳۹۸، حدود ۵.۵ میلیارد دلار بوده است. آخرین آمار ستاد مبارز با قاچاق کالا و ارز برای همین سال است. به این ترتیب برای احتساب تقریبی آمار قاچاق می‌توان گفت: سال گذشته ۴۸ میلیارد و ۴۴۰ میلیون دلار کالا به‌صورت رسمی از کشور خارج شده، اگر سهم خروج غیرقانونی کالا را حدود ۱۰ درصد درنظر بگیریم، درمی‌یابیم که سالانه ۲۰ الی ۳۰ درصد از تجارت ایران به‌صورت غیررسمی و از طریق قاچاق انجام می‌گیرد. چندی پیش، دولت در راستای ساماندهی فعالیت‌های کولبری و ته‌لنجی، لایحه‌ای را آماده ارسال به مجلس شورای اسلامی کرد. براساس این لایحه، دولت در نظر دارد تا تجارت در مرزهای خاکی و دریایی ایران را به‌نفع معیشت مرزنشینان، کولبران و ملوانان بهبود بخشد. طبق این لایحه، به کولبران، ملوانان و مرزنشینان اجازه داده می‌شود، بدون پرداخت عوارض گمرکی و مالیات، معادل ۱۰ درصد از حجم واردات سال قبل، با آن‌سوی مرز تجارت کنند. هنوز اخبار رسمی درباره سرنوشت این لایحه اعلام نشده، اما نظرات متفاوتی نسبت به این موضوع وجود دارد. باید دید؛ در ادامه دولت با اصلاح سیاست‌های تجاری خود، قاچاق را از ریشه درمان خواهد کرد یا با انجام کارهای مقطعی و بی‌تاثیر، به رویه فعلی ادامه خواهد داد.

آسیب فعالیت «کپی‌کاران حرفه‌ای» به بازار قطعات یدکی

تقلبی عیان که حاجت به بیان نیست

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

یکی از پرابهام‌ترین بازارها در بین بازارهای بزرگ، بازار لوازم‌یدکی خودرو است. این بازار با رشد چشمگیر بازار خودرو و همچنین افزایش تنوع خودروهای داخلی و خودروهای وارداتی از چین روندی رو به رشد به خود گرفت. از سوی دیگر بازار لوازم‌یدکی خودرو یکی از بازارهایی است که پس از اعمال محدودیت‌ها و خروج خودروسازها دچار تلاطم زیادی شد. این موضوع باعث شد تا سودجویان به تولید لوازم‌یدکی بی‌کیفیت و تقلبی روی بیاورند که نه‌تنها بازار را آلوده می‌کنند بلکه در مواقعی صدمات زیادی به مصرف‌کننده وارد می‌شود. هر چند در میان تولید لوازم بی‌کیفیت و تقلبی، واردات کالای قاچاق را نیز نباید از یاد برد. هر چند که جولان این «کپی‌کاران حرفه‌ای» تنها به خالی شدن جیب مصرف‌کننده و بی‌اعتبار شدن تعمیرکار ختم نمی‌شود و در بسیاری از موارد منجر به مرگ سرنشینان خودرو یا ورود آسیب‌های مالی و جانی جدی به خریداران این کالاها می‌شود.

صمت در این گزارش به بررسی معضلات ناشی از وجود قطعات تقلبی خودرو و تولیدات زیرزمینی آن پرداخته است.

عکس: صمت

خرید قطعه یدکی خودرو و اطمینان از کیفیت و اصل بودن کالا، همیشه یکی از دغدغه‌های صاحبان وسایل نقلیه است

جولان تقلبی‌ها در بازار

خرید قطعه یدکی خودرو همیشه یکی از دغدغه‌های صاحبان وسیله نقلیه است. به ویژه اگر این وسیله نقلیه، راه اصلی کسب درآمد فرد باشد. در این موارد رانندگان تاکسی، ماشین‌های سنگین و رانندگان اتوبوس حساسیت بیشتری دارند. گاهی مراجعه به تعمیرگاه باوجود دستمزدها و هزینه تعمیرات سنگین برای برخی از رانندگان به راحتی امکان‌پذیر نیست. از سوی دیگر دل بسیاری از رانندگان از مراجعه‌های پی‌درپی به تعمیرگاه‌ها حسابی خون است. این در حالی است که بسیاری از افراد یک واژه مشترک دارند «تازه تعمیرگاه بودم اما بازهم خراب است!».

برای واکاوی این جمله شاید بهتر است بگوییم در بسیاری از موارد مراجعه کننده به جای تعمیر قطعه در تعمیرگاه، بیشتر با آچار به دست‌ها و تعویض کارهایی مواجه می‌شود که همان اول‌کار، دستور تعویض قطعه می‌دهند! در برخی از موارد نیز هر کدام از تعمیرکاران حدسی می‌زنند و یک مشکل جدید به فهرست مشکلات خودرو اضافه می‌کنند. در نگاهی دیگر شاید بتوان یکی از دلایل بروز این اتفاق تکراری را استفاده از قطعات یدکی تقلبی دانست. قطعاتی که آنقدر خوب کپی شده‌اند که تشخیص آنها از کالای اصلی برای کاربلدها نیز مشکل است. در همین روزهایی که قطعات تقلبی خودرو حسابی در بازار جولان می‌دهند، سیدرضا فاطمی امین، وزیر صمت می‌گوید؛ حدود ۳۰ درصد از قطعات یدکی خودرو در بازار قاچاق یا تقلبی است؛ اما در کنار آن بیش از ۲۳۰ میلیون قطعه یدکی خودرو هم دارای کد رهگیری و اصالت آنها مشخص شده است. اینکه آقای وزیر از لوازم‌یدکی تقلبی آمار دقیقی دارد و راهی برای جلوگیری از آن نیست، نکته قابل تاملی است!

قطعات تقلبی با کمک دولت جمع شوند

حسن زارع‌نژاد، عضو انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور درباره تولید قطعه‌های تقلبی به صمت گفت: افزایش نرخ قطعات خودرو در سال‌های اخیر سبب توزیع زیاد قطعات تقلبی و بی‌کیفیت در بازار لوازم‌یدکی شده است. افزایش فروش لوازم‌یدکی بی‌کیفیت و تقلبی علاوه بر اینکه صدای مصرف‌کنندگان را درآورده، به معضلی جدی برای تعمیرکاران نیز تبدیل شده است. متاسفانه حدود ۲۰ درصد قطعات خودرو در بازار از طریق قاچاق وارد می‌شود. همچنین حدود ۲۰ درصد دیگر این قطعات از طریق تولیدات زیرزمینی تامین می‌شود. این در حالی است که قطعات زیرزمینی و حتی در برخی موارد قطعات وارداتی از کیفیت لازم برخوردار نیستند.

▣ تقلبی‌های پرضرر

عضو انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور با اشاره به آسیب‌های ناشی از قطعات تقلبی خودرو اظهار کرد: میزان خطری که از طریق استفاده از قطعات بی کیفیت به مصرف‌کننده می‌رسد به تناسب نوع قطعه خریداری شده متفاوت است. در حقیقت قطعاتی که در بهینه‌سازی کارکرد خودرو دخیل هستند درصورتی که تقلبی باشند با هزینه‌های مالی سنگین و خطرات جانی برای مصرف‌کننده همراه هستند. درنتیجه وجود این قطعات تقلبی می‌تواند منجر به آسیب‌های زیادی شود که دامنه آسیب‌های آن بسیار گسترده است مانند عرضه انواع روغن‌های بی کیفیت. وی با اشاره به اینکه قطعات تقلبی و قاچاق خودرو، سهم زیادی در بروز تصادفات دارند گفت: جمع‌آوری لوازم یدکی تقلبی در بازار و برخورد با متخلفان می‌تواند سبب کاهش آمار تصادفات شود. از سوی دیگر، هزینه‌های مصرف‌کنندگان نیز به‌دلیل استفاده از قطعات استاندارد کاهش می‌یابد.

▣ راهکار چیست؟

زارع‌نژاد با بیان راهکاری برای جلوگیری از تولید قطعات خودرو تقلبی افزود: راهکار اصلی جلوگیری از تولیدات تقلبی، جلوگیری از فعالیت سازندگان زیرپله‌ای یا ورود کالاهای قاچاق تقلبی از سوی دولت است. همچنین فروشندگان نیز نقش بسیار مهمی در این زنجیره دارند و باید تنها از برندهای معتبر و تولیدکنندگان اصلی خرید کنند. در حقیقت اصل اول برای جلوگیری از تولید کالاهای تقلبی، نظارت دقیق دولت بر بازار و جلوگیری از تولید و فروش کالاهای تقلبی و قاچاق است. وی با توجه به اقدامات قابل اجرا برای جلوگیری از تولید قطعات خودرو تقلبی بیان کرد: گام نخست مقابله با عرضه کالاهای قاچاق و تقلبی در حوزه لوازم‌یدکی خودرو داشتن کد رهگیری است. از ۱۵ مرداد، ثبت «کد نقش» فعالان حوزه لوازم‌یدکی و قطعات خودرو در سامانه جامع تجارت الزامی شد. فرصت شناسه‌دار کردن کالاها و دریافت کد رهگیری تا ۱۵ مهر نیز تمدید شد و از ۱۶ مهر همه صنوف عرضه کننده لوازم‌یدکی ملزم به عرضه کالای دارای کد رهگیری هستند. در این فرآیند کالاهای بدون کد شناسایی جمع و با متخلفان برخورد قانونی می‌شود. این در حالی است که هنوز مقادیری لوازم‌یدکی در بازار وجود دارد که منشأ واردات یا تولید آنها مشخص نیست.

▣ بازار آرام می‌گیرد

عضو انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور با اشاره به اینکه تولید قطعه اصل ۳ برابر قطعه تقلبی هزینه دارد، گفت: قطعات خودرو باید با استاندارد تولید شوند و با کد شناسه کالا به بازار عرضه شوند. این در حالی است که پیشرفت تولیدات به مراتب با افزایش تولید و اشتغالزایی بیشتر همراه می‌شود. از سوی دیگر وجود کالاهای بی کیفیت در بازار سبب بی‌اعتمادی مصرف‌کنندگان به قطعات موجود در بازار شده است و اگر قطعات بی کیفیت جمع شوند، کمک زیادی به بازگشت اعتماد به بازار خواهد بود.

حدود ۲۰ درصد قطعات خودرو در بازار از طریق قاچاق و حدود ۲۰ درصد از طریق تولیدات زیرزمینی تامین می‌شود

تنوع، دلیلی برای تقلب

ابراهیم احمدی، رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازی خودرو استان اصفهان درباره تولیدات زیرزمینی قطعات خودرو به صمت گفت: متاسفانه شاهد قطعات تقلبی تولیدی یا قطعات بی‌کیفیت وارداتی در بازار هستیم. این تولیدات برند مشخصی ندارند و فعالان این حوزه اغلب به اسم سایر برندها کالای خود را عرضه می‌کنند. در بسیاری از موارد مشاهده شده استفاده از این قطعات خطرات جانی و مالی جبران ناپذیری برای مصرف‌کننده به همراه داشته است.

وی با اشاره به ضرر ناشی از استفاده از قطعات تقلبی اظهارکرد: متاسفانه تولیدات زیرزمینی قطعات خودرو بسیار زیاد است و آسیب آن تنها شامل حال تولیدکنندگان نمی‌شود؛ بلکه همه جامعه را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

این در حالی است که استفاده از این قطعات علاوه بر ایجاد خطرات جانی و مالی برای مردم، سبب آسیب به تولید داخل و ایجاد مشکلات اقتصادی برای تولیدکنندگان و فروشندگان قطعات اصلی و با کیفیت می‌شود.

▣ تنوع زیاد است

احمدی با اشاره به افزایش تولید قطعات تقلبی لوازم‌یدکی گفت: هیچ رشته صنعتی تنوع حوزه قطعه را ندارد و بیش از ۱۰۰ نوع قطعه داریم که این موضوع می‌تواند یکی از دلایل اصلی تولیدات زیرزمینی قطعات خودرو باشد.

این در حالی است که با افزایش نظارت بر این حوزه باید از تولید قطعات تقلبی جلوگیری کرد.

▣ راهکار چیست؟

رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازی خودرو استان اصفهان با بیان راهکاری برای حل این مشکل اظهارکرد: نخستین اقدام برای جلوگیری از تولید قطعات لوازم‌یدکی به‌صورت زیرزمینی این است که مانند سایر کشورها نظام جامع مالیاتی اجرا شود که به‌واسطه آن همه تولیدکنندگان تحت نظارت قرار گیرند. در این صورت کسی نمی‌تواند تولیدات بی‌کیفیت و زیرزمینی داشته باشد. در دنیا برای جلوگیری از فعالیت افرادی که به‌صورت زیرزمینی در قطعه‌سازی فعالیت دارند، همه افراد را به نظام مالیاتی وصل می‌کنند. این در حالی است که افرادی که به‌صورت زیرزمینی فعالیت دارند، تعهدات اقتصادی و اجتماعی خود را به‌صورت کامل اجرا نمی‌کنند.

ممکن است این افراد از نیروی کار غیرایرانی استفاده کنند و در بسیاری از موارد نیروهای کار را بیمه نکنند. همچنین این افراد مالیاتی پرداخت نمی‌کنند. درنتیجه از برندهای نامعتبر استفاده می‌کنند.

راه‌هایی برای تشخیص لوازم‌یدکی تقلبی

با توجه به موارد یاد شده خریداران نیز یکی از حلقه‌های زنجیره تولید تا مصرف قطعات یدکی هستند. بسیاری بر این باورند که مصرف‌کنندگان نیز به اندازه تولیدکنندگان مسئول توسعه یا کنترل این بازار هستند. اما تشخیص کالای تقلبی از کالای اصل یکی از مهم‌ترین مشکلات است. در ادامه به برخی از شاخص‌های تشخیص کالای اصل از تقلبی می‌پردازیم:

▣ رنگ بسته‌بندی:

با توجه به اینکه کارخانه‌ها بسته‌بندی محصولات خود را به ندرت تغییر می‌دهند و در حجم‌های بسیار زیاد هم سفارش بسته بندی می‌دهند؛ بنابراین کیفیت و نوع رنگ به کار رفته در بسته‌بندی‌ها نباید دائما تغییر کند. بنابراین توجه به این رنگ و جنس مقوای بسته بسته‌بندی کالا گاهی می‌تواند راه گشا باشد.

▣ نوع آلیاژ کاربردی:

نوع مواد و آلیاژی که در ساخت قطعات لوازم یدکی اصلی به کار می‌رود بسیار مرغوب است و به‌واسطه همین مرغوبیت از سایر مارک‌های مشابه متمایز شده است. بدیهی است که نوع آلیاژ کاربردی در کیفیت ظاهری قطعه تاثیرگذار است. مواردی مانند نوع آلیاژ به کار رفته و پرداخت روی قطعات، باعث تمایز قطعات اصلی و غیر اصلی می‌شود. فروشندگان لوازم‌یدکی معمولا از این طریق به کیفیت قطعات پی می‌برند.

▣ نوع نوشتاری روی قطعه:

شاید باورش سخت باشد اما حجم زیادی از لوازم‌یدکی موجود در بازار، در خارج از ایران تولید می‌شود! این موضوع سبب می‌شود گاهی در تولیدات زیرپله‌ای و روی قطعه یا بسته‌بندی‌ها غلط‌های املایی یا اصطلاحات و لغات اشتباه بکار برده شود. برخی از کمپانی‌ها نظیر بنز و بی‌ام و از اصطلاحات مخصوصی برای معرفی لوازم‌یدکی خود استفاده می‌کنند. از این رو، فروشندگان با دقت در این موارد ممکن است بتوانند به اصلی یا تقلبی بودن آنها پی ببرند.

▣ نوع پرچ‌کاری:

پرچ موجود در بعضی از قطعات از دیگر راه‌های تشخیص است. نوع پرچ‌کاری از جمله مواردی است که به تجربه و مهارت نیاز دارد و می‌تواند راهی برای تشخیص لوازم‌یدکی تقلبی از اصل باشد.

▣ نوع جوشکاری:

به فهرست بالا نوع جوشکاری قطعه را نیز اضافه کنید. اهل فن به راحتی می‌توانند از نوع جوشکاری قطعه به اصل یا تقلبی بودن آن پی ببرند.

▣ لمس کردن قطعات:

افراد با تجربه از لمس قطعات به اصلی یا غیر اصلی بودن آن پی می‌برند.

▣ کیفیت بسته‌بندی:

معمولا موادی که در بسته‌بندی اصلی به کار می‌رود مرغوب بوده و این مسئله منجر به کیفیت ظاهری بالاتر بسته‌بندی اصلی نسبت به تقلبی و همچنین استحکام بیشتر آن می‌شود.

سخن پایانی

این روزها بازار تعمیرکاران خودرو داغ و گلایه‌های مشتریان نیز بسیار است. این در حالی است که منشأ بسیاری از این گله‌ها، نبود قطعه باکیفیت است. در حقیقت زیر این بازار بی‌نظارت، کپی‌کاران حرفه‌ای حسابی برای خود جولان می‌دهند و حتی گاهی بازار را از دست تولیدکنندگان اصلی می‌گیرند. این در حالی است که برخی از مسئولان در گزارش‌ها و سخنرانی‌ها، با اعداد و ارقام از وجود قطعات یدکی تقلبی خبر می‌دهند و هر بار نیز می‌گویند برنامه‌های گسترده و مشخصی برای جلوگیری از تولید و فروش قطعات یدکی تقلبی در بازار دارند. متاسفانه این موضوع با سایر وعده‌ها متفاوت است و نمی‌توان به راحتی از کنار آن گذشت زیرا وجود قطعات تقلبی در خودرو در بسیاری از موارد با خسارت‌های مالی و جانی همراه است. باید امیدوار بود و منتظر ماند که با طرح جدید دولت و درج کدرهگیری برای لوازم یدکی خودرو چقدر می‌توان از این اتفاق جلوگیری کرد.

یادداشت

دلایل بروز پدیده دستفروشی در اقتصاد

حمزه نوذری
جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

اغلب ما در گوشه و کنار شهر با دستفروشان مواجه شده‌ایم و شاید هم کالایی از آنها از سر نیاز یا ترحم خریده باشیم. تصور عمومی این است که دستفروشان خیابانی کسانی هستند که به جهت نبود فرصت‌های شغلی آبرومند و شایسته، مشغول دستفروشی هستند و آنها جزئی از طبقات محروم و فرودست جامعه تصور می‌شوند که خیابان یا پیاده‌رو و سایر امکان عمومی را برای خرید و فروش و مبادله کالا انتخاب کرده‌اند. تصوری که سازمان‌هایی مانند شهرداری یا برخی اصناف از آنها دارند، متفاوت است و این پدیده را در کنار سد معبر و مخل کسب و کار رسمی معنا می‌کنند. زمانی که از دستفروشی سخن گفته می‌شود، شهرداری‌ها آن را به مثابه معضل و چالش سد معبر تلقی می‌کنند و اصناف آن را مخل کسب و کار و باعث کاهش سود می‌دانند. در نزد هر دو سازمان، دستفروشی عملی غیرقانونی است که به هر نحو ممکن باید با آن مقابله کرد؛ هرچند در سال‌های اخیر بحث ساماندهی دستفروشان مطرح شده است. با این همه در روزهای پایانی سال، اعیاد مختلف و زمان برگزاری جشن‌های عمومی، بحث دستفروشان اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. آنچه در این نوشتار محور بررسی است علت بروز این پدیده اقتصادی در کشور است که نگاهی متفاوت از شهرداری و اصناف را دنبال می‌کند. این موارد به شرح زیر است: در این نگاه، دستفروشی محدود به بی‌کاران و گروه‌های کم‌درآمد نیست و تنوع زیادی در میان آنها وجود دارد. گاهی افراد طبقه متوسط و کسانی که دارای تحصیلات عالیه هستند، معلولان، مغازه‌داران، افراد معتاد و... نیز دستفروشی می‌کنند. در روزهای خاصی از سال، اغلب مغازه‌داران و اصناف نیز با به خدمت گرفتن فروشندگان، کالاهای خود را در کنار یا روبه‌روی مغازه خود به فروش می‌رسانند؛ گاهی مغازه‌داران محیط پیاده‌روی اطراف را اجاره و در قبال مبلغی در اختیار برخی افراد قرار می‌دهند. به عبارتی در برخی خیابان‌ها و پیاده‌روهای پررفت‌وآمد، اغلب دستفروشان همان مغازه‌داران هستند. در این شرایط شاهد بروز پدیده‌ای با عنوان مغازه‌دار-دست‌فروش هستیم. از نظر اغلب خریداران و مصرف‌کنندگان، دستفروشان در خیابان نه تنها معضل به شمار نمی‌آیند، بلکه باعث رونق و شوروشوق در خیابان و کاهش قیمت‌ها هستند و به‌نوعی در جهت منافع مصرف‌کنندگان حرکت می‌کنند. در نزد اغلب افراد، دستفروشی در راستای تامین نیاز مردم است و امکان انتخاب‌های بیشتری برای خریداران فراهم می‌کند و در عین حال موجب خسارت به افراد دیگر (مغازه‌داران) نمی‌شود. اما برای شهرداری‌ها دست‌فروشی چهره زشتی به شهر می‌دهد و مخل نظم در عبور و مرور است. بنابراین تصور اغلب مردم درباره دستفروشی با رویکرد شهرداری و اصناف تفاوت دارد و اغلب مردم نوع برخورد شهرداری‌ها با دستفروشان را نمی‌پسندند و نارو می‌دانند. در حالی که مدیران شهرداری و اصناف معتقدند با دست‌فروشان به‌مثابه اختلال در نظم شهر و قانون شکنان باید با شدت بیشتری برخورد کرد. نظر برخی پژوهشگران، افزایش روزافزون عمل دستفروشی ریشه در قوانین و مقررات سختگیرانه اصناف دارد. تصمیم‌گیران بسیاری از اصناف مخالف ورود افراد جدید و خلاق به صنف هستند و با انواع بهانه‌ها، مانع ورود افراد جدید به بازار می‌شوند. انحصاری شدن اعطای مجوز برای کسب و کار، زمینه‌ساز چنین مسئله‌ای است. در چنین مواقعی، مداخله دولت لازم است تا سازکارهای برخی اصناف منجر به انحصارگرایی نشود. با توجه به موارد یاد شده، مسئله مهم در مورد دستفروشی، ساماندهی این بازار و فعالان این حوزه است. اغلب «ساماندهی» به معنای دور کردن افراد از خیابان‌ها و معابر اصلی شهر تلقی شده؛ بنابراین با واکنش منفی این گروه همراه است. این گونه تصور می‌شود که با ساماندهی دستفروشان می‌توان تهدید را تبدیل به فرصت کرد و با ساماندهی درست مسئله، هم تعارض منافع بین دستفروشان و مغازه‌داران را حل کرد و هم عادلانه رفتار کرد. ساماندهی به این معناکه شهرداری‌ها مکان‌هایی غیر از پیاده‌روها برای دستفروشان ایجاد کنند تا آنها بتوانند با خیال آسوده‌تری اقدام به مبادله و معامله کنند. اما این راه‌حل نیز چالش‌هایی دارد. مسئله اول مکان‌یابی مناسب برای ساماندهی است. در اطراف و نزدیک خیابان‌های اصلی که معامله و خرید و فروش رونق زیادی دارد، مکان‌های خالی برای اختصاص به این کار وجود ندارد و اغلب مکان‌هایی که به ساماندهی اختصاص می‌یابد، دور از بازار اصلی و خیابان‌های پررفت‌وآمد است و دستفروشان از این مکان‌ها استقبال نمی‌کنند. مسئله دوم این است که در برخی موارد، مغازه‌داران و اصناف تبدیل به دستفروشان می‌شوند. گاه دیده می‌شود فردی در پاساژ مغازه دارد، اما هم‌زمان با به کارگیری فردی، در پیاده‌رو دست‌فروشی می‌کند. مسئله سوم اینکه دستفروشانی که در مکان‌های جدید ساماندهی می‌شوند از نزدیکان و دوستان خود دعوت می‌کنند در خیابان و پیاده‌روجای قبلی آنها را بگیرند و این شبکه ادامه پیدا می‌کند. در نهایت اینکه مواجهه درست با این پدیده چند پیش‌شرط اصلی دارد: ۱- دست‌روشان گروهی همگن و یکسان نیستند و شامل گروه‌های مختلفی می‌شوند و هر گونه ساماندهی باید بر اساس شناخت دقیق دستفروشان در هر خیابان و معبر باشد. ۲- می‌توان از جامعه مدنی و سمن‌ها برای خدمت‌رسانی درست به دستفروشان کمک گرفت. به‌نظر نمی‌رسد این پدیده هیچ راه‌حل قطعی در شرایط فعلی اقتصاد و تحریم‌ها داشته باشد و لازم است همه سازمان‌ها، نهادها و افراد جامعه با دستفروشان با بردباری و سعه صدر برخورد کنند.

یادداشت

تقویت دیپلماسی انرژی، اولویت امروز کشور

حشمت‌اله رضایی
کارشناس انرژی

رقبای منطقه‌ای ایران به‌صورت زیرپوستی در تکاپوی تسخیر بازار گاز اروپا و جهان هستند و گاز ایران باتوجه بـه افزایش بی‌رویـه مصرف داخل و همچنین طول عمر زیاد تجهیزات نیروگاهی در حاشـیه قرار گرفته اسـت. درست در شرایطی که ایران به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین دارنـدگان ذخایر گازی جهـان برای تامین گاز موردنیاز بـازار داخلی خود با چالش‌های مختلفی مواجه اسـت، رقبای منطقه‌ای در حال به‌دست گرفتن بازارهای جهانی آن هستند.

به‌این‌ترتیب، اگر بـا بحران‌های پیش‌رو نتوانیم تولید و مصـرف گاز را مدیریـت کنیم، در آینده بازار گاز ایران چالش‌هایی اساسـی را تجربه خواهد کرد. این در حالی است که قطر پس از امریکا، دومین صادرکننده بزرگ گاز جهان اسـت و حالا ترکمنستان، چهارمین مالک ذخایر گازی جهان با احداث خط لوله ترانس خزر به تکاپو برای به‌دست آوردن بازار گاز اروپا افتاده است.

ترکمنستان پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و اعلام اسـتقلال، دارای مشکلات عدیده‌ای بوده که یکی از مهم‌ترین مشـکلات این کشـور، شرایط جغرافیایی و اقلیمی آن اسـت که در واقع محصور بودن ترکمنستان در خشـکی و دسترسی نداشـتن این کشور به آب‌های آزاد، یکی از مسـائل مهمی اسـت که این کشـور با آن دسـت‌وپنجه نرم می‌کنـد. این موضـوع می‌تواند برای مدیران کلان کشـور، موضوع بااهمیتی تلقی شـود که امروزه به‌شدت اهمیت آن مشخص شده و آن، این است که دسترسی نداشتن به آب‌های آزاد چگونه ظرفیت‌های تجاری و صادرات را از بین می‌برد.

ترکمنسـتان در سال‌های گذشته، تلاش‌های فراوانی بـرای صادرات گاز به اروپا داشـته که در همین راسـتا این کشـور به‌دنبال راه‌حل؛ غیر از وابسـتگی به روسیه و دسـتیابی به بازار جهانی گاز اسـت. برای ترکمنستان بهترین مسـیر جایگزینی ایران اسـت که با ایجاد خط لوله سـرخس یا طرح سـواپ گازی با ایران و جمهوری آذربایجـان تلاش کرده، مسـیری جدیـد و کم‌هزینه‌تر ایجاد کند. در واقع امریکا برای حذف ایران از بازار جهانی، ایـده خـط لوله ترانس خزر را که از میدان گازی ترکمن باشـی ترکمنستان به پایانه سـنگچال کشور جمهوری آذربایجان و پس از آن به اروپا منتقل کند، مدنظر دارد؛ خط لوله‌ای که طول آن ۲۰۰ کیلومتر اسـت و سـالانه ۳۰ میلیـارد مترمکعب گاز صادر می‌کند، متاسـفانه در سال‌های اخیر با مشکلات متعددی برای اجرایی شدن و تکمیل روبه‌رو شده است. یکی از عوامل اجرایی نشدن را می‌توان مخالفت ایران و روسیه که دارای ابعاد سیاسی، اقتصادی و امنیتی اسـت و منافع ۲ کشور در زمینه‌های مختلف را تحت‌الشـعاع قرار می‌دهد، دانست، البته یکی دیگر از عوامل نیز، منازعات حقوقی بر سر تقسیم دریای خزر بود که با امضای کنوانسیون حقوقی دریای خزر در سـال ۲۰۱۸، مانع اصلی بر سـر اجرایی شدن خط لوله ترانس خزر از پیش‌رو برداشته شده است، اما با این‌وجود، مشـخص نیست چرا مسـئولان کشور پیگیری و رایزنی در زمینه ایجاد خط لوله سرخ را دنبال نمی‌کنند که اگر این فرصت از ایران گرفته شود، کشورمان نقش ترانزیتی خود در زمینه انتقال انرژی برای ترکمنستان را از دست می‌دهد و به‌نوعی ایران دور زده می‌شود.

در روزگاری که کشـور مشغول تامین بی‌رویه مصرف داخل و گازرسـانی به روسـتاهای با حداقل جمعیت و بیشترین فاصله از خطوط اصلی گاز است، ایالات‌متحده امریـکا در حال اجرایی کردن تمام برنامه‌های خود برای دور کـردن ایـران از پروژه‌ها و خـط لوله‌های نفت و گاز منطقه اسـت که این اسـتراتژی منجر به سیاست انزوا و دور افتـادن ایران از پروژه‌های منطقه‌ای خواهد شـد و بهتریـن مثال در ایـن زمینه را می‌توان اجرای خط لوله تاپی دانسـت؛ خط لوله‌ای که اگرچه هنوز به‌سـرانجام نرسیده، اما هدف آن کمرنگ کردن و مقابله با خط لوله صلح ایران است. در واقع امریکا با پیشبرد اجرایی شدن خـط لوله تاپی و حل کردن موانـع موجود تلاش کرده تا از طریق لابی‌های گسـترده با کشـورهای پاکستان و هند، آنها را از حضور در مشارکت این خط لوله منصرف کند که تا به امروز در این امر موفق اسـت. به‌این‌ترتیب و بـا اتفاقاتـی که در حوزه دیپلماسـی انرژی در منطقه در حـال روی دادن اسـت و سیاسـت‌های منطقه‌ای و ضدایرانی دولت امریکا، باید بالا بردن دیپلماسـی انرژی و در کنـار آن، تعریف و تکمیل پروژه‌های صنعت نفت و گاز به‌صورت جدی در دستور کار ایران باشد.

چالش‌های بازاریابی و فروش نفت کشور بررسی شد

در دسرهای فروش طلای سیاه

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

بازگشـت و تشـدید تحریم‌ها، اقتصـاد ایـران را از جهات مختلـف تحت‌تاثیر قرار داده اسـت. برای حفظ ثبات اقتصاد و کاهش آسـیب‌پذیری کشور در برابر تحریم‌های خارجی، اقدامات مختلفی باید در دسـتور کار قرار بگیرد. یکی از اقدامات ضروری در شـرایط تشدید تحریم‌ها، ممانعت از گسترش اقتصاد پنهان و حفظ سلامت و شفافیت نظام اقتصادی و اداری کشـور است. ایران در شرایط تحریم قرار دارد و به‌نظر می‌رسد بعضی مشـتری‌ها تمایل ندارند با خرید نفت ایران، مشـمول جریمه شـوند. تحریم‌ها ریسـک خرید نفت کشـور را بالا می‌برند، در چنین شـرایطی تنها مشـتری‌هایی که توان ریسـک کردن در قبال خرید نفت ایران را دارند، باقی می‌مانند. از سـوی دیگر، مشـتریان نفت ایران تلاش می‌کنند برای مصون ماندن از ریسک‌های ناشی از تحریم، چراغ‌خاموش معامله کنند و خریدهای خود را رسانه‌ای نکنند. به همین دلیل است که در این مورد مطلبی نمی‌شنویم؛ اگرچه ممکن است منابع غیررسمی، اطلاعاتی درباره بازارهـای نفتی ایران ارائه کنند، اما این اخبار چندان مورداعتماد نیسـتند. صمت در این گزارش به معاملات نفتی در سـایه تحریم‌ها پرداخته که به گفته بسیاری وجهی از اقتصاد پنهان به‌شمار می‌رود.

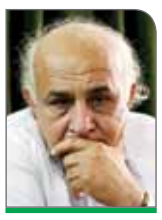
آینده بازار نفت ایران نه‌تنها کاملا به برجام گره خورده، بلکه مشکلات جدیـدی هم بروز کرده که می‌توانـد درآمدهای نفتی را در هاله‌ای از ابهام فرو ببرد

باید شرایط تحریم را بپذیریم

چنـدی پیش، وزیر نفـت از فروش نفـت ایران به مشتری‌های جدید خبر داد، اما از جزئیات این معامله صحبتـی نکرد. وزیر نفـت در اظهاراتی به راهکارهای جدید در این‌باره اشاره و بیان کرده بود: با راهکارهای جدید ارائه‌شـده در امور بین‌الملل شـرکت ملی نفت ایران ، توانسته‌ایم بازارهای خوب و جذابی را برای نفت خام، میعانـات گازی، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی ایران به‌دست بیاوریم.

به گفته بسیاری از کارشناسان این یک اتفاق طبیعی است که در شرایط تحریم و کاهش صادرات نفت یکی از کشـورهای صادرکننده، رقبای دیگـر در بازارهای نفتی ایران ظهور کنند. شـرایط ایجاب می‌کند زمانی که کشـوری تحریم می‌شـود، درخواست‌ها به سمت سـایر عرضه‌کنندگان برود. محمدعلی خطیبی، مدیر اسبق امور بین‌الملل شرکت ملی نفت نیز چندی پیش در گفت‌وگـو با اقتصاد آنلاین گفـت: باید قبول کنیم در شـرایط تحریم و به دلیل اینکه فروش، جابه‌جایی، مسـائل پولی و بانکـی و حتی بیمـه تحت‌تاثیر قرار می‌گیرد، فروش نفت به کار سـختی تبدیل می‌شـود. او اضافـه کـرد: دولت‌ها تلاش می‌کننـد با روش‌های جدیدی که خاص شـرایط تحریم اسـت بتوانند نفت را بفروشـند ولی باید قبول کنیم کار دشـوار است و به‌سادگی زمانی که شرایط عادی بود نمی‌توان نفت را فروخت. خطیبی با اشـاره به اینکه کاهش خام‌فروشی نفت یکی از راه‌های بی‌تاثیر کردن تحریم‌هاست، گفت: از مدت‌ها پیش تاکید شده خام‌فروشی را کاهش دهیم و بـه جای آن فرآورده‌های نفتـی، با ارزش افزوده بالا تولید کنیم که سودآور بوده و تحریم‌پذیری آنها کمتر اسـت؛ هرچقدر به سـمت محصولات و فرآورده‌های نفتی برویم طبیعتـا از ارزش افزوده بالاتری برخوردار می‌شویم و هرچقدر در این مسیر کوتاهی کرده باشیم گرفتاری‌هایمان بیشتر می‌شود.

معامله چراغ خاموش

فرشـید سـیم‌بر، کارشـناس حوزه انـرژی در رابطه با موضـوع صادرات نفت ایران به صمت گفت: در شـرایط کنونی، ایران نمی‌تواند صادرات نفت چندانی داشته باشد، زیرا کشـورهای دیگر زیر فشـار تحریم‌ها با ایران معامله نمی‌کننـد و بانک‌های ایرانـی هم نمی‌تواننـد تراکنش بین‌المللی داشته باشند که این موضوع به مشکل صادرات نفت ایران افزوده است.

وی افزود: در سـال‌های گذشـته، ایران نفت خود را به کشورهایی همچون ژاپن، کره‌جنوبی، هند، چین و برخی کشـورهای اتحادیه اروپا می‌فروخت. اما چند سالی است که این کشـورها نفت موردنیاز خود را از کشورهای دیگر می‌خرند و پالایشـگاه‌های خود را با ویژگی‌های سـوخت کشـور دیگری تغییـر داده‌اند. به‌همین دلیـل، حتی در صورت رفع تحریم‌ها و بازگشت به معاملات پیشین، ایران نمی‌تواند به‌سادگی به بازار قبلی خود برگردد، مگر اینکه کشورهای عضو اوپک برای احیای بازار ایران توجیه شوند.

■ فقط مشتریان آسیایی ماندند

این کارشناس گفت: ایران در سال‌های قبل از تحریم‌ها روزانه بیش از ۲ میلیون بشـکه نفت ایران صادر می‌کرد، همچنین اتحادیه اروپا و ژاپن،پیش‌تر مشتریان عمده نفت ایران بودند و هرکدام از آنها حدود ۶۰۰ هزار بشکه نفت از ایران می‌خریدند و کره‌جنوبی هم بیش از ۴۰۰ هزار بشکه نفت روزانه از ایران خریداری می‌کرد و کشـورهایی مانند هند، چین و برخی کشـورهای اروپایی هم جزو مشتریان ثابـت نفت ایـران بودند، اما در سـال‌های اخیر که ایران زیر فشـار تحریم‌ها قرار دارد، شرایط تغییر کرده و ایران هم‌اکنون تنها بخش کوچکی از نفت خود را به کشورهای آسیایی می‌فروشد.

سـیم‌بر با تاکید بر اینکـه در حال حاضر کشـورهای غیراوپـک بـا اوپـک بـرای حفظ نـرخ نفـت همکاری می‌کننـد، گفت: اوپک به‌تنهایی نمی‌تواند در بازار جهانی سیاسـت‌گذاری کند، اما می‌تواند در افزایش سـهم ایران در بازار نفت موثر باشـد و این مسـئله به قدرت چانه‌زنی ایران بسـتگی دارد، هرچند هم‌اکنون بسیاری از کشورها به درآمدهای نفتی وابسـته و به‌دنبال عرضه بیشتر نفت هستند.

وی اذعان کرد: در شـرایط کنونی، بازگشـت ایران به بازار جهانی نفت سـخت اسـت، مگر اینکه بخشی از بازار نفت کشـورهای دیگر به ایران داده شود تا ایران بتواند به بازار جهانی برگردد، در غیر این صورت، همچنان وضعیت صـادرات نفت ایـران محدود خواهد بـود. از طرف دیگر، چاه‌های نفت ایـران برای مدت طولانـی تولید نکرده‌اند و در آنها گاز جمع شـده و بازگشـت برداشت مجدد این چاه‌های نفـت به تولید را با مشـکلاتی روبه‌رو می‌کند و احیای این چاه‌هـا هزینه‌های بالایی هـم دارد. به‌همین دلیل ایران در صورت توافق برجام هم نمی‌تواند به‌سرعت روی این چاه‌ها سرمایه‌گذاری جدید داشته باشد و تولید و صادرات نفت را افزایش دهد.

وی افزود: سـال‌های سـال اسـت که دولت‌هـا درباره افزایش تولید و برداشت از میادین مشترک نفتی و گازی برنامه‌ریـزی کرده و اعلام برنامه می‌کنند اما این برنامه‌ها تا امروز اجرایی نشـده‌اند. به عنوان نمونه در مورد میدان گازی مشـترک با قطر، این مسئله هیچ‌گاه محقق نشده، زیرا قطری‌ها میزان برداشـت خود از میادین مشـترک با ایران را در سال‌های گذشته به‌شدت افزایش داده‌اند.

■ مهم‌ترین چالش حوزه فروش نفت

این کارشـناس متذکر شـد: یکـی از چالش‌های مهم شرکت ملی نفت، موضوع انتقال وجـوه حاصـل از فـروش نفت است.

در این شـرایط، شرکت ملی نفـت باید باید اقـدام به فروش محموله‌های نفتی به کشـوری نماید کـه امکان دریافت پول فروش نفت از آن کشـور وجود داشـته باشد، این در حالی است که خریداران نیز در نقل و انتقال محموله‌های صادراتی با مشـکلاتی مواجهند. از سوی دیگر خریدارانی کـه می‌خواهند نفـت را بخرنـد، شـرکت‌های معتبری هسـتند. این شـرکت‌های بین‌المللی نفتـی نمی‌توانند در حساب‌های‌شـان وجوه بدهی انباشـته داشته باشند، بنابراین باید هزینه محموله را پرداخت کنند.

به‌این‌ترتیـب، چون در درجه اول، مشـکل انتقال وجه وجـود دارد، بـرای هر دوطرف معامله، شـرایط سـخت می‌شـود. بیش از ۳۰ سال است با تحریم مواجهیم، وقتی اقدام‌هـا و طراحی تحریم‌کننـدگان را مطالعه می‌کنیم، می‌بینیـم روزبه‌روز کار خودشـان را تکمیل‌تـر و حلقه محاصره ما را کامل‌تر کرده‌اند.

این یک اتفاق طبیعی است که در شرایط تحریم و کاهش صادرات نفت یکی از کشورهای صادرکننده، رقبای دیگری در بازارهای نفتی ظهور کنند

باید قواعد بازاری را رعایت کرد

مرتضی بهروزی‌فر، کارشناس انرژی به صمت گفت: پس از رفتن ترامپ و آمدن بایدن، فضا تا حدودی برای صنعت نفت ایران بازتر شد، چرا که سیاست‌های ترامپ در این بخش با بایدن متفاوت شـد، بنابراین در شرایط فعلی راه‌های تنفس برای اقتصاد ایران نسـبت به قبل بیشـتر شده، اما مسئله این است که اگر جامعه جهانی بخواهد، می‌تواند موانعی در این بخش ایجاد کند.

وی افزود: فروش نفت نیازمند تمهیداتی اسـت و در شـرایط تحریم حجـم آن کاهش می‌یابـد، با این‌حال می‌تـوان بـا دور زدن تحریم‌ها و راه‌هـای دیگر، میزان فـروش را افزایـش داد و از ظرفیت صادراتی نفت ایران اسـتفاده کرد، اما در نظر داشـته باشـیم هزینه انجام ایـن کار بالا خواهـد بود، به علاوه اینکه در فروش نفت باید تخفیف بیشـتری داده شود و پول آن نیز به‌راحتی قابل‌بازگشـت به کشـور نیسـت. این کارشناس حوزه انـرژی با بیان اینکه صادرات نفـت ایران می‌تواند ۱.۵ تا ۲ میلیون بشـکه افزایش یابـد، اظهار کرد: وضعیت بازار جهانی نفت، اکنون مناسب نیست و قیمت‌ها طی یک یا ۲ سال گذشته در سطوح پایینی قرار گرفته، اما با این حال اوپک‌پلاس با اعمال سیاسـت‌هایی توانست قیمت‌هـا را مهـار کند، اما باز هم قیمت‌هایی که بتواند غول‌های نفتی را راضی کند، بالاتر از عدد فعلی اسـت. اگر ایران امکان صادرات نفت را داشته باشد، به‌طورقطع وضعیت اقتصادی کشـور بهبـود می‌یابد، همچنین در شـرایط فعلی نیز می‌توان با دور زدن تحریم‌ها شـرایط را بهبود بخشید.

وی افـزود: در ایـن بین، مذاکره با کشـورهای دیگر می‌تواند اثرات مثبتی داشـته باشـد تا راه برای صنعت نفت ایران هموار شـود. انجام چنین مذاکراتی می‌تواند موجب شـود تـا در صورت وقوع توافق برجـام ، کار با حداکثر ظرفیت آغاز شـود. همچنیـن می‌توان چنین مذاکراتـی را با شـرکت‌های بزرگ دیگر کشـورها نیز برقرار کرد، چرا که بی‌شک نتایج مثبت آن کم نخواهد بود.

بهروزی‌فر گفت: تحت هر شرایطی اگر ایران بخواهد وارد بازار شود و جایگاه قبلی خود را به‌دست آورد، باید قواعـد بـازار را رعایت کند. او اضافه کـرد: بپذیریم در شـرایط تحریم، بازاریابی و فروش، نقل و انتقال پول و حتی مسائل بیمه تحت‌تاثیر قرار گرفته و در این شرایط فروش نفت به کار سختی تبدیل می‌شود. دولت‌ها تلاش می‌کنند با روش‌های جدیدی که خاص شرایط تحریم اسـت، بتوانند نفت را بفروشند،اما به‌سادگی نمی‌توان نفـت را فروخت. بهروزی‌فر در پایان خاطرنشـان کرد: نزدیک شـدن ایران بـه بازارهای بین‌المللی بسـتگی زیـادی به‌میزان تعامل با کشـورهای بین‌المللی دارد. اگـر این توافق انجـام بگیرد، ایـران در کمتر از ۳ ماه، می‌تواند به بازارهای پیشـین بازگردد و هیچ مشـکلی از نظـر فنـی وجود نـدارد. از سویی، نمی‌توان در کوتاه‌مدت به تولید ۲ میلیون بشـکه نفت در روز رسید، اما در طول ۲ تا ۳ ماه می‌توانیم به عددی منطقی در حوزه صادرات نفت دست پیدا کنیم و مشکل جدی در این حوزه وجود ندارد.

سخن پایانی

فروش و بازاریابی نفت در شرایط تحریم، تا حدودی با دشواری مواجه است. این مسئله بسیار حائزاهمیت است که وزارت نفت بتواند به‌جای اتکا بر شیوه‌های غیرشفاف بازاریابی و اتکا بر واسطه‌ها، از مزیت‌های خود به‌ویژه هزینه پایین تولید نفت در مقایسه با بازار جهانی بهره ببرد. به‌بیان‌دیگر، باتوجه به اینکه هزینه تولید نفت ایران به‌ازای هر بشکه، به نسبت بسیاری از رقبای نفتی، در سطح پایین‌تری قرار دارد، ازاین‌رو این مسئله قدرت چانه‌زنی ایران را برای یافتن مشتریان جدید و حفظ مشتریان سنتی افزایش می‌دهد.

علاوه بر آن، در شـرایط تحریم می‌توان سهم صادرات نفت در ازای واردات کالا را بیش‌ازپیش افزایش داد. به‌هرحـال، حتی با فرض کاهش میزان صادرات نفت کشـور و کاهش درآمدهای نفتی، اتکا بر واسـطه‌های سـودجو و فرصت‌طلب به‌صلاح کشـور نیست. انتظار می‌رود در شـرایط تحریم، دولت و نهادهای نظارتی، با نهایت دقت و حساسیت، سلامت و شفافیت صادرات و وصول درآمدهای نفتی را تضمین کنند.

نوبت دوم
شناسه ۱۴۲۶۷۴۶

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی ساختمانهای فاقد سند رسمی

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰ و برابر ماده یک قانون مذکور، رای‌های شماره ۱۴۰۱/۲۲۶۹ و ۱۴۰۱/۲۲۷۱ و ۱۴۰۱/۲۲۷۴ و ۱۴۰۱/۲۲۷۶ و ۱۴۰۱/۲۲۷۸ و ۱۴۰۱/۲۲۸۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۴ هیات مستقر در واحد ثبتی جویبار به کلاسه پرونده شماره ۱۴۰۱/۰۵۵ و ۱۴۰۱/۰۵۴ و ۱۴۰۱/۰۵۷ و ۱۴۰۱/۰۵۶ و ۱۴۰۱/۰۵۸

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۲۶

و ۱۴۰۱/۱۲۴ ماده یک قانون مذکور، تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضیان آسیه گندم کار جویباری و فاطمه گندم کار جویباری و زهرا گندم کار جویباری و رقیه گندم کار جویباری و کبرا گندم کار جویباری و لیلا گندم کار جویباری هر کدام نسبت به یک‌دانگ از ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۲۴۰ متر مربع بلاک... فرعی از ۱۰ اصلی بخش ۷ خریداری شده بدون واسطه از خانم فیروزه اسدی آستانی محرز گردیده است. لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آیین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق روزنامه محلی و کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل را ارائه نماید در غیر این صورت اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نمی‌باشد./.

مرتضی قاسم‌پور، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان جویبار

تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰

صادرات فولاد در ۲ ماه اخیر افزایش یافت

نوسان نرخ دلار انگیزه صادرات را کم می‌کند؟

عکس: آیدا فریدی

کتایون ملکی: یکی از اساسی‌ترین راه‌های توسعه کشورهای وابسته به اقتصاد نفتی، توسعه صادرات غیرنفتی و توانمندسازی آن است. از جمله صنایع قابل‌توجه که در تحقق این امر می‌تواند نقش موثری ایفا کند، صنعت فولاد است که باوجود انجام مطالعات متعدد درباره تابع صادرات غیرنفتی و عوامل تعیین‌کننده و موثر در آن، این صنعت به‌طورخاص موردتوجه قرار نگرفته است. در حالی صادرات فولاد در ۲ ماه اخیر با افزایش همراه شده است که حالا مصوبه اخیر هیات‌دولت درباره بازگشت ۱۰۰ درصدی ارز می‌تواند بر این میزان اثرگذار باشد، اما از سویی دیگر، نوسانات نرخ ارز و رسیدن نرخ دلار در بورس کالا به ۳۴ هزار تومان، می‌تواند همچون مکانیسم کاهشی در صادرات عمل و جذابیت فروش داخلی را چند برابر کند.

صادرات فولاد در سال‌های اخیر یکی از بخش‌هایی بود که حجم صادرات غیرنفتی کشور را افزایش داد و به‌نوعی در دوران تحریم به جبران درآمدهای نفتی برآمد.

به‌گزارش صمت، در سال ۱۴۰۰، صادرات فولاد میانی کشور، ۷ میلیون و ۶۷۸ هزار تن بود که رشد ۲۵ درصدی را نسبت به سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد.

در واقع تولیدکنندگان فولاد باوجود مشکلات در حوزه تامین برق و گاز، توانستند صادرات فولاد در سال ۱۴۰۰ را نسبت به سال ۱۳۹۹ افزایش دهند.

از صادرات فولاد میانی، سهم صادرات بیلت و بلوم در سال ۱۴۰۰، ۵ میلیون و ۹۷ هزار تن و سهم صادرات اسلب، ۲ میلیون و ۵۸۱ هزار تن بوده است.

در سال ۱۴۰۰، صادرات اسلب رشد ۶۲ درصدی را تجربه کرده و صادرات بیلت و بلوم، ۱۲ درصد افزایش یافته است.

وضعیت صادرات محصولات فولادی

کل صادرات محصولات فولادی کشور در سال ۱۴۰۰، ۳ میلیون و ۴۰۶ هزار تن بوده که نسبت به سال ۱۳۹۹، رشد ۲۰ درصدی را نشان می‌دهد.

از میان محصولات فولادی، سهم صادرات مقاطع طویل فولادی، ۲ میلیون و ۸۴۱ هزار تن بوده و صادرات این مقاطع، در سال ۱۴۰۰، ۲۹ درصد افزایش یافته است.

صادرات میلگرد که بیشترین سهم را از میان صادرات کل محصولات فولادی دارد، در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹، ۳۶ درصد افزایش یافته و به ۲ میلیون و ۴۹۶ هزار تن رسیده است.

صادرات مقاطع تخت فولادی نیز با کاهش ۱۲ درصدی در سال ۱۴۰۰، به ۵۶۵ هزار تن و صادرات آهن‌اسفنجی در سال ۱۴۰۰، با رشد ۲۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۹ به یک میلیون و ۵۵ هزار تن رسیده است.

در نیمه نخست سال ۱۳۹۹، صادرات فولاد ایران به‌دلیل شرایط مرتبط با شیوع جهانی کرونا و کاهش تجارت بین‌المللی و همچنین محدودیت‌های صادرات فولاد، به‌شدت کاهش یافت. در سال ۱۴۰۰، این وضعیت تغییر کرد و با تسهیل مقررات صادرات فولاد، صادرات کشور افزایش یافت.

با این وجود، محدودیت‌های مرتبط با مصرف برق در تابستان و مصرف گاز در اواخر پاییز و زمستان سال گذشته باعث شد تا با کاهش تولید فولاد، صادرات فولاد کشور نتواند به‌طورکامل شکوفا شود. اگر این محدودیت‌ها و کاهش تولید فولاد رخ نداده بود، صادرات فولاد ایران در سال گذشته می‌توانست افزایش بسیار بیشتری را تجربه کند.

گفتنی است، تولید فولاد میانی کشور در سال ۱۴۰۰، ۲۷ میلیون و ۹۰۱ هزار تن بود که کاهش ۸ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد.

نگاهی به شرایط فولاد در ۱۴۰۱

در سال ۱۴۰۱ ، هدف‌گذاری برای تولید با افزایش بیشتری همراه بود، اما این هدف‌گذاری در صورتی محقق می‌شود که بتوان زیرساخت‌های اصلی در حوزه برق و انرژی را تامین کرد.

این در حالی است که تولیدکنندگان فولاد معتقدند در بهترین حالت ممکن در امسال، میزان تولید فولاد به‌میزان سال گذشته خواهد بود.

اما در حوزه صادرات در ۶ ماهه اول، چندان شرایط برای فولادی‌ها خوشایند نبود. آمارها حاکی از آن بود که میزان صادرات در ۶ ماهه اول نسبت به مدت مشابه سال گذشته با کاهش ۱۵ درصدی همراه بود.

بخشی از این مشکل به موضوع وضع عوارض صادراتی ناگهانی در ابتدای بهار و بخشی دیگر به کمبودهای برق در تابستان باز می‌گردد، اما آن‌طور که فعالان فولادی معتقد هستند، عمده این آسیب مربوط به تصمیمات غیرکارشناسی برای صنعت فولاد است.

کمابیش از شهریور، جبران این کاهش استارت خورد تا صنعت فولاد به جبران این کاهش بپردازد. صعودی شدن نمودار صادرات در این حوزه، خود گواه این تلاش است، اما بار دیگر دولت چندی پیش صادرکنندگان فولادی را غافلگیر کرد.

مصوبه جدید هیات‌دولت درباره الزام به بازگشت صددرصد ارز فولادسازان به نرخ نیما (با نرخ ۲۸۵۰۰) اتفاقی است که می‌تواند آمار صادراتی را تحت‌تاثیر قرار دهد، در واقع این مصوبه می‌تواند مانند سرعت‌گیر در مسیر صادرات عمل کند. ۲ پیشنهاد برای ساماندهی حالا نوسانات ارزی بازی را تغییر داده است.

نرخ دلار برای معاملات فولاد در بورس کالا به ۳۴ هزار تومان رسیده است و این موضوع می‌تواند انگیزه صادرکنندگان را کاهش دهد، زیرا به‌گفته امیر صباغ، مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو، شرکت‌های فولادی در صورت فروش محصولات خود در داخل کشور به‌میزان ۱۹ درصد بیشتر از صادرات سود برده و دیگر انگیزه‌ای برای صادرات ندارند.

نگاهی به بازار نشان می‌دهد، اختلاف نرخ دلار نیما و آزاد به ۳۰ درصد رسیده و همان‌طور که اشاره شد، صادرات برای تولیدکنندگان فولاد سودی کمتر از فروش داخلی به‌همراه دارد.

صباغ در کانال تلگرامی خود این‌طور نوشته است: داستان به مصوبه جدید هیات دولت درباره الزام به بازگشت ۱۰۰ درصدی ارز فولادسازان به نرخ نیما (با نرخ ۲۸۵۰۰) باز می‌گردد، که همزمان با کاهش تولید فولاد کشور ناشی از محدودیت گاز طبیعی (کاهش عرضه) و گپ ۳۰ درصدی نرخ دلار نیما و بازار (رشد تقاضا) و باعث رقابت در بورس کالا و کشف نرخ ارز ۳۴ هزار تومانی برای دلار معاملات این هفته شده است.

وی برای حل این موضوع، ۲ راهکار پیشنهاد می‌دهد: کاهش فوری فاصله دلار نیما و آزاد، نخستین مورد پیشنهادی است که در صورت تحقق نیافتن این سیاست، نیاز به اصلاح مصوبه و حذف فولاد از آن توصیه می‌شود.

اما پیشنهاد دوم وی، اصلاح مصوبه حاکمیت و افزایش فوری حداقل سهمیه گاز طبیعی زمستانه فولاد از محدوده ۱۵ به ۲۵ میلیون مترمکعب/روز است. در غیر این صورت، بدون شک آمار صادرات با کاهش همراه خواهد شد.

> صادرات فولاد در سال‌های اخیر یکی از بخش‌هایی بود که حجم صادرات غیرنفتی کشور را افزایش داد و به‌نوعی در دوران تحریم به جبران درآمدهای نفتی برآمد

سخن پایانی

صنعت فولاد برای دستیابی به بازارهای صادراتی به‌ویژه در شرایط تحریمی تلاش بسیاری کرده است و حضور نیافتن مدوام می‌تواند مانند شمشیر دو لبه برای فولادسازان عمل کند. باتوجه به شرایط روز، لازم است تصمیمات مرتبط با این حوزه و به‌ویژه توسعه صادرات، با دقت و نگاه کارشناسی‌تری انجام بگیرد تا بتوان کمبود درآمدهای نفتی را جبران کرد.

مدیرکل دفتر پایش فراگیر سازمان حفاظت محیط زیست کشور:

اقدامات فولاد مبارکه در عرصه محیط‌زیست الگوی بسیار مناسبی برای سایر سازمان‌های کشور است

مدیرکل دفتر پایش فراگیر سازمان حفاظت محیط‌زیست کشور در جریان بازدید از خطوط تولید فولاد مبارکه و رصد عملکرد زیست‌محیطی و فرایند پایش آنلاین این شرکت گفت: از مدیران و کارکنان فولاد مبارکه که به‌طور همزمان دست در دست هم به تولید محصولات فولادی و بهبود کیفیت محیط‌زیست توجه دارند، تشکر و قدردانی می‌کنم.

هلنا کعبی، با بیان اینکه به‌طور قطع انجام فرایندهای تولید و کنترل آلودگی‌های زیست‌محیطی می‌تواند نقش بسزایی در بهبود فرایندهای زیست‌محیطی کل کشور داشته باشد، گفت: با توجه به آلودگی هوا که در کل کشور شاهد آن هستیم، چنین اقداماتی می‌تواند در حفظ سلامت کل جامعه مؤثر باشد.

مدیرکل دفتر پایش فراگیر سازمان حفاظت محیط‌زیست تصریح کرد: امروز با هدف بررسی انجام فرایندهای پایش کنترل زیست‌محیطی از فولاد مبارکه بازدید کردیم. ازآنجاکه موضوع کنترل آلودگی‌ها به‌ویژه در شهر کلان‌شهر اصفهان مورد تأکید قرار گرفته؛ به این شرکت آمدیم تا از نزدیک فعالیت‌های فولاد مبارکه در این زمینه را مشاهده و رصد کنیم.

وی با تأکید بر اینکه در چنین شرایطی تضمین سلامت جامعه از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است، خاطرنشان کرد: پیش از حضور در فولاد مبارکه به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کرده بودیم که وضعیت خروجی‌های واحدهای تولیدی این شرکت به‌خصوص واحد فولادسازی را مورد بررسی و پایش آنلاین قرار دهیم.

در واحدهای فولاد مبارکه، بر اساس استانداردهای روز دنیا تجهیزات موردنیاز پایش نصب شده است

مدیرکل دفتر پایش فراگیر سازمان حفاظت محیط‌زیست تصریح کرد: خوشبختانه از نظر پایش، در واحدهای فولاد مبارکه در حد استانداردهای روز دنیا تجهیزات موردنیاز نصب شده است. این در حالی است که پایش و خوداظهاری‌های فصلی به‌طور دقیق در همه خطوط و تجهیزات انجام می‌شود.

همه کارکنان فولاد مبارکه تأثیر بسزایی در پایش و کنترل آلاینده‌های زیست‌محیطی محل کار خود دارند

وی گفت: یکی از کارآمدترین و جالب‌ترین اقدامات صورت‌گرفته از نظر ما این بود که برای هر بخش فولاد مبارکه یک کارنامه زیست‌محیطی طراحی و در دستور کار قرار گرفته است و فرایند پایش در تک‌تک این واحدها به‌گونه‌ای پیش‌بینی شده که بر اساس اقدامات و فعالیت‌هایی که در حوزه مدیریت آلودگی‌های زیست‌محیطی انجام می‌گیرد، امتیازاتی در نظر گرفته شده و همه کارکنان با مشارکت در این فرایند، کارنامه عملکرد زیست‌محیطی واحد خود را دائما ثبت می‌کنند.

نکته مهم این است که همه کارکنان تأثیر بسزایی در پایش و کنترل آلاینده‌های زیست‌محیطی محل کار خود دارند و در طول فرایند تولید، این رویکرد که به فرهنگ مبدل شده، به اقدامات هرچه‌بهتر و بیشتر کارکنان در این زمینه کمک شایان‌توجهی می‌کند.

اقدامات فولاد مبارکه الگوی بسیار مناسبی برای سایر سازمان‌های کشور است

کعبی تأکید کرد: اقدامات فولاد مبارکه می‌تواند برای سایر سازمان‌های کشور الگوی بسیار مناسبی باشد. اینکه کارکنان فولاد مبارکه، در هر شرایط شغلی، خود را به این فرایند علاقه‌مند و متعهد می‌دانند در جای خود بسیار حائز اهمیت است و جای قدردانی دارد.

مدیرکل دفتر پایش فراگیر سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: اگر بتوانیم دستاوردهای فولاد مبارکه در راستای پایش‌های هرچه بهتر فرایندهای زیست‌محیطی جریان تولید را که با همکاری همه کارکنان در حال انجام است در قالب یک برنامه آموزشی دقیق به سایر سازمان‌های کشور آموزش و انتقال دهیم، بسیار ارزشمند است. او استفاده از پیشرفته‌ترین تکنولوژی‌های روز دنیا برای کنترل آلایندگی‌های محیط‌زیست کارخانه‌های کشور را مورد تأکید قرار داد و گفت: ازآنجاکه امسال سال دانش‌بنیان است، هدف این سازمان این است که در حد توان از تجهیزات ساخت داخل در حوزه پایش استفاده کند. این در حالی است که در این بازدید بر استفاده از تجارب فولاد مبارکه و به‌کارگیری آن‌ها در سایر صنایع کشور تأکید و مقرر شد در کارگروه‌های مجزایی به این امر پرداخته شود که سایر سازمان‌ها بتوانند از این تجارب در راستای بهبود فرایندهای زیست‌محیطی خود استفاده کنند.

استفاده از آزمایشگاه‌های مرجع فولاد مبارکه برای سایر سازمان‌ها

مدیرکل دفتر پایش فراگیر سازمان حفاظت محیط‌زیست کشور گفت: تلاش خواهیم کرد از آزمایشگاه‌های مرجعی که در فولاد مبارکه وجود دارد برای سایر سازمان‌ها نیز استفاده کنیم.

نسبتِ استفاده از منابع بر تن تولید فولاد در شرکت فولاد مبارکه قابل‌قبول است

مدیرکل دفتر پایش فراگیر سازمان حفاظت محیط‌زیست افزود: فولاد مبارکه برای ارتقای فرایندهای زیست‌محیطی خود سرمایه‌گذاری‌های قابل‌توجهی انجام داده و به‌طور قطع داده‌های ثبت‌شده در این شرکت نشان می‌دهد میزان مصرف انرژی و منابع دیگر در فولاد مبارکه در مقایسه با سایر واحدهای فولادی کشور و حتی تعداد زیادی از واحدهای مشابه بین‌المللی بسیار خوب است و می‌توان گفت نسبت استفاده از منابع بر تن تولید فولاد در این شرکت قابل‌قبول است.

او خاطرنشان کرد: اگر انجمن آهن و فولاد کشور به این سمت سوق یابد که از ایده‌ها و اتفاقاتی که در فولاد مبارکه رخ داده استفاده کند و این تجارب را به سایر سازمان‌ها هدایت کند، بدون شک گام مثبتی در این زمینه برداشته شده است.

با به‌کارگیری تجارب و الگوهای فولاد مبارکه می‌توان در سایر واحدهای مشابه کشور، شاهد آثار مثبتی بود

کعبی در بخش دیگری از سخنان خود امکان رصد لحظه‌ای خروجی‌های خطوط تولید فولاد مبارکه را ارزشمند دانست و گفت: اگر امروز از کارخانه‌های فولادسازی به‌عنوان واحدهای آلاینده نام برده می‌شود، با به‌کارگیری تجارب و الگوهای فولاد مبارکه می‌توان در سایر واحدهای مشابه کشور، شاهد آثار بسیار مثبتی بود. خوشبختانه فولاد مبارکه برای این همکاری اعلام آمادگی کرده است.

یادداشت

تشکل‌یابی غیرآزاد مانع حق‌خواهی کارگران

فرامرز توفیقی
فعال کارگری

بر اساس قانون اساسی کارگران در کشور ما از حق برقراری تشکل برخوردار هستند. درحال‌حاضر ۳ تشکل کانون شوراهای اسلامی کار، انجمن صنفی و مجمع عالی نمایندگان کارگران به‌عنوان تشکل‌های کارگری در کشور حق فعالیت دارند. این ۳ تشکل ازلحاظ ماهیت ساختاری و اساسنامه تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند. به‌عنوان‌مثال انجمن صنفی وابسته به صنف است و به بیانی جایگزین سندیکای کارگری است. بر اساس قانون اساسی این تشکل‌ها باهدف حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارگران تشکیل می‌شوند.

در مواردی کارفرمایان رغبتی به تشکیل انجمن‌های صنفی یا شورای عالی کار ندارند، بنابراین یک نفر را به‌عنوان نماینده کارگران تعیین می‌کنند تا در مجمع عالی نمایندگان کارگری حضور یابد.

محدودیت قانونی برای ایجاد تشکل‌های کارگری در کشور ما وجود ندارد؛ اما در عمل شرایط تفاوت دارد و محدودیت‌هایی در مسیر ایجاد این تشکل‌ها ایجاد می‌شود. بسیاری از قوانین مصوب شده در کشور ما از کارایی مناسبی برخوردار هستند، اما در اجرا ماهیت آنها تغییر می‌کند و حتی شاهد دخل و تصرف در فرآیند اجرای آنها هستیم. طبق همین روال نیز شاهد محدودیت در شکل‌گیری و حتی عملکرد تشکل‌های کارگری در کشور هستیم. در موارد دیگری دخل‌وتصرف‌هایی در انتخاب نمایندگان کارگری وجود دارد و همین موضوع عملکرد تشکل‌های کارگری و استقلال آنها را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

متاسفانه بر اساس قانون کار، کارگران ما از امنیت شغلی برخوردار نیستند. قراردادهای کارگران برای مدت‌زمان محدودی منعقد می‌شود و همین موضوع یکی از موانع مطالبه‌گری صنفی است. کارگری که در قالب قراردادهای ۳ ماهه با کارفرما همکاری می‌کند، اگر برای دریافت حق‌وحقوق صنف خود با کارفرما وارد مذاکره شود و این مذاکرات به مذاق مدیران خوش نیاید، امنیت شغلی خود را به خطر انداخته است. درواقع مدیران پس از اتمام دوره قرارداد، با نماینده کارگری قطع همکاری می‌کند.

یا درمواردی متعددی کارگرانی که در بخش‌های غیررسمی اقتصاد مشغول کار هستند، از اساس فاقد هر نوع قرارداد کاری هستند، بنابراین می‌توان این‌طور ادعا کرد که قراردادهای کوتاه‌مدت کاری، امکان و حق اعتراض را از کارگران سلب کرده است.

علاوه بر این باید تاکید کرد که در کشور مشکلات اقتصادی به‌قدری ریشه دوانیده که تامین معیشت حداقلی کارگران نسبت به مطالبه‌گری صنفی، ارجحیت دارد. هیچ بستری هم برای دفاع از این مطالبه‌گری صنفی کارگران وجود ندارد، بنابراین کارگران از موضع حقوق صنفی خود عقب‌نشینی می‌کنند. یا در مواردی از اساس بستری امکانی برای تشکل‌یابی و دفاع از حقوق صنفی وجود ندارد.

مداخله‌گری دولت در انتخاب نمایندگان کارگری یا دخالت در انتخاب نامزدهای این پست، کارایی این تشکل‌ها را محدود می‌کند. درواقع نمایندگان کارگری باید از فیلتر تأیید صلاحیت رد شوند. این تایید صلاحیت‌ها هم به دقت توسط دولت کنترل می‌شود؛ درنتیجه کارگران رغبتی به حضور در تشکل‌های کارگری ندارند. ازآنجاکه دخالت دولت در تشکل‌های کارگری بالا است و این نهادها از استقلال لازم برخوردار نیستند، روی آنها اسم تشکل زرد گذاشته می‌شود.

دولت یا قوه مجریه وظیفه اجرای قانون را بر عهده دارد؛ قوه مقننه نیز مسئول پایش اجرای قانون است؛ بااین‌وجود اهتمامی برای اجرای دقیق این قوانین وجود ندارد؛ کما اینکه سال‌هاست اصلاح قانون تشکل‌ها در راهروهای مجلس و دولت، خاک می‌خورد. نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز هنوز نگاهی به این اصلاحات نکرده‌اند. در شرایطی که دولت کارفرمایی بزرگ است و وابستگان دولت برای خودشان بنگاه‌های بزرگی دارند، تعارض منافعی حاصل می‌شود و حق‌وحقوق کارگران نادیده انگاشته می‌شود. اگر نمایندگان کارگری امنیت شغلی داشته باشند و از سمت تشکل‌های صنفی و همچنین سایر کارگران حمایت شوند، قدرت چانه‌زنی‌شان افزایش خواهد یافت. در غیر این صورت توان مذاکرات این نمایندگان کم‌تر می‌شود و رغبت آنها برای بررسی موضوعات کارگران کاهش خواهد یافت.

در گفت‌وگو با فعالان حوزه کارگری مطرح شد

اقتصاد زیرزمینی و کارگران زیرپله‌ای

برخی از نیروهای کار غیررسمی در کارگاه‌های فاقد ماهیت حقوقی و بخشی از آنها نیز به مشاغلی همچون دستفروشی، کولبری، تاکسی‌های اینترنتی و... مشغول هستند

اقتصاد پنهان مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و مبادلات اقتصادی قانونی یا غیرقانونی هستند که گزارش و آمار دقیقی از آنها ارائه نمی‌شود. شواهد حکایت از آن دارد که به دنبال بروز چالش‌های اقتصادی گسترده در کشور، حجم اقتصاد پنهان در سال‌های اخیر افزایش‌یافته است. در کشورهایی با اقتصاد ضعیف، سهم اقتصاد پنهان یا زیرزمینی افزایش می‌یابد و هم‌زمان نیروی کار غیررسمی نیز بیشتر می‌شود. برخی از نیروهای کار غیررسمی در کارگاه‌های فاقد ماهیت حقوقی مشغول فعالیت هستند. بخشی از این نیروهای کار نیز به مشاغلی همچون دستفروشی، کولبری، تاکسی‌های اینترنتی و.... مشغول هستند. بهره‌مند نبودن از قراردادهای کاری، بیمه تامین اجتماعی، امنیت، بهداشت کافی، خدمات بازنشستگی و.... از مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که به نیروهای کار در حوزه اقتصاد پنهان یا زیرزمینی فشار مضاعفی را تحمیل می‌کند. بنابراین شرایط اقتصادی کشور و هم‌زمان امکانی برای به رسمیت شناختن و تشکل‌یابی برای افراد مشغول به کار در حوزه‌های غیررسمی، به رفع مشکلات کارگران در این حوزه کمک می‌کند. صمت در این گزارش در گفت‌وگو با فعالان حوزه کارگری به نقش اقتصاد زیرزمینی و کارگران زیرپله‌ای پرداخته است.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

کار غیررسمی را به رسمیت بشناسید

فرشاد اسماعیلی حقوقدان و پژوهشگر حوزه کار در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: نیروی کار غیررسمی را در چند دسته با شرایط متفاوت می‌توان طبقه‌بندی و شرایط آنها را بررسی کرد. بخشی از نیروی کار غیررسمی در کارگاه‌ها مشغول کار هستند؛ اما کارگاه‌های یادشده کد کارگاهی دریافت نکرده‌اند یا ثبت‌نشده‌اند. از این کارگران با عنوان کارگران زیرپله‌ای نام‌برده می‌شود که به اقتصاد زیرزمینی تعلق دارند.

وی افزود: ازآنجاکه کسب‌وکارهای یادشده احراز هویت نشده‌اند، کارگرانی که در آنجا مشغول فعالیت هستند، عموما قرارداد کاری ندارند و حق بیمه‌ای نیز برای آنها پرداخت نمی‌شود. در اغلب موارد این کارگران حتی از دریافت حقوق و مزایای قانونی نیز محروم هستند.

اسماعیلی گفت: در موارد محدودی کارگاه‌های یادشده با بازرسی‌ها یا گزارش‌ها به تامین اجتماعی معرفی می‌شوند و تخلفات آنها بررسی خواهد شد. اما در اغلب موارد این کارگاه‌ها از فیلترهای موجود عبور کرده و فعالیت خود را به‌آسانی ادامه می‌دهند.

این پژوهشگر حوزه کار گفت: بخش دیگری از کارگران غیررسمی بدون حضور در کارگاه و محل کار مشخص فعالیت می‌کنند. به‌عنوان‌مثال برخی افراد در حوزه‌های اقتصاد دیجیتال فعالیت دارند و به‌اصطلاح آزادکار هستند اما شرایط برای بیمه‌گذاری آنها مهیا نشده است. در این تعریف، دستفروشان، کولبران، سوخت‌بران، کارگران روزمزد، برخی از رانندگان تاکسی‌های اینترنتی و.... همگی جزو کارگران غیررسمی هستند.

اسماعیلی در ادامه خاطرنشان کرد: اتباع کشورهای خارجی نیز به سبب وضعیت تبعیت خود، در اقتصاد پنهان یا غیررسمی سهم دارند. بسیاری از اتباع افغانستانی ساکن ایران در سال‌های اخیر به فعالیت‌های ساختمانی یا نگهبانی با درآمدهای بسیار پایین روی آورده‌اند، این افراد نیز عموما درآمد ثابت و پایداری ندارند.وی افزود: در سال‌های اخیر شاهد روند رو به رشد تعداد کارگران غیررسمی در اقتصاد کشور بوده‌ایم. با توجه به شرایط اقتصادی کشو و همچنین محدودیت‌ها و موانع ورود به بازار کار رسمی، در سال‌های آتی سهم نیروی کار غیررسمی رو به افزایش خواهد رفت. کما اینکه در سال‌های اخیر با توجه به رشد قابل‌توجه بهای اجاره یا خرید مغازه و هم‌زمان کاهش قدرت خرید مردم، دستفروشی به‌سرعت رشد داشته است. این کارگران عموما با مشکلات متعددی در روند فعالیت خود روبه‌رو هستند، ازجمله آنکه از پوشش‌های بیمه‌ای برخوردار نیستند. درواقع شرایط لازم برای بیمه‌گذاری کارگران غیررسمی مهیا و آماده نیست.

اصلاح سیستم بیمه‌ای

وی گفت: برای اصلاح شرایط یادشده، سیستم بیمه‌ای کشور نیازمند اصلاحات اساسی و بنیادین است. سهم حق بیمه برای مشاغل آزاد ماهانه بیشتر از یک میلیون تومان برآورد می‌شود. بااین‌وجود بسیاری از افرادی که در مشاغل غیررسمی مشغول فعالیت هستند، توانایی پرداخت مستمر چنین حق بیمه‌ای را ندارند.

اسماعیلی گفت: بسیاری از گروه‌های یادشده در بازه‌های زمانی مختلف و تحت تاثیر شرایط، کار خود را از دست می‌دهند یا روند فعالیت آنها با محدودیت روبه‌رو می‌شود. کما اینکه هرازگاهی شاهد برخورد نیروهای دستگاه‌های اجرایی با کولبران یا دستفروشان هستیم.

وی افزود: موضوعاتی همچون ایمنی و بهداشت در حوزه فعالیت کارگران غیررسمی از هیچ اولویت و اهمیتی برخوردار نیست. به‌عنوان‌مثال در روند فعالیت دستفروشی، ایمنی و بهداشت عملا محلی از اعراب ندارد. همین موضوع نیز به بروز حوادث یا انواع بیماری‌ها برای این افراد می‌شود. در ادامه برخورد گاه‌به‌گاه نیروهای اجرایی با دستفروشی نیز تداوم فعالیت این افراد را با چالش روبه‌رو و اقتصاد خانواده این افراد را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد.

این فعال کارگری افزود: کارگرانی که در حوزه‌های غیررسمی اقتصاد مشغول فعالیت هستند، از بیمه بیکاری نیز برخوردار نیستند. بنابراین چنانچه روند فعالیت آنها به هر علتی برای یک بازه زمانی متوقف شود، عملا زیست و معیشت آنها با چالش‌های جدی روبه‌رو خواهد شد.

امنیت جانی و شغلی

اسماعیلی گفت: اقتصاد پنهان یا غیررسمی اقتصاد شکننده‌ای است، درنتیجه کارگرانی که در اقتصاد غیررسمی مشغول فعالیت هستند نیز از امنیت جانی و شغلی برخوردار نیستند.

وی درباره الزامات رفع چالش‌ها و مشکلات یادشده گفت: در درجه نخست انتظار می‌رود زیرساخت‌های کشور برای همگامی با پارادایمی که در اقتصاد کار شاهد آن هستیم، همسو و همگام شود. در ادامه امنیت کاری، جانی و شغلی افراد فعال در این بخش تامین شود. اسماعیلی گفت: در مواردی شاهد هستیم که برخی افراد در حوزه‌های رسمی کار مشغول فعالیت هستند، اما از امکانات قانونی حوزه کار برخوردار نیستند. به‌عنوان‌مثال افرادی که در تاکسی‌های اینترنتی ثبت‌نام، پذیرش و مشغول فعالیت شده‌اند و تعداد آنها روزبه‌روز در حال افزایش است؛ بااین‌وجود از خدمات رسمی کار همچون خدمات بیمه‌ای برخوردار نیستند. چنانچه ریسک‌های حاکم بر اقتصاد غیررسمی در حوزه کار شناسایی و برای رفع آن، برنامه‌ریزی شود، بسیاری از مشکلات کارگرانی که در این بخش‌ها مشغول فعالیت هستند، مرتفع خواهد شد.

ضرورت تغییر در الزامات بازار کار

وی گفت: در ادامه انتظار می‌رود اقتصاد کار، بازار کار غیررسمی را هم به رسمیت بشناسد و برای آن برنامه‌ریزی کند. چراکه جمعیت عظیمی در حوزه اقتصاد غیررسمی و به کارها یا مشاغل غیررسمی همچون دستفروشی، کولبری و.... مشغول هستند. تا زمانی که این افراد در حوزه اقتصاد به رسمیت شناخته نشوند، نمی‌توان برای رفع مشکلات آنها برنامه‌ریزی کرد.

اسماعیلی تاکید کرد: تغییر یا بهبود شرایط کار و معیشت کارگرانی که به فعالیت‌های غیررسمی و در حوزه اقتصاد غیررسمی مشغول فعالیت هستند، نیازمند اراده سیاسی از سوی مسئولان است. درواقع تمام توجهات به نیروی کار فعال در بازار رسمی، معطوف نشود.

وی گفت: بخش عمده‌ای از اقتصاد کشور در سال‌های اخیر و همچنین در آینده توسط نیروی کار فعال در بازار کار غیررسمی و اقتصاد غیررسمی، اداره می‌شود. این گروه در حوزه خدمات و کشاورزی قابل‌توجه هستند، درنتیجه نباید نسبت به این گروه و نقش و اثرگذاری آنها بی‌تفاوت بود. متاسفانه نه‌تنها شرایط کار این افراد درحال‌حاضر از ثبات برخوردار نیست، چشم‌انداز روشنی را هم برای آینده آنها و در دوران بازنشستگی نمی‌توان متصور شد.

اسماعیلی گفت: نیروی کار غیررسمی محصول تغییرات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی کشور هستند بنابراین تنها با تغییر شرایط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، تغییر شرایط این افراد ممکن خواهد بود. به‌عنوان‌مثال با جابه‌جایی دستفروشان از محلی به محل دیگر یا اختصاص مکان‌های ثابت به این افراد یا اعطای کارت به کولبران و ایجاد محدودیت برای مبادی ورود و خروج آنها و همچنین اعمال محدودیت بر روند فعالیت اتباع خارجی و.... به‌هیچ‌عنوان نتیجه بخش نیستند. بلکه باید با اصلاح شرایط، روند بهبود فعالیت این گروه را فراهم کرد.

فرصت‌های شغلی غیرمستقیم اما موثر

زهرا کریمی اقتصاددان و استاد دانشگاه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بر اساس تجارب جهانی بخش غیررسمی نیروی کار، حکم اسفنج بازار را بر عهده دارد. در شرایطی که اقتصاد رسمی کشور توان ایجاد فرصت‌های شغلی شفاف و واقعی را ندارد، فعالیت‌های غیررسمی توسعه می‌یابد.

وی افزود: اشتغال غیررسمی را در موقعیت‌های اقتصادی ضعیف و ویژه نمی‌توان مضر یا مخرب دانست. اگر جامعه با شمار کثیری بیکار مواجه باشد، قطعا آسیب‌های اجتماعی، خشونت، ناآرامی و... افزایش خواهد یافت. بنابراین سازکار خودکاری برای تامین حداقل معیشت افراد حتی با تکیه‌بر مشاغل غیررسمی فراهم می‌شود.

کریمی گفت: در شرایطی که اقتصاد از مسیر توسعه دور می‌شود، افراد ناچارند موقعیت‌های شغلی غیررسمی را بدون بهره‌مندی از حقوق و مزایای کافی بپذیرند. علاوه بر این، شاهد گسترش دستفروشی یا مشاغل این‌چنینی هستیم. کما اینکه در سال‌های گذشته افراد بسیاری به مسافرکشی یا شغل‌های اینترنتی روی آورده‌اند. درواقع افراد بسته به امکانات مالی که در اختیاردارند، مشاغل غیررسمی متفاوتی را می‌پذیرند.

اقتصاد ضعیف

وی افزود: هرچه اقتصاد کشوری ضعیف‌تر باشد، بخش غیررسمی آن گسترده‌تر خواهد بود. کریمی با اشاره به تجربه کشور هند در حوزه اقتصاد و مشاغل غیررسمی گفت: این کشور جمعیت یک میلیارد و ۴۵۰ میلیون نفری دارد. اقتصاد هند رو به رشد است، اما با توجه به جمعیت قابل‌توجه این کشور، بخش بزرگی از نیروی کار، جذب بخش غیررسمی اقتصاد می‌شوند. در کشور هند تلاش شده تا مشاغل غیررسمی هم اتحادیه‌های قانونی داشته باشند. این اتحادیه‌ها پیگیر منافع جمعی کارگران در حوزه‌های مختلف است و حتی آموزش‌هایی را به این افراد ارائه می‌دهد. چنانچه این مشاغل غیررسمی در کشور ما نیز امکانی برای تشکل‌یابی داشته باشند، شرایط کاری افراد به‌شدت بهبود می‌یابد. بااین‌وجود اقتصاد ما به‌شدت ضعیف و ناکارآمد است و چنین امکاناتی نیز در اختیار کارگران قرار نمی‌گیرد. این اقتصاددان گفت: راهکار مبارزه با شرایط موردبحث، بهبود اوضاع اقتصادی است. بهبود اقتصاد به‌منزله ایجاد موقعیت‌های شغلی جدید و باثبات برای افراد است. هرچه اقتصادی قوی‌تر باشد، کسب‌وکارهای بزرگ‌تری امکان احداث و توسعه می‌یابند. در چنین فضایی، نیروی کار از اهمیت بیشتری برخوردار است و منافع آنها تامین خواهد شد.

وی افزود: در سال‌های اخیر شاهد بوده‌ایم که بسیاری از جوانان تحصیل‌کرده ناچار شده‌اند به مشاغلی همچون دستفروشی یا تاکسی‌های اینترنتی روی آورند. بنابراین این افراد با تخصص قابل‌توجه جذب مشاغلی با مهارت‌های پایین می‌شوند و مسیر ضعف اقتصادی به‌طور مستمر ادامه دارد.

استفاده از ظرفیت‌ها

کریمی گفت: کشور ما از ظرفیت‌های ویژه‌ای در حوزه‌های مختلف اقتصادی برخوردار است. چنانچه از این ظرفیت‌ها به‌درستی بهره گرفته شود، فضای کسب‌وکارها بهبود یابد و هم‌زمان امکان جذب سرمایه به کشور فراهم شود، موقعیت‌های شغلی جدیدی در کشور ایجاد می‌شود. به‌عنوان‌مثال ظرفیت‌های کشور در حوزه گردشگری قابل‌توجه است، بااین‌وجود توجه کافی به این ظرفیت‌ها نشده است.

چنانچه روابط و تعاملات میان ایران با سایر کشورها بهبود یابد، امکانی برای بهره‌مندی از این ظرفیت‌ها و به دنبالان اشتغالزایی گسترده در کشور فراهم خواهد شد. علاوه بر این می‌توان با تکیه‌بر توان حوزه‌های خدماتی و تولیدی، از میزان مشاغل غیررسمی در اقتصاد کاست.

این استاد دانشگاه تاکید کرد: باوجود اصراری که بر ایجاد موقعیت‌های شغلی رسمی در کشور وجود دارد، نباید نسبت به اهمیت مشاغل غیررسمی بی‌تفاوت بود. تا زمانی که مشکلات اقتصادی کشور ادامه دارد، می‌توان با تشکل یابی امکانی برای رفع مشکلات و عارضه‌های حاکم بر عملکرد مشاغل غیررسمی پیدا کرد.

کریمی گفت: بااین‌وجود در کشور ما حتی مشاغل رسمی نیز از امکان تشکل یابی مستقل و قوی برخوردار نیستند. تشکل‌های مستقل و قوی حتی در کارخانه‌های بزرگ نیز شکل نمی‌گیرند. تنها در موارد معدودی شورای اسلامی کار در برخی واحدها، امکان فعالیت دارند. این وابستگی در حالی به فعالان صنعتی تحمیل می‌شود که تشکل‌یابی مستقل راهکاری برای حمایت از مشاغل غیررسمی است، چراکه در چنین شرایطی بستری برای تامین حداقل نیازهای افراد مهیا می‌شود.

> در کشورهایی با اقتصاد ضعیف، سهم اقتصاد پنهان یا زیرزمینی افزایش می‌یابد و هم‌زمان نیروی کار غیررسمی نیز بیشتر می‌شود

سخن پایانی

گسترش نیروی کار غیررسمی یکی از مظاهر بروز چالش‌های جدی اقتصادی در کشور است. در چنین موقعیتی کارگران ناچار می‌شوند در موقعیت‌های شغلی نامناسب، بدون بهره‌مندی از حداقل حقوق و مزایا، مشغول فعالیت شوند یا بسیاری از کارگران تنها با هدف گذران زندگی خود ناچار به اشتغال به کارهای خودگردان غیررسمی خواهند شد. به همین علت نیز در سال‌های اخیر مشاغلی همچون دستفروشی، کولبری، سوخت‌بری و... به‌شدت افزایش‌یافته‌اند. توسعه اقتصادی راهکار اساسی و اصولی برای رفع مشکلات موردبحث است. هم‌زمان می‌توان با تکیه‌بر افزایش قدرت و دامنه اثر تشکل‌های کارگری در مسیر افزایش قدرت کارگران فعال در حوزه‌های غیررسمی اقتصاد گام برداشت.

صمت عوامل رشد اقتصاد پنهان در صنعت گردشگری را بررسی کرد

از تورهای غیرمجاز تا پزشک‌نماها

امروزه گردشگری و سفر، به عنوان یک صنعت مهم، قلب تپنده اقتصاد جهان به‌شمار می‌رود که اگر مورد اغغال واقع شود، اقتصاد جهان نیز فرو می‌پاشد. به همین دلیل است که صنعت گردشگری در صدر بخش‌های مهم اقتصاد و امنیت جهان قرار گرفته و از حدود یک دهه پیش هم، عملکردی بهتر از دیگر بخش‌ها داشته است، به‌ویژه در کشورهایی که از منابع سوخت‌های فسیلی بهره‌مند نیستند. این نکته‌ای است که همه‌ساله در گزارش‌های شورای جهانی سفر و گردشگری یا سازمان جهانی گردشگری انعکاس پیدا می‌کند. اثرات اقتصادی فعالیت‌های گردشگری بسیار زیاد است. میلیون‌ها انسان در حوزه گردشگری فعالیت دارند و بسیاری از کشورها حیات‌شان به این صنعت وابسته است، به‌طوری‌که حدود ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی جهان از محل صنعت گردشگری تامین می‌شود و ۱۰ درصد شاغلان جهان نیز در یکی از حوزه‌های مشاغل گردشگری مشغول به کار هستند. صمت در این گزارش به ابعاد اقتصاد پنهان و تاثیر مخرب آن در صنعت گردشگری پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

فقر، نتیجه فشار بر منابع طبیعی

اقتصاد محیط‌زیست، دانشی است که به‌طور کلی رابطه بین آثار اقتصاد بر محیط‌زیست و آثار محیط‌زیست بر اقتصاد را بررسی می‌کند. اقتصاد و محیط‌زیست، از طریق ۲ جریان، به نام منابع قابل تجدید و غیرقابل تجدید با یکدیگر در ارتباط هستند. از این منابع در هر دو صورت بهره‌برداری اقتصادی می‌شود. در این فرآیند هنگامی که ضایعات تولیدی، از ظرفیت و قابلیت واقعی محیط تجاوز کند، ظرفیت منابع‌طبیعی و محیط‌زیست کم می‌شود. در این شرایط ورود منابع غیرقابل تجدید به درون چرخه اقتصادی، خطر تمام شدن پیش از موعد انتظار ذخیره منابع غیرقابل تجدید را به‌وجود می‌آورد. گفتنی است، فقر روستایی به‌واسطه فشار بر منابع محیطی و بهره‌برداری غیراصولی و ناپایدار از این منابع، موجب تشدید تخریب محیط‌زیست می‌شود و بحران‌های محیط‌زیست نیز به‌واسطه تحلیل و از بین بردن منابع مورداستفاده روستاییان، به شدت فقر آنها می‌افزاید. امروزه صنعت عظیم گردشگری به‌ویژه توجه کردن به تمامی محوطه‌های جهانگردی اعم از جنگل‌های طبیعی، پارک‌های ملی و حیات‌وحش و غیره می‌توانند نقش عمده‌ای در توانمندسازی مردم محلی و تنوع‌بخشی به رشد اقتصادی و نیز خلق فرصت‌های شغلی جدید ایفا کنند. گردشگری روستایی منبع باارزش اشتغالزایی و ایجاد درآمد است و می‌تواند ابزار مهمی برای توسعه اجتماعی- اقتصادی جوامع روستایی تلقی شود. همچنین این بخش در بسیاری از کشورها با سیاست‌های کشاورزی در ارتباط بوده و بیشتر وسیله‌ای در راستای حمایت از محیط‌زیست و فرهنگ روستایی است. بنابراین می‌تواند نقش اساسی در توسعه و حفظ روستا به‌حساب بیاید.

اقتصاد پنهان گردشگری، مخرب محیط‌زیست

فرید جواهرزاده، رئیس انجمن علمی طبیعت‌گردی ایران، در گفت‌وگو با صمت بااشاره به جریان اقتصاد پنهان در صنعت گردشگری گفت: وقتی از اقتصاد گردشگری صحبت می‌کنیم، منظور کلیه فعالیت‌های مرتبط با توریسم و گردشگری در بخش‌های مختلف از حمل‌ونقل گرفته تا اقامت و اسکان، رستوران‌ها و مراکز تفریحی، اماکن و بناهای تاریخی، جاذبه‌های طبیعی و آداب و رسوم و میراث فرهنگی و قومی و ... است که مخرج مشترک همه آنها نیز گردشگری و سفر است. درست از زمانی که گردشگران عزم سفر و جابجایی از نقطه‌ای به نقطه دیگر می‌کنند، مجموعه‌ای از فعالیت‌های اقتصادی آغاز می‌شود که در دسته‌بندی اقتصاد گردشگری قرار می‌گیرند. اما اقتصاد پنهان به روند مالی خارج از جریان استاندارد است. در حقیقت مبادلات غیرقانونی که در چارچوب رسمی اقتصاد قرار ندارد، در زمره اقتصاد پنهان قرار می‌گیرند. در کل، فعالیت‌های زیرزمینی و غیرقانونی، نتیجه اقتصاد پنهان در یک مجموعه است.

وی افزود: برای مثال، اگر تور غیرمجازی گردشگری راه بیفتد یا گردشگری سلامت، خارج از نظام سلامت رواج پیدا کند، منجر به بروز اقتصاد پنهان می‌شود که می‌تواند برای مردم و محیط زیست آسیب‌زا باشد. به‌طورمعمول این فعالیت‌های غیرقانونی از کانال افرادی رخ می‌دهند که مجوزی برای فعالیت‌های گردشگری از سازمان‌های مربوطه دریافت نکرده‌اند. به‌گفته وی، فعالیت‌های پزشکی افراد پزشک‌نما در برخی روستاها، تورهای غیرمجاز و خارج از چارچوب یا اقامتگاه‌هایی که بدون مجوز میراث فرهنگی فعالیت می‌کنند، همچنین دلالان در حوزه گردشگری سلامت می‌توانند نمونه اقتصاد پنهان به‌حساب بیایند.

جواهرزاده درباره اهمیت قانونی بودن تورهای گردشگری گفت: براساس مصوبه هیات‌وزیران، انجام هرگونه تورگردانی باید با مجوز سازمان میراث فرهنگی انجام بگیرد. در واقع، تورهای گردشگری باید هم دارای مجوز و هم بیمه‌نامه باشند. تورهای مجاز علاوه بر مجوز، دارای برنامه سفر و بیمه‌نامه هستند، همچنین ملزم به رعایت شئونات عرفی کشور هستند. حال اگر گروهی که به‌عنوان تور گردشگری شناخته می‌شوند، خارج از این چارچوب فعالیت کنند، فعالیت آنها غیرقانونی و غیرمجاز شناخته شده و به‌نوعی چرخ اقتصاد پنهان را می‌چرخانند.

سفر برای خوشگذرانی اما مخرب

این کارشناس گردشگری ادامه داد: نمونه بارز این تورها، تورهای طبیعت‌گردی است که تنها برای خوشگذرانی یا به‌قصد ایجاد یک‌سری فعالیت‌هایی سفر می‌کنند که مغایر اصول زیست‌محیطی است؛ نظیر آفرود سواری یا کمپ در مکان‌های شکننده و آسیب‌پذیر. جواهرزاده گفت: به‌طورمعمول، اقتصاد پنهان گردشگری در برخی موارد باعث به‌خطر افتادن جان گردشگر هم می‌شود. هرساله شاهد بروز حوادثی در سفرها هستیم؛ متاسفانه این تورها نه‌تنها تحت پوشش بیمه قرار ندارند، بلکه شرایط استانداردی هم در جابه‌جایی مسافران ندارند.

وی گفت: گردشگری می‌تواند به‌عنوان یک درآمد پایدار برای شهرها و شهرداری‌ها به‌حساب بیاید. متاسفانه مسئولان هنوز به مزایای این ظرفیت پی نبرده‌اند. گفتنی است، قابلیت‌های گردشگری در شهرهای ایران از ترکیه بیشتر است؛ اما دیدگاه متفاوت مدیران آن کشور نسبت به درآمدزایی در گردشگری، عامل اصلی موفقیت این کشور بوده است. علاوه بر آن، وجود درآمدهای نفتی و حاصل از منابع‌طبیعی در کشورمان، باعث شده که نسبت به این صنعت بی‌تفاوت باشیم. وی پذیرش اجتماعی از سوی شهرنشینان در توسعه صنعت گردشگری را عاملی مهم دانست و گفت: گردشگری باید با پذیرش اجتماعی همراه باشد؛ در واقع همراهی مردم با متولیان این امر، می‌تواند مسیر هموارتری در توسعه گردشگری در مقابل فعالان بگستراند. این فرآیند در بیشتر شهرهایی که گردشگری شهری توسعه‌یافته دارند، رواج دارد. اگر فرهنگ و سواد گردشگری افزایش یابد، می‌تواند تاثیر بسیار مطلوب در اقتصاد گردشگری داشته باشد و مانع از رشد اقتصاد پنهان در گردشگری شود.

آمایش پول در گردشگری؛ یک رویکرد مهم

برخی کارشناسان معتقدند حفظ محیط‌زیست در صنعت گردشگری می‌تواند آورده‌های مالی هم به‌دنبال داشته باشد. به‌عبارت‌دیگر، رویکرد مقابل اقتصاد پنهان، آمایش پولی در صنعت گردشگری به‌منظور تغییر حداقلی مکان‌های طبیعی است. افسانه احسانی، کارشناس اکوتوریسم در گفت‌وگو با صمت بااشاره به اهمیت گردشگری محیط‌زیست گفت: «گردشگری محیط‌زیست» واژه جدیدی است که به‌تازگی وارد ادبیات صنعت گردشگری شده است و می‌توان آن را با این پرسش تشریح کرد که چگونه می‌توان همگام با فعالیت‌های گردشگری و با حضور گردشگران به حفظ محیط‌زیست پرداخت و آسیبی به آن نزد؟ این پرسش عمیق و پرمعنا است. تجربه نشان داده که در بسیاری موارد، حفظ محیط‌زیست در جریان گردشگری بی‌ارزش تلقی می‌شود. احسانی گفت: برای اینکه مولفه‌های گردشگری محیط‌زیست حفظ شود، مورد مساعد و خوبی است، گردشگران در جریان ارزش‌های زیست‌محیطی یک منطقه قرار بگیرند. برای این هدف، باید در ابتدای امر، ارزش‌های زیست‌محیطی در هنگام سفر به مخاطبان انتقال داده شود. همین امر باعث ترغیب مخاطب به حفظ محیط‌زیست شده و ممکن است با ورود به یک مکان، آسیب کمتری به محیط‌زیست بزند و مکان دستخوش تغییرات حداقلی شود. احسانی ادامه داد: رواج نگرش بازدید از مکان بدون آسیب به طبیعت و میراث‌های آن، می‌تواند جریان مالی مفید و موثری را ایجاد کند. از آنجایی که محیط‌زیست همیشه به‌عنوان یک خدمت رایگان شناخته می‌شود، نهادینه شدن این نگرش برای حفاظت یا دست‌کم تغییر حداقلی آن می‌تواند جریان‌های مالی صنعت گردشگری را تغییر دهد و آورده‌های اقتصادی مهمی در راستای حفظ مکان‌ها بازدید شونده داشته باشد. در واقع هدایت جریان مالی صنعت گردشگری در راستای حفاظت بیشتر از محیط‌زیست، راهکاری است که منجر به آسیب کمتر به محیط می‌شود. گفتنی است، منابع مالی حفاظت از طبیعت از درآمد ورود گردشگران به مکان‌ها حاصل می‌شود. وی در ادامه گفت: متاسفانه برخی گردشگران، این نگاه را دارند که چون با خود آورده مالی به مکان موردنظر می‌آورند، حاضر به همکاری برای آسیب نزدن به محیط‌زیست نمی‌شوند و به‌طورمعمول نگاه لذت‌گرایی از محیط دارند، در حالی که با ادامه آسیب‌های صنعت گردشگری به محیط‌زیست، شاید چیزی از این ثروت خدادادی برای آیندگان باقی نماند. احسانی مهم‌ترین روش برای نهادینه شدن این نگرش را تغییر ذهنیت گردشگران در برخورداری از طبیعت دانست و گفت: مناسب‌ترین راهکار، برای جا افتادن این نگرش، بهره‌گیری از توان مردم به‌ویژه ساکنان بومی است. صنایع‌دستی و میراث ناملموس و ملموس فرهنگی در این اقتصاد اهمیت زیادی دارد، چرا که میراث‌های فرهنگی و بومی یک مکان، ارزشی به‌اندازه میراث طبیعی دارد. ابتدا باید در جامعه محلی این باور ایجاد شود که فرهنگ و محیط طبیعی ارزشمندی دارند و این محیط در گذر زمان باید دچار تحولات مثبتی شود، چرا که میراث پویا است و باید تغییر کند،اما این تغییر باید در بستری پویا و زنده ایجاد شود.

توان‌افزایی محلی‌ها با آموزش صحیح

وی افزود: گردشگری محیط‌زیست به‌معنای سفر مسئولانه به مناطق طبیعی در راستای حفظ محیط‌زیست است که به بهبود زندگی مردم محلی کمک می‌کند. گفتنی است، در سال ۲۰۱۵ سازمان ملل این نکته را هم به تعریف این شاخه گردشگری اضافه کرد که گردشگری محیط‌زیست باید همراه با آموزش باشد. درحقیقت حفظ محیط‌زیست بدون توجه به آموزش‌های فرهنگی به‌منظور آسیب کمتر به محیط‌زیست در جریان گردشگری امکان‌پذیر نیست. احسانی بااشاره به نقش آموزش در جریان نهادینه سازی نگرش یادشده گفت: توان‌افزایی جامعه محلی به‌همراه آموزش گردشگران می‌تواند قوت‌بخش این نگرش باشد، همچنین باید گردشگر یاد بگیرد، به هر جایی که سفر می‌کند، همراستا با طبیعت و الگوهای فرهنگی آن مکان رفتار کند و برخوردی متناسب با مردم محلی داشته باشد، چرا که چنین فرآیندی افزون بر حفظ محیط‌زیست، موجب دلگرمی جامعه محلی می‌شود. وی افزود: آموزش در این زمینه منجر به توان‌افزایی می‌شود. آموزش‌ها باید منجر به تقویت نقاط قوت محیط و مردم محلی شود و در نهایت، نقاط ضعف را کمرنگ کند. نقاط ضعف مردم محلی در نواحی طبیعی می‌تواند در برخی موارد ورود به حریم خصوصی گردشگر را به‌همراه داشته باشد. در کل، هدف حفظ محیط‌زیست با تمامیت و متعلقات آن است.

سخن پایانی

به‌گفته کارشناسان، تورهای غیرمجاز در فضای مجازی تبلیغات گسترده‌ای دارند و به‌طورمعمول متقاضیان نیز تصور می‌کنند به‌دلیل تبلیغات بالا و گستردگی فعالیت‌ها، این مراکز مجوز رسمی دارند. استفاده از ماشین، اقامتگاه غیرمجاز و راهنمای کارنابلد می‌تواند مصداق فعالیت‌های اقتصاد پنهان در گردشگری باشد. به‌خاطر داشته باشیم مجاز بودن تورهای گردشگری قابل‌رصد است و افراد می‌توانند پیش از سفر، از رسمی یا غیررسمی بودن فعالیت این مراکز استعلام بگیرند.

گفتنی است، می‌توان در مقابل اقتصاد پنهان و مخرب از اقتصاد دیگری صحبت کرد که منجر به حفظ تمامیت محیط‌زیست با تمام اجزایش می‌شود. ما برای رونق مجدد صنعت گردشگری، نیازمند ایجاد سازکارهایی هستیم تا بتوانیم آسیب‌های وارده به این صنعت را رفع کنیم، همچنین برای تحقق این امر لازم است، بررسی کنیم در بخش دولتی یا خصوصی نیازمند انجام چه اقدامات سازنده‌ای هستیم تا صنعت گردشگری از حالت انفعال کنونی خارج شود. به‌طور قطع رونق مجدد گردشگری مستلزم اعمال سازکارهایی است که بتواند آسیب‌های وارده به این صنعت را رفع کند.

یادداشت

رونق گردشگری ایران در عصر صفویه

زهرا زمانی
کارشناس گردشگری

گردشگری از آن دست صنایعی است که همه باور دارند آینده کشورها را تغییر می‌دهد. حوزه‌ای زیربنایی با زنجیره‌ای گسترده از مشاغل و کسب‌وکارهای مرتبط که بسیار هم برای کشورها ارزآوری دارد، از این‌رو تعریف اقتصاد گردشگری و حوزه‌های آن اهمیت ویژه‌ای دارد. گفتنی است، یکی از درخشان‌ترین دوران سیاحت در ایران در زمان صفویه رقم خورد که مهم‌ترین عوامل آن توسعه کسب‌وکار، افزایش امنیت، احداث راه‌های ارتباطی مناسب و تاسیسات متعددی بوده که در این دوره در ایران ایجاد شده است. به‌عبارتی، در زمان صفویه، سرمایه‌گذاری مناسب در بخش گردشگری انجام گرفته و در نتیجه، به‌شکل مناسبی نیز از این بخش بهره‌برداری شده بود. این در حالی است که در حال حاضر چالش مهم صنعت گردشگری کشور سهم ناچیز گردشگری ایران در جهان است و طبق اعلام مسئولان گردشگری، سهم ایران از بازار گردشگری جهان در حدود ۰.۸ درصد است. در بین ۱۴ شاخص، تنها شاخص رقابت‌پذیری قیمت‌ها وضعیت مطلوبی دارد و البته این مسئله به‌دلیل جهش نرخ ارز در سال‌های اخیر است که هر چند رقابت‌پذیری را بهبود داده، اما از طرفی نوسان‌های زیاد نرخ ارز سبب تشدید نااطمینانی اقتصادی شده که اثر منفی بر گردشگری دارد. در کل، رتبه ایران در جهان به‌لحاظ شاخص رقابت‌پذیری سفر و گردشگری ۸۹ است و باتوجه به ظرفیت‌های موجود در کشور، این رتبه مناسب نیست. از سویی، پاندمی کرونا در ۲ سال اخیر نیز، آسیب‌های جدی به این بخش وارد کرده، ۷۰ درصد این صنعت را در جهان تحت‌تاثیر منفی خود قرار داده است. برای مثال، اصفهان استانی تاریخی با آثار باستانی و منابع گردشگری فراوان است که موردتوجه گردشگران بسیاری در سراسر جهان است، اما با این حال، این صنعت چندان موفق نبوده و باید عوامل موثر بر این بخش موردبررسی قرار گیرد. یکی از عوامل موثر بر توسعه این صنعت، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی است که در پژوهش حاضر با تصریح یک الگوی تقاضای تجارت خدمات مبتنی بر تئوری تقاضا تلاش شد تا پاسخی برای این سئوال اساسی که جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بر توسعه گردشگری استان اصفهان نقش‌آفرین است یا خیر؟ پیدا شود.

مزایای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی شامل انتقال تکنولوژی، اثرات سرریزی، انتقال شیوه‌های نوین مدیریتی، ارائه محصولات و خدمات ارزان‌تر باکیفیت بالاتر بیانگر آن است که اگر سرمایه‌گذاری پاک به بخش گردشگری وارد شود، علاوه بر توسعه این بخش، سبب دستیابی کشور به توسعه پایدار نیز می‌شود. اثرات مولفه‌هایی نظیر نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، قیمت‌های نسبی و وضعیت اقلیمی بر صنعت گردشگری مشهود است. کمبود مراکز اقامتی استاندارد، کیفیت نامناسب ارائه خدمات تغذیه، کیفیت نامطلوب حمل‌ونقل درون استانی و بی‌توجهی و نبود هماهنگی لازم میان نهادهای متعدد دخیل در ارائه خدمات گردشگری، از چالش‌های اساسی توسعه گردشگری استان اصفهان است. براساس یافته‌های این پژوهش، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی اثر مثبت و معنی‌داری بر توسعه گردشگری استان اصفهان داشته و اثر مثبت نرخ ارز بر توسعه این صنعت موردتایید قرار گرفته است، البته ثبات در بازار ارز و ممانعت از نوسان‌های نرخ ارز، بسیار ضروری است. ضرورت بسترسازی در راستای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی برای تداوم حیات گردشگری در ایران احساس می‌شود و باید سیاست‌های جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی از ایرانیان مقیم خارج و بنگاه‌های خارجی متخصص در زمینه گردشگری را به کار گرفت، همچنین رفع موانع ورود آنها، برای تقویت این صنعت یک موضع مهم است که خوب است مسئولان امر توجه ویژه داشته باشند. خوب است، به‌جای اینکه به‌دنبال بالا بردن سهم بخش خارجی اقتصاد در تولید ناخالص اقتصاد از طریق صادرات مواد خام و اولیه باشیم، به رونق گردشگری بین‌المللی بیندیشیم که بدون شک فرصت طلایی در دوران بعد از بحران کرونا به‌وجود می‌آید.

گردشگری محیط‌زیست، به‌معنای سفر مسئولانه به مناطق طبیعی در راستای حفظ محیط‌زیست است که به بهبود زندگی مردم محلی کمک می‌کند

آگهی دعوت مجمع عمومی فوق‌العاده (نوبت دوم)
شرکت خدماتی شهرک صنعتی لیا سهامی خاص شماره ثبت: ۱۲۸۲۶ شناسه ملی: ۱۰۵۷۰۰۲۹۹۵۶

با توجه به اینکه مجمع عمومی فوق‌العاده (نوبت اول) مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۳۰ راس ساعت ۱۲ به علت به حد نصاب نرسیدن سهامداران جلسه تشکیل نگردید. بدین‌وسیله از کلیه سهامداران و یا نمایندگان قانونی سهامداران دعوت به عمل می‌آید تا در جلسه **مجمع عمومی فوق‌العاده (نوبت دوم)** شرکت خدماتی شهرک صنعتی لیا سهامی خاص شماره ثبت: ۱۲۸۲۶ شناسه ملی: ۱۰۵۷۰۰۲۹۹۵۶ که مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ راس ساعت ۱۲ به نشانی: کیلومتر ۱۴ جاده قزوین بویین‌زهرا شهرک صنعتی لیا بلوار شهید بهشتی خیابان هنر شرکت نفیس نخ کدپستی: ۳۴۴۹۱۳۴۶۸۸ تشکیل می‌گردد حضور به هم رسانید.

- تصمیم‌گیری در خصوص افزایش سرمایه شرکت

هیات‌مدیره شرکت

آگهی دعوت مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده (نوبت دوم)
شرکت خدماتی شهرک صنعتی لیا سهامی خاص شماره ثبت: ۱۲۸۲۶ شناسه ملی: ۱۰۵۷۰۰۲۹۹۵۶

با توجه به اینکه مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده (نوبت اول) مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۳۰ راس ساعت ۱۰ به علت به حد نصاب نرسیدن سهامداران جلسه تشکیل نگردید. بدین‌وسیله از کلیه سهامداران و یا نمایندگان قانونی سهامداران دعوت به عمل می‌آید تا در جلسه **مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده (نوبت دوم)** شرکت خدماتی شهرک صنعتی لیا سهامی خاص شماره ثبت: ۱۲۸۲۶ شناسه ملی: ۱۰۵۷۰۰۲۹۹۵۶ که مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ راس ساعت ۱۰ به نشانی: کیلومتر ۱۴ جاده قزوین بویین‌زهرا شهرک صنعتی لیا بلوار شهید بهشتی خیابان هنر شرکت نفیس نخ کدپستی: ۳۴۴۹۱۳۴۶۸۸ تشکیل می‌گردد حضور به هم رسانید.

دستور جلسه:
- استماع گزارش هیات مدیره و بازرس قانونی و حسابرس رسمی
- تصمیم‌گیری درخصوص تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان منتهی به اسفند ۱۴۰۰
- تصمیم‌گیری درخصوص انتخاب بازرس اصلی و علی‌البدل برای سال مالی ۱۴۰۱
- تصمیم‌گیری درخصوص تصویب نرخ شارژ واحدهای صنعتی و آب‌بها
- تصمیم‌گیری درخصوص انتخاب روزنامه کثیرالانتشار

هیات‌مدیره شرکت

یادداشت

اقتصاد پنهان نرخ سکه را بالا برد

محمد کشتی‌آرای
عضو اتحادیه طلا و جواهر ایران

وقتی رشد قیمت‌ها در بازار طلا از هیچ فرمول اقتصادی تبعیت نمی‌کند، یعنی دست‌های پنهان در این بازار نفوذ کرده است. نوسانات هفته‌های اخیر طلا و سکه با هیچ فرمول اقتصادی مطابقت ندارد و جهش ۵ میلیون تومانی نرخ سکه امامی بیانگر جنب‌وجوش دلالان در این بازار است.

در حال حاضر افزایش قیمت‌ها در بازار طلا حباب‌گونه و نرخ‌ها کاذب است. این موضوع گواه بر این مدعا است که اقتصاد پنهان در بازار طلا، سرمایه‌ها را به سمتی می‌کشد که بیشترین منفعت را از آن ببرد.

بانک مرکزی به‌عنوان نهاد بالادستی بازار سکه و طلا سعی کرده با اقداماتی ازجمله پیش‌فروش سکه در قالب اوراق بورسی از جهش قیمت‌ها جلوگیری و تا می‌تواند بازار را آرام کند، اما این راهکار موقت بانک مرکزی هم زورش به بازی‌سازان بازار سکه نرسید؛ بنابراین افزایش قیمت‌ها تا زمانی که تقاضای کاذب در بازار وجود دارد، همچنان ادامه خواهد داشت.

از سوی دیگر شایعه و تنش‌ها درباره رفتن پرونده ایران به شورای حکام و همچنین جهش نرخ دلار باعث شده بسیاری از مردم نقدینگی و پول خود را به یک سرمایه مطمئن همچون طلا و ارز تبدیل کنند. همین موضوع باعث رونق گرفتن بازارهای واسطه‌ای و گسترش اقتصاد پنهان در بخش سکه و ارز شده است.

نوسانات هرروزه نرخ سکه به‌هیچ‌عنوان طبیعی نیست و نشان‌دهنده وجود نوعی بازار یا همان اقتصاد پنهان در این بخش است، زیرا نوسانات طبیعی بازار بر اثر عرضه و تقاضا و نوسانات نرخ جهانی است، اما نوسانات اخیر ناشی از التهاباتی است که به بازار وارد می‌شود و که باید توسط بانک مرکزی مدیریت شود.

در بازار آشفته کنونی، معاملات معمول و مرسوم انجام نمی‌شود و خریداران و فروشندگان واقعی که قصد دادوستد دارند، خریدوفروش نمی‌کنند، اما شایعات قیمت‌ها را دستخوش نوسان می‌کند.

در این آشفته‌بازار که هر ساعت نرخ سکه امامی نسبت به ساعت قبل افزایش می‌یابد، به‌طورقطع دست‌های پنهانی وجود دارد که سرمایه را از بانک‌ها خارج و به بازار سکه تزریق می‌کند. این دست‌های پنهان با ورود به هر بازار مالی آن بازارها را دچار نوسان و التهاب می‌کنند. بازی‌سازان اقتصاد پنهان سرمایه‌ها را به سمتی سوق می‌دهند که سود حداکثری موردنظرشان را از آن بازار کسب کنند. اکنون بانک مرکزی در حال رصد این وضعیت است، اما تاکنون هیچ اقدام جدی برای کوتاهی دست‌های پنهان از بازار سکه صورت نگرفته است.

اقتصاد پنهان علاوه بر آنکه مدیریت بازار را سخت می‌کند، باعث بزرگ شدن حجم ناترازی در بازار می‌شود.

وجود بازار سیاه در حوزه سکه باعث شده نظام انگیزشی فعالان اقتصادی تخریب شود. قیمت‌های کاذب بازار علامت‌دهنده انگیزشی است که بسیاری از فعالان خرد و کلان را ترغیب به ورود به فعالیت‌های اقتصادی پنهان می‌کند؛ از همین رو امروزه افرادی را می‌بینیم که نه حرفه و تخصص و نه سن و سال‌شان با خرید سکه یا اوراق آن همخوانی ندارد، اما در این بازار در حال فعالیت هستند. این افراد تنها از یک مزیت و یک سیاست بازار طلا استفاده می‌کنند و اوراقی را می‌خرند و در بازار با نرخ دیگری به فروش می‌رسانند؛ این در حالی است که با این اقدام است در گستردگی وسعت اقتصاد پنهان مشارکت کرده‌اند. متاسفانه این مسئله ناشی از نظام قیمت‌گذاری است که ساختار انگیزشی فعالان اقتصادی را به سمت اقتصاد پنهان ترغیب می‌کند. باتوجه به روند روبه گسترش اقتصاد پنهان لزوم ورود بازارساز به بازار طلا بیش‌ازپیش نمایان می‌شود. بازارساز هرچه سریع‌تر باید با عوامل بسترساز و گسترش‌دهنده اقتصاد پنهان، یعنی همان «تورم» در قالب سیاست‌های مدون و بلندمدت مقابله کند تا دلالان دیگر انگیزه‌ای برای ورود به بازار طلا و سکه نداشته باشند و اقتصاد در این بخش به اقتصادی سالم، شفاف و پررونق با متقاضی واقعی مبدل شود.

پیامدهای خریدوفروش ارز در بازار آزاد را واکاوی کرد

سایه اقتصاد سیاه بر ارز شاخص

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

مالیات بر عایدی سرمایه هنوز قانونی نشده است. طرحی که به‌اعتقاد بسیاری کارشناسان از ایجاد بازار سیاه جلوگیری می‌کند، وارد بیستمین سال خاک خوردن در مجلس شد.

طبق آمارها در اقتصاد ما در حال حاضر حدود ۴۵ درصد افراد از پرداخت مالیات فرار می‌کنند. در واقع اگر دولت بخواهد به جنگ اقتصاد زیرزمینی برود، باید آن ۴۵ درصدی را که اصلا مالیات نمی‌دهند با به تصویب رساندن قانون مالیات بر عایدی شناسایی و در چرخه مالیاتی قرار دهد.

تشدید تحریم‌ها منجر به گسترش وجوه مختلفی از اقتصاد پنهان و فعالیت‌های اقتصادی غیرشفاف و غیرقانونی شده که واضح‌ترین نمود آن را در سال‌های اخیر در بازار ارز شاهد بوده‌ایم.

در شرایطی که ایران با تحریم‌های شدید غرب روبه‌روست، طبیعی است که با کاهش صادرات نفتی و غیرنفتی، درآمدهای ارزی کشور محدودتر شود. با محدودیت ورود منابع ارزی به کشور، می‌توان پیش‌بینی کرد که دولت مرحله به مرحله، دامنه سهمیه تخصیص ارز را محدودتر خواهد کرد؛ به‌طوری که به‌مرور افراد کمتری به ارز دسترسی خواهند داشت.

اولویت نخست دولت در تخصیص ارز؛ واردکنندگان کالاهای ضروری هستند، اما این اعمال محدودیت‌ها و اولویت گذاری‌ها هنوز نتوانسته جلوی ایجاد بازار سیاه در بازار ارز را بگیرد. ارز چندنرخی، بازار سیاه گسترده‌ای را به‌وجود آورده که ابزارهای کنترلی دولت‌های مختلف هم نتوانسته جلوی گسترش آن را بگیرد. صمت در این گزارش علل پیدایش اقتصاد پنهان در بازار ارز را مورد بررسی قرار داده است.

عکس: آیدا فریدی

اقتصاد زیرزمینی برای جلوگیری از کاهش ارزش ریال نسبت به دلار جذاب شده است؛ از همین رو سرمایه‌های سرگردان روانه این بخش پرسود و زودبازده و باعث گستردگی آن می‌شود

اقتصاد پنهان در افزایش GDP نقشی ندارد

پدیده اقتصاد سیاه در بازار ارز آنقدر گسترش یافته که تاثیر سیاست‌های کنترلی نرخ ارز را خنثی کرده، به همین دلیل بازارساز نمی‌تواند یک‌شبه یا حتی یکی، دوساله بساط اقتصاد پنهان را از بازار ارز جمع کند

شاهین شایان آرانی، کارشناس بازارهای مالی درباره علل پیدایش بازار سیاه ارز به صمت گفت: در شرایط تحریم و درست زمانی که مراودات بین‌المللی کشور به سطح بسیار پایینی رسیده، بروز پدیده اقتصاد پنهان دور از انتظار نیست، زیرا بازارهای سیاه و پنهان در شرایطی به‌وجود می‌آیند که اقتصاد در بخش‌هایی دچار اشکال است. منظور از اقتصاد زیرزمینی، مجموعه فعالیت‌های اقتصادی است که ارقام آن در حساب‌های ملی به ثبت نمی‌رسد و مالیاتی از آن اخذ نمی‌شود.

وی افزود: افزایش اندازه اقتصاد پنهان، موجب افزایش پول در گردش می‌شود، زیرا عاملان فعالیت‌های اقتصادی غیرقانونی ترجیح می‌دهند معاملات خود را با پول نقد انجام دهند. این گردش پول اصلا خوب نیست و در اصل به زیان اقتصاد کشور است، زیرا این فعالیت‌های سوداگرانه هیچ جا ثبت نمی‌شود؛ بنابراین سهم تولید ناخالص داخلی (GDP) از این گردش مالی صفر است.

▣ کمبود ارز و تجارت زیرزمینی

این تحلیلگر بازارهای مالی با بیان اینکه وقتی دسترسی دولت به منابع ارزی محدود است، تکاپوهای اقتصادی به زیرزمین منتقل می‌شود، گفت: باتوجه به اینکه اختلاف نرخ معناداری بین ارز آزاد و دولتی وجود دارد، بدیهی است اقتصاد پنهان در این بخش شکل گیرد و عده‌ای از مابه‌التفاوت این دو بخش سود ببرند.

شایان آرانی عوامل مختلفی را به‌عنوان دلایل افزایش حجم تقاضا و به تبع آن افزایش نرخ دلار مطرح کرد که از مهم‌ترین این عوامل می‌توان به «انتظارات تورمی» و «انتقال دارایی‌های خارج‌شده از بورس به بازارهای سوداگرانه» اشاره کرد.

▣ جلوگیری از افت ارزش ریال با خرید دلار

این تحلیلگر بازارهای مالی ادامه داد: با کاهش سیگنال‌های مثبت از نشست‌های برجامی، امید افراد جامعه نسبت به گشایش‌های اقتصادی ناشی از بهبود روابط خارجی در ماه‌های آتی رنگ باخته و بر همین اساس اقتصاد زیرزمینی برای جلوگیری از کاهش ارزش ریال نسبت به دلار جذابیت پیدا کرده است؛ بنابراین سرمایه‌های سرگردان روانه این بازار پرسود و زودبازده و باعث گستردگی لایه‌های پنهان آن شده است.

▣ دولت در تنگنا

وی با تاکید بر اینکه در شرایط تحریم دست دولت در تامین منابع ارزی بسته است، توضیح داد: در زمان تحریم سیاست‌گذار در تنگناهایی قرار می‌گیرد که عملا فقط فعالان اقتصاد پنهان می‌توانند در کنار زیست خود به بقا و همچنین آلوده‌سازی سایر بخش‌ها مبادرت کنند؛ در نتیجه دلالان حوزه ارز عرصه را برای جولان فراهم می‌بینند و گاهی از نیاز مردم به ارز سوءاستفاده می‌کنند و ارز شاخص را به هر قیمتی که بخواهند به فروش می‌رسانند.

▣ خلأ قانون فروش آزاد

این تحلیلگر بازارهای مالی عمده‌ترین علت پیدایش بازار سیاه در حوزه ارز را نبود قانون برای فروش ارز به‌صورت آزاد دانست و گفت: در شرایط محدودیت منابع ارزی و اختلاف نرخ بین ارز دولتی و ارز غیررسمی، دسترسی به ارز دولتی امتیازی ویژه و جذاب محسوب می‌شود که توزیع این امتیاز، زمینه‌ساز خطا و لغزش است. درسوی دیگر نبود قانون شفاف برای فروش ارز آزاد به پدیده اقتصاد زیرزمینی در این بخش دامن زده است.

وی در ادامه یادآورشد: در اغلب کشورهای جهان ارز هم مانند یک کالا قابلیت خریدوفروش دارد، اما در ایران به‌دلیل محدودیت منابع ارزی خریدوفروش آن با چالش‌هایی روبه‌روست که همین اعمال محدودیت‌ها زمینه‌ساز ایجاد رانت شده و عرصه را برای جولان بازیگران اقتصاد پنهان فراخ کرده است.

▣ تحلیلی بازار سیاه در سایه ثبات اقتصادی

شایان آرانی راهکار پیشگیری از گسترش اقتصاد زیرزمینی در بخش ارز را مبارزه با ذی‌نفعان اقتصاد پنهان دانست و افزود: در مبارزه با ذی‌نفعان اقتصاد پنهان باید علاوه بر اقدامات پلیسی و انتظامی از نخبه‌ترین اشخاص در حوزه سیاست‌گذاری اقتصادی بهره برد و برای ذی‌نفعان اقتصاد پنهان تله‌گذاری کرد و قدرت و ثروت این اشخاص را از بین برد. همچنین فضای قانونی باید برای تبادلات ارز ایجاد شود. علاوه بر این دولت باید برای بازگرداندن ثبات به اقتصاد تلاش کند تا هر گونه فعالیت زیرپله‌ای که در سایه بی‌ثباتی اقتصاد باعث سودآوری یک‌شبه شده، از بین برود.

وی نبود ثبات در نرخ ارز را یکی از دلایل شکل‌گیری اقتصاد پنهان اعلام کرد و گفت: وجود بازار سیاه در حوزه ارز بر افزایش نرخ این ارز شاخص و به‌تبع آن سایر کالای مصرفی تاثیرگذار است و به نرخ تمام‌شده کالاها می‌افزاید؛ به‌گونه‌ای که به‌طور مثال به‌دنبال افزایش نرخ دلار تا مرز ۴۰ هزار تومان نرخ خودروهای داخلی هم سر به فلک کشید. این کارشناس اقتصاد در پایان مسائل مهمی از جمله کسری بودجه دولت، گسترش دامنه قاچاق، فشار بر تولیدکنندگان رسمی و کاهش تولید، کاهش جامعیت و دقت حساب‌های ملی و آمارهای کلان و کاهش دقت و کارآیی در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری را از دیگر آثار و پیامدهای اقتصاد پنهان عنوان کرد.

دست‌های پنهان، ریال را به‌سمت دلاریزه شدن برد

حسن رادمهر، کارشناس مسائل اقتصادی در تشریح علل پیدایش اقتصاد پنهان در بازار ارز به صمت گفت: در شرایطی که اقتصاد ثبات ندارد و تورم هر روز نسبت به روز قبل بیشتر می‌شود، مردم احساس ناامنی می‌کنند؛ بنابراین به بازار هجوم می‌برند تا ریال خود را تبدیل به ارز کنند. البته دست‌هایی پشت پرده تبدیل ریال به دلار وجود دارد که اقدام به بازی‌سازی در بازار ارز کرده است. ذی‌نفعان این بازار سودهای کلانی از ایجاد بی‌ثباتی در بازار ارز به جیب می‌زنند. وی با اشاره به بزرگی اقتصاد پنهان در بازار ارز تصریح کرد: حجم مبادلات بازار سیاه ارز آنقدر بزرگ شده که تاثیر سیاست‌های کنترلی بر بازار ارز را خنثی کرده، به همین دلیل بازارساز نمی‌تواند یک‌شبه یا حتی یکی، دوساله بساط اقتصاد پنهان را از بازار ارز جمع کند.

▣ گرانی دلار برابر با گرانی همه‌چیز

این کارشناس مسائل اقتصادی عمده‌ترین آسیب شکل‌گیری اقتصاد پنهان در بازار ارز را بی‌ثباتی نرخ دلار دانست و توضیح داد: وقتی اقتصاد زیرزمینی به‌جای بازارساز در بازار ارز نقش‌آفرینی می‌کند، هرگونه افزایش نرخ دلار به سایر کالاها سرایت می‌کند و باعث افزایش نرخ چندبرابری آنها می‌شود. تاثیر افزایش نرخ دلار بر قیمت سایر محصولات را می‌توان در حذف ارز ترجیحی تبیین کرد؛ به‌گونه‌ای که این افزایش نرخ دلار باعث جهش چندبرابری نرخ کالاهای اساسی شد. حال آنکه در اقتصاد پنهان، دولت در تغییر نرخ ارز نقشی ندارد، اما بالا رفتن نرخ دلار به‌شکل پنهان باعث گرانی سایر کالاها می‌شود.

▣ اگر از خریدوفروش ارز مالیات بگیرند...

وی با اشاره به اینکه اعداد و ارقام اقتصاد پنهان در ایران بسیار بزرگ است، تصریح کرد: گردش مالی حاصل از فعالیت‌های زیرزمینی اقتصادی هیچ جا به ثبت نمی‌رسد و از همین رو از این ارقام بزرگ مالیات‌ستانی نمی‌شود. حال آنکه اگر مبنای مالیات‌ستانی از اقتصاد پنهان، بازار ارز در نظر گرفته شود، درآمد قابل توجهی از این گردش مالی نصیب بودجه کشور می‌شود. رادمهر بهترین راهکار برای کوچک‌سازی اقتصاد پنهان در بخش ارز را تصویب قانون دریافت مالیات بر عایدی سرمایه اعلام کرد و گفت: اگر بانک مرکزی بتواند گردش‌های مالی مشکوک را رصد و از گردش مالی خریدوفروش ارز مالیات اخذ کند، دست‌های بسیار زیادی از سود این بازار کوتاه می‌شود؛ بنابراین اقتصاد سیاه در این بخش کوچک و کوچک‌تر خواهد شد. این کارشناس مسائل اقتصادی یادآور شد: در پی تمام صف کشیدن‌ها در مقابل صرافی‌های مجاز، جز تقاضای حقیقی مقدار زیادی تقاضای کاذب نهفته است که بر التهابات این بازار دامن می‌زند. این تقاضاها توسط افرادی هدایت می‌شود که بازی‌سازان اصلی بازار ارز هستند و دلالی این بازار را در مقیاس کلان انجام می‌دهند بنابراین شفاف‌سازی گردش‌های مالی و همچنین مالیات‌ستانی از تراکنش‌های خریدوفروش ارز تا حد زیادی می‌تواند به ایجاد ثبات و حذف بازار دلالی در این بخش کمک کند.

▣ راه دولت به هیچستان

این کارشناس مسائل اقتصادی ضمن انتقاد از شیوه فعلی کنترل بازار ارز عنوان کرد: شیوه فعلی مدیریت بازار ارز، بر پایین نگه‌داشتن نرخ دولتی ارز و تامین ارز بخش عمده‌ای از تقاضای بازار با نرخ دولتی و همزمان ایجاد ممنوعیت در واردات بخشی از کالاها، استوار است، در حالی که این شیوه عوارضی مانند گسترش بازار غیررسمی ارز، گسترش قاچاق کالا، خروج سرمایه از کشور و احتمال گسترش فساد سیستمی را به‌دنبال دارد. وی با بیان اینکه این شیوه در بلندمدت نمی‌تواند اطمینانی در زمینه برقراری ثبات و شفافیت در بازار ارز کشور ایجاد کند، گفت: در این شرایط بهتر است دولت از شیوه‌های کارآمدتری بهره ببرد. شیوه پیشنهادی آن است که دولت به‌جای پافشاری بر نرخ فعلی و تعهد نسبت به تثبیت نرخ، اطمینان دهد فارغ از تضمین نرخ ارز، صرفا متعهد به تامین ارز برای واردات در حد نیازهای اساسی کشور است.

سخن پایانی

در شرایطی که محدودیت در منابع ارزی کشور وجود دارد و تقاضا برای تخصیص ارز بیش از منابع ارزی است، با پایین نگه‌داشتن نرخ و سهمیه‌بندی ارز دولتی، بدون تردید نمی‌توان سلامت نظام توزیع و تخصیص ارز را تضمین کرد. به‌گفته کارشناسان، مخدوش شدن دقت در تولید ناخالص داخلی کشور در اثر گزارش نشدن معاملات پنهان اقتصادی آسیب‌های جبران‌ناپذیری به اقتصاد حقیقی زده است. همچنین گسترش اقتصاد سیاه در بخش ارز بر سیاست‌های پولی کشور تاثیر منفی گذارده است. کارشناسان عملیاتی‌ترین راهکار پیشگیرانه برای مبارزه با بازار سیاه ارز را مالیات‌ستانی در این بخش می‌دانند. همچنین بر این باورند که اخذ مالیات از تولید باید به صفر برسد، زیرا با افزایش مالیات بخش تولید، افراد سودجو به سمت فعالیت در بخش زیرزمینی اقتصاد می‌روند که این موضوع اغلب منجر به عدم ثبت فعالیت‌ها در حساب‌های رسمی و به‌دنبال آن افزایش فرار مالیاتی می‌شود؛ ازاین‌رو اقتصاد پنهان یکی از دلایل کاهش درآمدهای مالیاتی در اقتصاد کشور است. اقتصاد پنهان مثل غده سرطانی کل اقتصاد کشور را در بر گرفته که متاسفانه ادامه این روند به نابودی اقتصاد و تولید منجر خواهد شد.

باجه خبر

▣ نسخه تحت وب همراه‌بانک تجارت در اختیار مشتریان

بانک تجارت باهدف تکمیل سبد خدمات غیرحضوری نسخه تحت وب (PWA) همراه بانک تجارت را تهیه و پیاده‌سازی کرد.

به گزارش روابط عمومی بانک تجارت، به‌منظور تکمیل سبد خدمات غیرحضوری و پوشش ریسک‌های احتمالی نسخه IOS نسخه تحت وب همراه بانک تجارت از طریق نشانی hb.tejaratbank.ir در اختیار مشتریان این بانک قرار گرفت. همراه بانک تجارت پیش‌ازاین در قالب دو نسخه اندروید و IOS ارائه می‌شد که از این پس باهدف تکمیل سبد خدمات غیرحضوری و سهولت کاربری مشتریان نسخه تحت وب این اپلیکیشن نیز فعال شد.

مشتریان برای کسب اطلاعات بیشتر درباره نحوه استفاده از همراه‌بانک تجارت می‌توانند به تارنمای بانک تجارت به آدرس www.tejaratbank.ir مراجعه یا با مرکز ارتباط مشتریان این بانک به شماره ۱۵۵۴ تماس حاصل کنند.

▣ رشد ۵ برابری تراز مثبت موسسه ملل

موسسه ملل در ۹ماه منتهی به آذر امسال نسبت به سال قبل بیش از ۵ برابر تراز مالی مثبت خود را رشد داد.

به گزارش روابط عمومی موسسه ملل، موسسه ملل در آذر توانست ۸ هزار میلیارد ریال درآمد از محل تسهیلات، ۲۸۱ میلیارد ریال از محل سپرده‌گذاری، ۱.۲ میلیارد ریال از محل سرمایه‌گذاری و ۴۲ میلیارد ریال از محل کارمزد کسب درآمد کند، اما این وضعیت از ابتدای سال تاکنون شرایط متفاوت و رو به رشدی را نشان می‌دهد. همان‌طور که از جدول زیر پیداست، تسهیلات در ۹ ماه منتهی به ۳۰ آذر ۱۴۰۱ به رقم ۶۱ هزار و ۶۰۹ میلیارد ریال، درآمد سپرده‌گذاری ۲ هزار و ۵۳۸ میلیارد ریال، درآمد سرمایه‌گذاری ۸۸۲ میلیارد ریال و درنهایت درآمد کارمزد مبلغ ۵۱۹ میلیارد ریال بود که در نهایت ۶۵ هزار و ۵۵۰ میلیارد ریال درآمد در این ۹ ماه ثبت شد. نکته مهم این است که این شرکت نسبت به آذر ۱۴۰۱ نزدیک ۵۰ درصد رشد را تجربه کرده است.

کشاورزان نیازمند حمایت دولت برای جبران آسیب سرمازدگی هستند

کرمان در تنگنای آب و سرمازدگی

درحالی‌که آفت‌های مختلف محصولات کشاورزی را دچار خسارت می‌کند و تغییرات اقلیمی ضرر هنگفتی روی دست کشاورزان می‌گذارد اما بیمه توان جبران خسارت‌ها را ندارد. کشاورزی مهم‌ترین محور اقتصادی خانوارهای کرمانی محسوب می‌شود و از جمعیت سه‌میلیونی این استان حداقل ۲ میلیون نفر به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم در این عرصه امرارمعاش می‌کنند، هرچند کرمان ازنظر منابع آبی در تنگنا است اما مردمان کویر طی سال‌های متمادی با تلاش خود استان کرمان را درزمینه تولید بسیاری از محصولاتی باغی و جالیزی پیش انداخته‌اند. با این همه کشاورزان این استان با مشکلات جدی در حوزه آب و سرمازدگی مواجه بوده و نیازمند حمایت دولت برای جبران آسیب سرمازدگی هستند.

پسته، خرما، گردو و انواع مرکبات محصولات باغی هستند که استان کرمان در تولید آنها رتبه اول و دوم کشور را دارد و در تولید ۱۰ محصول جالیزی در جنوب کرمان استان کرمان سرآمد است و نیاز بخش عمده‌ای از بازار را تامین می‌کند. اما طی سال‌های اخیر دیده‌ایم که شیوع آفت‌های متعدد در کرمان خسارت‌های جدی به مزارع زده است به‌طوری‌که پسیل پسته، سوسک خرطومی خرما، مگس مدیترانه‌ای محصول مرکبات و کرم خراط گردو استان را با خسارت جدی مواجه کرده است و گاه تا ۹۰ درصد از محصول در استان از بین رفته است. در کنار خسارت آفت‌های مختلف به کشاورزی کرمان که اکثرا هیچ راه علاجی نیز از سوی پژوهشگران کشاورزی برای دفع آنها پیشنهاد نشده است تغییرات اقلیمی خسارت‌های بسیار سنگینی به کشاورزان وارد کرده است. به‌طوری‌که در امسال ۹۰ درصد پسته کرمان به دلیل سرمازدگی بهاره از بین رفته و بسیاری از کارگاه‌های فرآوری نیز بسته‌شده‌اند، همچنین خشکیدگی خوشه‌های خرما به دلیل گرمای شدید و کمبود رطوبت ۵۰ درصد از محصول شرق و جنوب کرمان را از بین برده است.

■ خسارت سرمازدگی

خسارت سرمازدگی به محصول پسته امسال معادل ۱۰ درصد اقتصاد کرمان عنوان‌شده که بیش از ۲۰ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود. این رقم جدای از خسارت به نخلستان‌ها، باغ‌های مرکبات و خسارت‌های سیل به کشاورزان رفسنجان، انار و دیگر شهرستان‌های استان است. انتظار می‌رود در کنار خسارت‌های شدید آفت‌ها و تغییرات اقلیمی، عاملی به‌عنوان بیمه بخش قابل‌توجهی از مشکلات کشاورزانی که با افزایش قابل‌توجه نهاده‌های کشاورزی مواجه هستند را پوشش دهد؛ اما عملا بیمه با رقم‌های اندکی که پرداخت می‌کند نتوانسته جایگاه حمایتی خود را حفظ کند و با افزایش نرخ نهاده‌های تولید، تاخیر در پرداخت و عدم تناسب پرداخت‌ها با زیان وارده، شاهد کمرنگ شدن نقش بیمه در کشاورزی کرمان هستیم.

■ افزایش ریسک کشاورزی

کارشناسان معتقدند؛ در شرایط کنونی که ریسک کشاورزی در کرمان در حال افزایش است، حمایت‌های بیمه‌ای برای حفظ ظرفیت‌ها و ظرفیت‌های کشاورزی در استان کرمان ضرورتی انکارناپذیر است. بااین وجود، کشاورزان همیشه یکی از مشکلات خود را تاخیر در پرداخت، اندک بودن خسارت‌های پرداختی و عدم پوشش بیمه برای برخی از خسارت‌ها عنوان کرده‌اند. نکته جالب‌توجه اینکه شدت خسارت‌ها در برخی از سال‌ها به کشاورزان به حدی است که حتی توان پرداخت حق بیمه را هم ندارند.

■ لرزه تنش بر تن درختان پسته

یکی از کشاورزان پسته‌کار رفسنجانی در گفت‌وگو با مهر بیان کرد: متاسفانه در فصل اردیبهشت افت دما به حدی بود که سرشاخه‌های درختان پسته خشک شدند و همه محصول در ابتدای سال از دست رفت؛ به این ترتیب تنها ۱۰ درصد برخی از باغ‌ها قادر به ادامه حیات شدند و برداشت محصول داشتند که همین محصول نیز ریز و بی‌کیفیت بود. محمد بهبودی بیان کرد: میزان خسارت‌ها آنقدر زیاد بود که برخی درختان به‌شدت دچار تنش شدند و بعید است در سال آینده نیز بتوانیم محصول خوبی داشته باشیم. وی بااشاره به افزایش سرمازدگی در سال‌های اخیر گفت: باوجوداین خسارت‌ها و پیگیری‌های کشاورزان هیچ کمکی از سوی ددولت و پرداخت خسارت از سوی بیمه صورت نگرفته‌است. این کشاورز گفت: مسئولان هر از چند گاه از کمک‌هایی برای بازپرداخت وام‌ها سخن می‌گویند که شامل عدم پرداخت دیرکرد و تنفس در بازپرداخت می‌شود که با این حجم از خسارت‌ها همخوانی ندارد. وی گفت: بسیاری از کشاورزان به دلیل وضعیت موجود ترجیح می‌دهند دلالی پسته کنند و از روند تولید خارج شوند و یا به مناطق دیگر کوچ کنند که همه این موارد یعنی تشدید خسارت به سرمایه‌های کشاورزی رفسنجان.

■ مشکلات نخلداران شرق کرمان

محمد گلومکی یکی از کشاورزان نخلدار بم است که می‌گوید: امسال ۴۰ درصد از نخلستان‌های این استان دچار ریزش خرما شده ضمن اینکه سوسک خرطومی هم در نخلستان‌ها بیداد کرد و نخل‌ها را از بین برد.

وی گفت: بیمه در مقابل این خسارت‌ها باید حمایت واقعی کرده و پای‌کار باشد چون کشاورزان در صول سال به امید جبران خسارت در زمان آسیب، حق بیمه پرداخت می‌کنند. وی بیان کرد: هرسال شاهد بروز این خسارت‌ها هستیم اما در مقابل مسئولان فقط سکوت می‌کنند و پرداخت‌های بیمه‌ای هم بخش کوچکی از خسارت‌ها را جبران می‌کند. این کشاورز گفت: ماه‌به‌ماه نهاده‌های تولید گران می‌شود اما این نوع حمایت از کشاورزان، پاسخگو وضعیت بازار نیست.

■ خسارت‌های فراوان باغ‌های مرکبات

محمد شعبانی نیز در شهرستان جیرفت باغ مرکبات دارد که به مهر می‌گوید: کشاورزی سرمایه استان کرمان است؛ اما هرسال یک آفت عجیب می‌آید و خسارت‌های زیادی به بار می‌آورد و کسی هم چاره‌ای برای مبارزه با آن ندارد. وی به بروز آفت مگس مدیترانه‌ای در سال جاری اشاره کرد و گفت: این مگس عملا به کشاورزی جنوب کرمان خسارت جدی وارد کرده است اما راهکاری برای مقابله با این آفت نیست و حتی محصولات جالیزی را هم از بین می‌برد. وی گفت: کشاورزان باید در مقابل چنین آفت‌هایی حمایت شوند و مرکز تحقیقات کشاورزی هم برای مبارزه با این آفت وارد عمل شوند. یک فعال حوزه کشاورزی کرمان نیز با انتقاد از نحوه فعالیت صندوق بیمه کشاورزی در کرمان گفت: این صندوق در حال از دست دادن کاربرد خود است و باید برای رفع این مشکل چاره‌اندیشی شود.

محمد حسین اکبری به مهر گفت:اگر میزان پرداخت خسارت‌ها را چک کنیم کاملا مشخص است که در مقابل حجم بالای خسارت‌هایی که به کشاورزان وارد می‌شود پرداخت‌ها بسیار اندک است و مشکلات کشاورزان را جبران نمی‌کند. وی گفت: باید توانمندی صندوق بیمه کشاورزی افزایش یابد تا بتوان از داشته‌های کشور در بخش کشاورزی محافظت کنیم و اشتغال پایدار و تولید در این زمینه دچار مخاطره نشود. اکبری عنوان کرد: در شرایطی که کشاورزان دچار خسارت و مشکلات متعدد به دلیل تغییرات اقلیمی، آفات و مشکلات صادراتی می‌شوند دولت باید از کشاورزان حمایت جدی و عملی کند.

وی کاهش معافیت‌های مالیاتی کشاورزان، افزایش تعرفه‌های صادراتی، افزایش نرخ نهاده‌های تولید را موجب کاهش مزیت‌های تولید در بخش کشاورزی دانست.

■ پسته داران خسارت نگرفتند

رئیس اتاق بازرگانی استان کرمان نیز وضعیت کشاورزی کرمان را به دلیل سرمازدگی و شیوع آفت‌ها نامناسب دانست و گفت: باید برای رفع این مشکلات ورود جدی شود و بحث تحقیقات و اقدامات علمی با توجه به حجم بالای بیکاران در بخش کشاورزی افزایش یابد. سید مهدی طبیب زاده گفت: امسال ۹۰ درصد پسته استان کرمان از بین رفته است و عملا تاکنون حمایتی از کشاورزان نشده است. وی عنوان کرد: پرداخت‌های محدودی انجام‌شده که بسیار اندک است و به‌هیچ‌عنوان خسارت‌ها را پوشش نمی‌دهد. رئیس اتاق بازرگانی استان کرمان خواستار توسعه خدمات بیمه‌ای شد و گفت: کشاورز اگر بداند بیمه در صورت خسارت‌های مختلف خسارت‌ها را کامل جبران می‌کند در کنار پرداخت حق بیمه، سرمایه‌گذاری بهتری برای افزایش تولید انجام می‌دهد.

سخن پایانی

باوقوع حوادث‌وبلایای‌طبیعی،خشکسالی‌وسرمازدگی شاهدازبین‌رفتن‌محصولات‌کشاورزی‌بوده‌وهستیم‌ودراین سال‌هابه‌دلیل‌تغییراقلیم،سرمازدگی‌باغات‌نمود‌بیشتری داشته‌است.بیمه‌محصولات‌کشاورزی‌به‌عنوان‌یک‌راهکار برای‌مقابله‌بابلایای‌طبیعی،خشکسالی،تغییراقلیم‌وآنچه محصولات‌کشاورزی‌را‌تهدید‌می‌کند‌ودرنتیجه‌برای‌کاهش خسارت‌کشاورزان‌مورد‌توجه‌وتأکیدقرارگرفته‌است؛اما مشاهده‌می‌شود‌که‌کشاورزان‌ازاین‌بیمه‌استقبال‌نمی‌کنند.

نوبت اول
شناسه ۱۴۳۲۳۸۶

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی قائم‌شهر

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک شهرستان قائم‌شهر

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی قائم‌شهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به‌شرح ذیل آگهی می‌گردد:

■ املاک متقاضیان واقع در قریه چمنان پلاک ۲۶ اصلی بخش ۱۶

۸۰۷۰ فرعی به‌نام آقای **رجبعلی فقیهی** نسبت به‌ششدانگ یک قطعه‌زمین که در آن احداث بنا شده‌است به‌مساحت ۳۸۵.۴۶ مترمربع خریداری مع‌الواسطه از آقای **غلامحسین فقیهی مالک رسمی**.

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۴

یونس قصابی، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان قائم‌شهر

نوبت اول
شناسه ۱۴۳۱۴۸۸

آگهی موضوع ماده ۳ و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰ املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد:

■ املاک متقاضیان واقع در بخش نه ثبت آمل - دهستان لیتکوه

۵۹- اصلی (قریه انجه پل)

۱۰۳ فرعی آقای **حجت‌اله فرجی** در ششدانگ یک قطعه زمین با ساختمان احداثی با کاربری توسعه مسکونی که ده سیر مشاع از دویست و چهل سیر عرصه موقوفه است به مساحت ۲۳۹.۴۰ مترمربع خریداری شده بلاواسطه از **بهرام محسنی** و مع‌الواسطه از **سید ملک تقوی و محمد ساروی و نرگس قانعی یخدانی**.

لذا به موجب ماده ۳- قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ - آیین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق روزنامه محلی و کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی در روستاها از طریق الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد، گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۴

حسن صالحی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک آمل

آگهی فقدان سند مالکیت

نظر به اینکه آقای مهدی مصباح فاطمی (مالک) با تسلیم دو برگ استشهادیه محلی مصدق شده طی شماره ۲۳۴۰۳ مورخ ۱۴۰۱/۸/۲۲ توسط دفترخانه اسناد رسمی شماره ۴۹۴ حوزه ثبتی تهران و برگ تقاضا به شماره وارده ۲۵۰۲۸۸۹۷ مورخ ۱۴۰۱/۸/۲۳ مدعی فقدان سند مالکیت ششدانگ یک دستگاه آپارتمان واقع در سمت شرق طبقه سوم به مساحت ۱۰۲/۲۶ متر مربع که مقدار ۴/۶۲ متر مربع آن بالکن است قطعه ۸ تفکیکی به پلاک ۱۱۱ فرعی از ۶۹۰۶ اصلی مفروز و مجزی شده از پلاکهای ۱۰ و ۹۹ فرعی از اصلی مذکور واقع در بخش ۲ تهران ذیل ثبت ۱۳۴۳۸۳ صفحه ۳۳ دفتر۸۹۹ به شماره چاپی ۳/۱۱۳۳۱۵ به نام مالک مذکور ثبت و صادر و تسلیم‌شده است ، بعلت سهل انگاری مفقود گردیده و درخواست صدور سند مالکیت المثنی پلاک موصوف را نموده است لذا مراتب در اجرای ماده ۱۲۰ آئین نامه قانون ثبت فقط در یک نوبت در یک روزنامه کثیرالانتشار (همین روزنامه) آگهی میشود تا چنانچه کسی ادعای انجام معامله نسبت به ملک مذکور و یا وجود اصل سند مالکیت نزد خود را داشته باشد از تاریخ انتشار این آگهی ظرف مهلت ۱۰ روز اعتراض خود را به انضمام اصل سند مالکیت به این منطقه ارائه نماید تا مورد رسیدگی قرار گیرد بدیهی است اصل سند مالکیت پس از رویت و ملاحظه به ارائه دهنده اعاده خواهد شد لیکن به اعتراض بدون ارائه اصل سند مالکیت ترتیب اثر داده نمیشود. در صورت عدم وصول واخواهی ظرف مهلت مقرر قانونی المثنی سند مالکیت پلاک مرقوم صادر و به متقاضی تسلیم خواهد گردید رونوشت : به ستاد اجرائی فرمان حضرت امام (ره) جهت اطلاع (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۷۱۸)

۱۴۹۵۴ / م الف

غلامرضا غضنفری - سرپرست واحد ثبتی حوزه ثبت ملک نارمک تهران

آگهی فقدان سند مالکیت

موضوع ۳ دانگ پلاک ثبتی ۳۷۶۸ فرعی از ۴۴۹۴ اصلی واقع در بخش ۷ تهران نظر به اینکه محمد علی امانی زنوز با ارائه دوبرگ استشهادیه به شماره ۱۶۲۰۴ و ۱۶۲۰۵ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۴ تائیدیه دفتر ۷۵۷ تهران و درخواست وارده شماره ۳۰۴۵۲ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ مدعی است که باستناد دادنامه حصر وراثت شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۱۶۶۰۰۸۱۸ مورخ ۹۸/۰۴/۱۲ شعبه ۶۱۷ مجتمع‌شماره ۱۳ شورای حل اختلاف‌شهر تهران و گواهی واریز مالیات برارث‌شماره ۷۹۴۰۴ مورخ ۹۸/۱۱/۲۰ اداره کل مالیاتی‌شرق تهران که اذعان نموده مالک پلاک ثبتی ۴۴۹۴/۳۷۶۸ آقای علی آقا امانی زنوز فوت نموده است و وراث حین الفوت آنها عبارتند از : محمد علی و طاوس و کتایون همگی بشهرت امانی زنوز (فرزندان) میباشند درخواست صدور سند مالکیت نسبت به‌سهم الارث خود ازششدانگ یک قطعه زمین بمساحت ۸۰/۹۷ متر مربع قطعه اول تفکیکی به پلاک ثبتی ۴۴۹۴/۳۷۶۸ مفروز و مجزی شده از پلاک ۲۰۰۹ فرعی از اصلی مذکور واقع در بخش ۷ تهران ذیل ثبت‌شماره ۱۷۸۶۴۰ صفحه ۸۱ دفتر جلد ۱۱۳۳ بشماره چاپی ۴۸۱۹۲۲ بنام آقای علی آقا امانی زنوز صادر و تسلیم‌شده است که نامبرده بشرح دادنامه فوق فوت نموده است‌سپس برابر اعلام مالکین دیگر مشاعی که اعلام نموده اند، اصل سند مالکیت فوق الذکر نزد محمد علی امانی زنوز (احدی دیگر از مالکین مشاعی) میباشد که از ارائه آن خودداری مینمایند لذا حسب دستور تبصره‌سه از ماده ۱۲۰ آیین نامه قانون ثبت طی اخطار حسن نیت طی‌شماره ۱۰۴۳۰۲۸۵۹۴۰ ـ ۱۴۰۰ مورخ۱۴۰۰/۰۹/۰۹ در تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۱۰ به نامبرده ابلاغ که اصل‌سند مالکیت مرقوم را جهت اقدام لازم قانونی به این اداره ارائه نمایند که نامبرده از چنین اقدامی خودداری نموده است. علیهذا با توجه به‌سپری‌شدن تشریفات قانونی به نام طاوس و کتایون امانی زنوزسند مالکیت جداگانه ثبت و صادر گردیده‌است. حال محمد علی امانی زنوز جهت درخواست صدور المثنی مالکیت‌سهمی خود به این اداره مراجعه و اعلام نموده اصل سند مالکیت ششدانگ مزبور بعلت جابجایی مفقود گردیده است. لذا مراتب باستناد تبصره یک اصلاحی مورخه ۷۲/۹/۲ ماده ۱۲۰ آئین نامه کسی مدعی انجام معامله نسبت به ملک مرقوم غیر از اسناد فوق و یا وجودسند مالکیت مذکور نزد خود می باشد از تاریخ نشر این آگهی ظرف مدت ۱۰ روز به این منطقه مراجعه و اعتراض خود را ضمن ارائه اصل‌سند مالکیت یا‌سند معامله تسلیم و رسید دریافت نمایند تا مورد رسیدگی قرار گیرد در غیر اینصورت پس از انقضای مهلت مزبور و عدم وصول اعتراض نسبت به صدور المثنی‌سند مالکیت نسبت به۳ دانگ مشاع از ششدانگ‌سهمی محمد علی امانی زنوز ، طبق مقررات اقدام خواهدشد. (شناسه آگهی :۱۴۳۱۷۱۹)

۱۴۹۵۵ / م الف

علیرضا محسنی - کفیل واحد ثبتی حوزه ثبت ملک پیروزی تهران

فقدان سند مالکیت

آقای ناصر عزیز محمدی فرزند محسن از طرف‌سید علی حسینی فرزندسید موسی و منا امیله فرزندسجاد برابر وکالتنامه های شماره ۱۹۳۲۵ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۰۵ و شماره ۱۹۴۸۶ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۲ دفترخانه ۱۳۳۱ تهران و با تسلیم دوبرگ استشهادیه به‌شماره مصدق های ۱۴۰۱۰۲۱۵۳۴۸۰۰۰۰۷۱۰ و ۱۴۰۱۰۲۱۵۳۴۸۰۰۰۰۷۲۸ دفترخانه ۱۳۳۱ تهران اعلام‌سند مالکیت ششدانگ یک دستگاه آپارتمان مسکونی به مساحت ۹۳/۴۶ متر مربع تحت پلاک ۶۲۰۱ فرعی مفروز و مجزی‌شده از ۵۱۷۰ قطعه ده تفکیکی از ۲۰ اصلی واقع در میگون رودبار قصران بخش یازده تهران ذیل دفتر الکترونیک ۱۳۹۶۲۰۳۰۱۰۴۱۰۰۱۷۳۳ با شماره چاپی ۹۳۲۲۳۰ به نام آقای سیدعلی حسینی فرزندسید موسی و ذیل دفتر الکترونیک ۱۳۹۶۲۰۳۰۱۰۴۱۰۰۱۷۳۲ با شماره چاپی۹۳۲۲۲۹ به نام خانم منا امیله فرزندسجاد (هر یک نسبت به‌سه دانگ) ثبت و صادر و تسلیم که، وکیل مالک تقاضای صدورسند مالکیت المثنی را نموده اند اعلام که‌سند بعلت نقل مکان مفقود گردیده است لذا مراتب به استناد ماده ۱۲۰ آیین نامه قانون ثبت در یک نوبت آگهی میشود تا چنانچه کسی مدعی انجام معامله نسبت به ملک مذکور باشد از تاریخ نشر این آگهی ظرف مدت ۱۰ روز اعتراض خود را ضمن ارائه اصل‌سند مالکیت یا‌سند معامله تسلیم و رسید دریافت نماید بدیهی است پس از انقضای مهلت مزبور و نرسیدن واخواهی نسبت به صدور المثنی‌سند مالکیت طبق مقررات اقدام خواهدشد(شناسه آگهی: ۱۴۳۱۷۵۶)

۱۴۹۵۶/م الف

مهرداد روستائی - سرپرست واحد ثبتی حوزه ثبت ملک قشم

آگهی تسلیم اسناد مالکیت

نظر به این که امیر حاتمی فردی به استناد سند انتقال قطعی شماره ۹۵۶۵۴ مورخ ۸۳/۷/۹ دفترخانه اسناد رسمی۱۴۹ تهران تقاضای صدور سند مالکیت سه دانگ مشاع ازششدانگ پلاک ثبتی ۱۲۴ فرعی از ۱۸۲۵ اصلی بخش ۱۱ تهران و برابر اخطار اداری شماره ۱۴۰۱۸۵۶۰۱۰۲۶۰۳۰۶۳۴ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۰ از طریق اداره پست به‌شریک مشاعی خود خانم شهره رضوان به آدرس ایشان تهران نیاوران خیابان شفیعی کوچه آهو پلاک ۴ واحد ۴ اخطار نموده‌است که اصل اسناد مالکیت مرقوم را جهت اقدام لازم قانونی به این اداره ارائه نماید لهذا با انقضاء مهلت مقرر قانونی مراتب فقط یک بار در یکی از روزنامه های کثیر الانتشار (همین روزنامه) منتشر میشود تا چنانچه‌شخص یا اشخاصی مدعی وجود‌سند مالکیت نزد خود و یا مدعی مالکیت میباشند حداکثر ظرف مهلت ۱۰ روز پس از انتشار این آگهی‌سند مالکیت را به این اداره تسلیم و رسید دریافت نمایند در صورت انقضای مهلت مقرر و عدم وصول اعترض‌سند مالکیت‌سهم متقاضی بالا صادر و به وی تسلیم و متعاقباً نیز سایر اقدامات لازم مطابق ماده قانونی فوق الذکر انجام خواهدشد (شناسه آگهی: ۱۴۳۱۸۴۹)

۱۴۹۶۵ / م الف

مهدی شعبانی - رئیس واحد ثبتی حوزه ثبت ملک قلهک تهران

شنبه
۱۰ دی ۱۴۰۱- ۷ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ - ۳۱ دسامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۲۳۴-پیاپی ۳۵۵۲

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

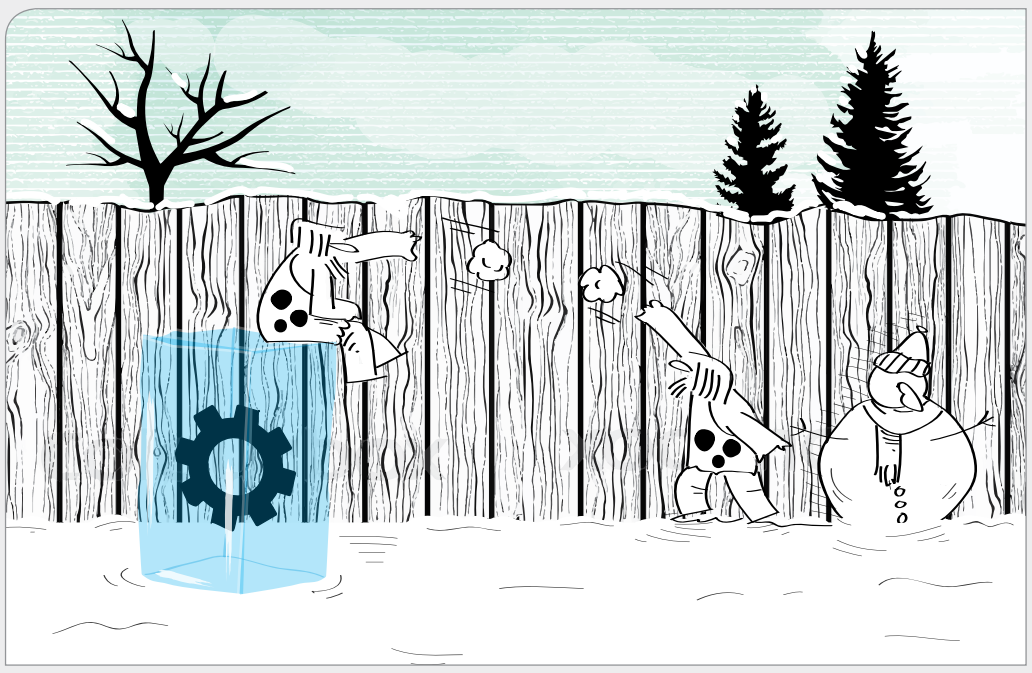
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

نظرگاه

فسادی به نام «زیرمیزی»

بدرالسادات مفیدی- روزنامه‌نگار: مسئله فساد در همه نقاط عالم کم‌وبیش وجود دارد. همه کشورها از پیشرفته‌ترین تا عقب‌مانده‌ترین به‌گونه‌ای با این مسئله درگیرند. به همین دلیل مؤسسات بسیاری برای روشن کردن ابعاد مسئله و نیز پیدا کردن راه‌حل‌هایی برای کاهش آن شکل گرفته‌اند. یکی از اقدامات آنان تعیین شاخص‌های مختلفی ازجمله اختلاس، رشوه‌گیری، زد و بند سیاستمداران و مقامات و مدیران دولتی، عدم مقابله کافی با مواد مخدر و... است.

برای اندازه‌گیری میزان فساد در کشورها ابعاد متفاوتی مورد توجه است و تلاش می‌شود با توجه به تعریف این شاخص‌ها، کشورها را متوجه وضعیت خود در جهان کنونی کنند. فارغ از جنبه‌های خاصی که هریک از این مؤسسات در چارچوب نظری خود به کار می‌برند، درمجموع اطلاعات آنها بسیار قابل استفاده است. بعضاً این اطلاعات در برخی از کشورهایی که در سطح مطلوبی به لحاظ دموکراسی قرار دارند به بهبود وضع منجر می‌شود. اما عموما در کشورهایی که نقض حقوق بشر وجود دارد و مردم نیز در تصمیم‌گیری‌های مربوط به سرنوشت خویش از کمترین سهمی برخوردارند، با انتشار داده‌های موردبحث تغییری در شرایط دیده نمی‌شود و بلکه گاهی به رده‌های پایین‌تر جدول افت می‌کنند.

بر اساس این شاخص‌ها ایران معمولا در بین ۲۵ درصد قسمت چهارم کشورهای دارای فساد تعریف می‌شود. چنان‌که هم‌اکنون طبق جدیدترین گزارش سازمان «شفافیت بین‌المللی» کشور ما به لحاظ درجه فساد مالی در بین ۱۸۰ کشور جهان در رده ۱۵۰ قرار دارد. دلایل زیادی ازجمله حکمرانی ناکارآمد، سیطره اقتصاد رانتی، اتخاذ سیاست‌های دستوری و نظام اداری فاسد و تحریم‌های ناشی از سیاست خارجی انزواطلبانه را برای قرار گرفتن کشور ما در چنین وضعیتی از فساد برشمرده‌اند. همه موارد یاد شده حکایت از تأثیر مستقیم امر سیاست در گره‌های کور اقتصاد ایران دارد.

در این میان اما آنچه بیشتر در نزد عموم جامعه ایرانی به‌عنوان مظهر فساد رخ می‌نماید، رشوه‌گیری برخی از کارمندان و کارکنان دولتی است. به همین دلیل نیز بی‌توجه به فسادهای بزرگتر صرفاً روی فساد افراد متمرکز می‌شوند؛ فسادی که شاید بتوان گفت بیشتر از روی ناچاری انجام می‌شود.

برای نمونه بسیاری از مردم در این سال‌ها مواردی را شاهد بوده‌اند که هرگاه سر و کارشان به دستگاه‌های دولتی افتاده به‌ویژه برای گرفتن انواع پروانه‌ها و مجوزها جهت پیشبرد کارهایشان ناگزیر به پرداخت وجوهی تحت نام حق التسهیل می‌شوند (واژه‌ای که زمانی توسط مرحوم آیت‌الله مشکینی بیان شد).

به نظر می‌رسد اما این معضل که امروز در دستگاه‌های دولتی فراگیرتر شده و ارباب‌رجوع را با کلافگی و نارضایتی گسترده مواجه کرده، خود معلول تصمیم‌گیریهای اشتباهی است که با منافع گروه‌هایی در قدرت گره خورده است.

رشوه گرفتن امر مذمومی است، اما این مدعا را نمی‌توان نادیده گرفت که به سبب همین تصمیم‌های مدیریتی است که مردم با گرانی و تورم افسارگسیخته‌ای مواجه شده‌اند؛ چنان‌که حتی برخی از کارمندان و کارکنان دولتی را به‌منظور جبران کسری معیشت خود ناچار به انجام روش‌های غیرمتعارف می‌کند.

این ناچاری را گاهی در میان اقشار مختلفی از مردم در مشاغل و کسب‌وکارهای آزاد و غیردولتی می‌توان دید. اعمال برخی سیاست‌ها و تصمیم‌های حکومتی در این شرایط سخت اقتصادی گاهی موجب می‌شود صاحبان این کسب‌وکارها در برابر مردم قرار بگیرند. درحال‌حاضر بسیاری از مردم ایران چنان در چرخه پردردسری از فساد اداری و مالی گرفتار شده‌اند که شاید خروج از آن سال‌های زیادی به طول انجامد. کاهش مستمر دستمزد حقوق‌بگیران در طول چند دهه گذشته که شتاب آن از ۱۰ سال پیش تاکنون شدت گرفته یکی از دلایل مهم این نوع فساد است. در عین حال معضلی است که هم‌اکنون نظام تصمیم‌گیر در کشور با آن مواجه است.

مثبت ۲

۶ شاخص برای سنجش فساد

سنجش فساد به چند علت دارای اهمیت است. اول اینکه سنجش فساد خود ابزاری ضد فساد محسوب می‌شود. گلوگاه‌های فساد شناسایی می‌شود و مبتنی‌بر آن می‌توان برنامه‌ریزی ضد فساد را تهیه کرد. ابزار مقایسه‌ای است که امکان شناسایی بالاترین فراوانی فساد را فراهم می‌کند. تا زمانی که شناسایی انواع فساد وجود نداشته باشد نمی‌توان درباره چگونگی برنامه‌های ضد فساد اظهارنظر کرد.

به‌طور کلی سنجش فساد حداقل با ۳ شیوه کلی انجام می‌شود: الف) پیمایش دیدگاه‌ها و نظرات شرکت‌ها، مقامات دولتی، شهروندان، متخصصان و ناظران خارجی و بخش خصوصی؛ ب) روش‌های خرد که فساد را در سطح سازمان‌ها و با توجه به ویژگی‌های نهادی آنها بررسی می‌کنند و ج) حسابرسی دقیق پروژه‌ها، این‌گونه حسابرسی‌ها با بررسی اسناد مالی و همچنین مقایسه میان ارزش مادی واقعی پروژه‌ها و هزینه‌های مصرف‌شده برای آنها انجام می‌شود. یکی از روش‌های سنجش فساد، شاخص مبتنی‌بر افکار سنجی است که اطلاعات حاصل از پرسشنامه مبنای محاسبه قرار می‌گیرد. شاخص‌های مبتنی‌بر افکارسنجی عبارتند از:

۱- شاخص ادراک یا تصور از فساد (CPI): که در آن میزان پرداخت و دریافت رشوه، اختلاس و جرایم مشابه مقامات سیاسی و اداری مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

۲- شاخص نسبت رشوه (BR): گرایش فعالان تجاری و اقتصادی به پرداخت رشوه مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

۳- شاخص تجارت بین‌الملل (BI): کشورها بر اساس آن میزان از مبادلات بازرگانی که شامل فساد مالی یا پرداخت‌های مشکوک باشند، رتبه‌بندی می‌شوند.

۴- شاخص راهنمای بین‌المللی ریسک کشوری (ICRG): دیدگاه کارشناسان مبنای تحلیل قرار می‌گیرد. ICRG مخفف کلمه راهنمای بین‌المللی ریسک کشوری است.

۵- شاخص گزارش رقابت جهانی (GCR): بر اساس پاسخ مدیران بنگاه‌های اقتصادی است.

۶- شاخص شفافیت بین‌الملل (TI): با شاخص‌های مختلف کشورها از یک تا ۱۰ رتبه‌بندی می‌شوند. شفافیت بین‌الملل یک سازمان غیردولتی است که در سال ۱۹۹۳ تاسیس شد و دفتر اصلی آن در برلین آلمان قرار دارد. هدف این سازمان که در حدود ۱۰۰ کشور نمایندگی دارد، تلاش برای مبارزه با فساد و افزایش آگاهی در مورد آن است. این سازمان به‌طور سالانه اقدام به انتشار شاخص ادراک فساد می‌کند. سنجش فساد به استفاده از شاخص‌هایی نظیر فساد، اختلاس، رشوه‌گیری، خرید و فروش پست‌های دولتی، رشوه‌پذیری دستگاه قضایی، فساد مالی در میان سیاستمداران و مقام‌های دولتی و عدم‌مقابله کافی یا ناکارایی در پیکار علیه موادمخدر است. بانک جهانی سطح فساد را با سطح پاسخگویی، کارآمدی دولت، میزان حاکمیت قانون، حقوق و آزادی‌های مدنی، قدرت مطبوعات و شاخص‌های حکمرانی مرتبط می‌داند. درمجموع به‌نظر می‌رسد تنها بعد از اندازه‌گیری این متغیرهای مرتبط با فساد است که می‌توان شاخص‌های مناسبی برای فساد ارائه کرد. همچنین با وجود اینکه ۶ شاخص برای ارزیابی فساد در سطح بین‌المللی مورد استفاده قرار می‌گیرد، اما عمدتا استنادها به شاخص CPI یا همان شاخص ادراک از فساد است.

زیر ذره‌بین

۴ راه مقابله با فساد

شناسایی گلوگاه‌های فساد یکی از مهم‌ترین ابزار کنترل این پدیده در اقتصاد هر کشوری است. اما شاید در مورد فساد نیز بتوان تا حدی علاج قبل از واقعه داشت. بسیاری از تحلیلگران به ابزارها و الزاماتی اشاره دارند که در صورت تحقق می‌توان سد راه توسعه فساد شود. صمت با بررسی این پیشنهادات به ۴ گزینه رسیده است.

۱- اجرای دولت الکترونیک و شفافیت

پرواضح است که شفافیت اداری، روی دیگر سکه فساد است. نابراین می‌توان گفت قدم اول در مبارزه با فساد، شفافیت است. شفافیتی که برای همگان قابل سنجش باشد. یکی دیگر از زمینه‌های فساد، امضاهای طلایی و واگذاری‌های غیرقانونی چه از نوع خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی، چه از نوع واگذاری طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی، چه از نوع مزایده‌ها و مناقصات دولتی و از این قبیل است. نکته قابل تامل این است که با وجود تجربیات جهانی حتی در کشورهای منطقه از جمله افغانستان و کشورهای عربی، در کشورمان پرتال شفافیت واگذاری طرح‌های عمرانی و مراحل پیشرفت آنها هنوز اجرایی نشده و در اختیار عموم مردم قرار نگرفته است.

۲- تصویب قانون مدیریت تعارض منافع

توجه مجلس و دولت به موضوع تعارض منافع از دیگر راهکارهای جلوگیری از فساد در اقتصاد است. تعارض منافع (منفعت) به موقعیتی اطلاق می‌شود که منفعت شخصی افراد در قبال انجام وظایف و اختیارات قانونی آنان در تعارض با منافع عمومی قرار گیرد و می‌تواند انجام بی‌طرفانه و بدون تبعیض وظایف‌شان را مانع شود. مدیریت تعارض منافع کلیه اقدامات و تدابیر اداری، نظارتی، قضایی و شبه قضایی لازم برای پیشگیری از تعارض منافع، رفع یا کاهش حداکثری تاثیرات ناشی از این موقعیت است. به فعلیت رسیدن تعارض منافع معمولا ناشی از دو خصیصه است. خصیصه اول مربوط به ویژگی‌های ذاتی جایگاهی است که افراد در آن قرار می‌گیرند. تصمیم‌گیری، تخصیص اعتبار، اعطای مجوز، برنامه‌ریزی شهری، معاملات دولتی و... اما خصیصه دوم ویژگی شخصی افراد قرار گرفته در جایگاه است، مانند شغل هم‌زمان، مالکیت دارایی، شرکت‌داری یا سهام‌داری، اشتغال پسادولتی و... که با قواعد ناظر بر آن جایگاه موجب بروز تعارض منافع در افراد می‌شود. درواقع تعارض منافع زمانی وجود دارد که کارکنان می‌توانند از موقعیت خود سوءاستفاده کنند و بنابراین مدیریت تعارض منافع مشمول تدابیر و اقدامات نظارتی لازم برای پیشگیری و کاهش تاثیرات سوء موقعیت‌های تعارض منافع است. از مصادیق بارز تعارض منافع می‌توان به تصدی هم‌زمان دو یا چند شغل، رانت اطلاعاتی، تصمیم‌گیری در شرایط نفع شخصی، حق رای در شرایط نفع شخصی، تبانی ناظر و نظارت شونده و... اشاره کرد. نمونه‌های زیادی از تعارض منافع در کشور وجود دارد، برای مثال شهرداری‌ها و شورای شهر که در کشور از جمله نهادهایی با بیشترین تخلفات و فساد اداری هستند، در موضوع ساخت‌وساز هم تخلفات را شناسایی کرده، هم گزارش می‌کنند و هم مجری تخریب ساخت‌وساز غیرقانونی هستند. در اینجا شهرداری و شورای شهر می‌تواند با دریافت رشوه و یا فروش تراکم، ساخت‌وساز غیرقانونی را قلع و قمع نکند.

۳- جلوگیری از ورود پول‌های کثیف به انتخابات

تحلیل سازمان بین‌المللی شفافیت نشان می‌دهد فساد در کشورهایی فراگیرتر است که در آنها پول‌های کلان می‌توانند آزادانه به کمپین‌های انتخاباتی راه پیدا کنند و دولت فقط به صدای افراد ثروتمند یا آنهایی که دارای رانت هستند، گوش می‌کند. رئیس سازمان بین‌المللی شفافیت در این رابطه گفته است: «دولت‌ها باید به‌طور اضطراری با نقش فسادآور پول‌های کلان در تامین مالی احزاب سیاسی و نفوذ غیرمستقیم آنها بر نظام‌های سیاسی ما مقابله کنند.»

۴- کاهش تورم قوانین

طبق بررسی‌های مرکز پژوهش‌های مجلس، از مجموع ۱۷ هزار و ۶۷۳ احکام وضع‌شده در حوزه‌های صنعت، معدن و تجارت، بیش از ۷ هزار و ۴۱۳ احکام بی‌اعتبار و غیرضرور شناسایی شده‌اند. از ۲ هزار و ۳۵۱ قانون وضع‌شده در این ۳ حوزه نیز ۹۷۳ مورد آن بدون اعتبار تعیین شده است. به‌صورت جزئی‌تر در بخش صنعت حدود ۵۹۳ عنوان قانون و ۶۳۷۸ احکام بی‌اعتبار و دست‌وپاگیر وجود دارد که این تعداد در بخش معدن به ۱۰۸۳ قانون و احکام می‌رسد. در بخش تجارت نیز ۲۸۷ قانون و احکام با ارائه مستندات، غیرضرور شناخته شده است. به‌نظر می‌رسد این تورم قوانین و تفسیرهای مختلف از آن، علاوه‌بر آنکه دست‌وپای تولید و اشتغال و فعالیت‌های مولد را بسته، خود موجب افزایش فساد اداری نیز شده است؛ چراکه طولانی‌شدن اعطای مجوز فعالیت می‌تواند راه میانبر برای مراجعان و زمینه درآمدزایی و سوءاستفاده از موقعیت را برای کارکنان اداری فراهم سازد.

عکس: صمت

عوامل خلق اقتصاد پنهان

اقتصاد پنهان دربرگیرنده انواع بسیاری از فعالیت‌ها است که در محاسبات ملی وارد نمی‌شوند یا از حیطه نظارت دولت می‌گریزند. این مسئله به دلیل تاثیری که بر امنیت اقتصادی کشور می‌گذارد، موجب ایجاد عدم تعادل در اقتصاد می‌شود و بی‌توجهی به این عدم تعادل، امنیت اقتصادی را به چالش می‌کشد. به گزارش صمت و به گفته کارشناسان عوامل مختلفی بر ایجاد اقتصاد پنهان دخیل هستند که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود.

■ محیط کسب‌وکار نامساعد

محیط کسب‌وکار نامساعد و شرایطی مانند تعدد و پیچیدگی قوانین و مقررات و میزان محدودیتی که این قوانین بر مناسبات اقتصادی تحمیل می‌کنند و همچنین عدم تناسب قوانین و مقررات با مقتضیات و الزامات تولید و فعالیت‌های اقتصادی، موجب افزایش هزینه‌های مبادلاتی در فعالیت‌های اقتصادی می‌شود. در این شرایط فعالان اقتصادی برای اجتناب از تحمل هزینه‌های ناشی از فشار مقررات، تمایل به پنهان نگاه داشتن فعالیت‌های اقتصادی خود از دید مجریان و ناظران قانون داشته و به سوی فعالیت‌های زیرزمینی گرایش پیدا می‌کنند. به عنوان مثال، در شرایطی که رویه اخذ مجوزهای لازم برای سرمایه‌گذاری مستلزم مواجهه با مقررات و قوانین متعدد و پیچیده و مراحل پرهزینه و طولانی باشد، کارآفرینان و سرمایه‌گذاران ممکن است ترجیح دهند فعالیت‌های خود را ثبت نکنند.

عواملی نظیر دشواری راه‌اندازی یک کسب‌وکار جدید، پیچیده و طولانی بودن مراحل ثبت مالکیت، طولانی بودن مدت زمان مورد نیاز برای اخذ مجوزهای لازم، پرهزینه بودن اخذ مجوزها، الزام افراد و بنگاه‌ها به اخذ مجوزهای متعدد از مراجع مختلف، الزام بنگاه‌ها به رعایت استانداردهای اجباری در تولید کالا و خدمت، مقررات مربوط به بهداشت و ایمنی محیط کار، محدودیت‌های مربوط به ساعت کار، بازنشستگی اجباری پیش از موعد، ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل برای مستخدمین دولت و نظایر آن هر یک مصادیقی از فشار مقررات می‌باشد. هر کدام از عوامل ذکر شده می‌تواند برای فعالان اقتصادی انگیزه‌ای برای خروج از بخش رسمی و گرایش به فعالیت‌های زیرزمینی باشد.

■ مداخله در قیمت‌ها و دستمزدها

سیاست کنترل قیمت‌ها و دستمزدها نیز ممکن است باعث گسترش اقتصاد پنهان گردد. مداخله دولت در قیمت‌گذاری کالا و خدمت و مداخله در تعیین دستمزد، موجب به وجود آمدن بازار زیرزمینی می‌گردد. با توجه به اینکه سیاست‌هایی از این نوع عمدتا بر بنگاه‌های رسمی اعمال می‌گردد، عاملی در جهت ترغیب بنگاه‌ها و افراد به فعالیت‌های غیررسمی و زیرزمینی به شمار می‌روند.

■ فقر، بیکاری و رکود اقتصادی

فقر و بیکاری گسترده یکی از مهم‌ترین زمینه‌های گسترش فعالیت‌های اقتصادی غیررسمی و غیرقانونی می‌باشند. این عوامل موجب گرایش جمعیت در جست‌وجوی کار به سمت کسب‌وکار غیررسمی از قبیل دستفروشی، دلالی، مسافرکشی، باربری، کارگری بدون قرارداد، مشاغل نیمه‌وقت و موقت و نظایر آن و حتی برخی فعالیت‌های غیرقانونی از جمله شرخری، مالخری، توزیع کالاهای غیرقانونی و غیره می‌گردد. مطالعات میدانی هم تایید می‌کند در مناطقی از کشور که فقر دامنه گسترده‌تر دارد، گرایش به بخش غیررسمی و حتی بخش غیرقانونی بیشتر است.

■ مهاجرت و حاشیه‌نشینی

مهاجرت‌های گسترده ناشی از توسعه نیافتگی روستاها و شهرهای کوچک و متعاقب آن، پدیده حاشیه‌نشینی یکی دیگر از عوامل موثر بر گسترش اقتصاد پنهان است. پدیده مهاجرت در ایران علاوه بر مهاجرین داخلی، شامل مهاجران کشورهای همسایه نیز می‌گردد. اغلب اینگونه مهاجران جذب بدنه اصلی اقتصادی شهرها نشده و به سمت حاشیه‌نشینی سوق پیدا می‌کنند. فقدان سرمایه و مهارت‌های فنی در بین جمعیت حاشیه‌نشین، زمینه گرایش این افراد را به فعالیت‌های اقتصادی غیررسمی از جمله اشتغال غیررسمی در کارگاه‌های صنعتی و ساختمانی به عنوان کارگر غیرماهر، دستفروشی، و نظایر آن و حتی فعالیت‌های غیرقانونی فراهم می‌نماید.

■ موانع و محدودیت‌های تجاری

موانع تجاری یکی از ابزارهای سیاست‌گذاری دولت و همچنین یکی از منابع درآمدی دولت‌ها به شمار می‌روند. عوارض گمرکی و سایر موانع تجاری، ضمن ایجاد درآمد برای دولت، به عنوان ابزاری در جهت برخی سیاست‌های دولت از قبیل حمایت از تولیدکنندگان داخلی، حمایت از مصرف‌کنندگان داخلی به واسطه تعیین استانداردهای اجباری برای کالاها و خدمات وارداتی و جلوگیری از تراز تجاری منفی محسوب می‌شود. با این حال همانطور که در اغلب مطالعات نیز عنوان شده است، موانع تجاری و محدودیت‌های تجاری موجب سودآوری واردات قاچاق و یکی از عوامل اصلی گسترش واردات قاچاق می‌باشد.

■ فساد اداری و اقتصادی

گاهی وجود فساد اداری و اجرایی در بین کارکنان دولت از جمله عواملی است که می‌تواند با افزایش هزینه‌های مبادلاتی، اثر منفی بر روند فعالیت‌های اقتصادی به ویژه فعالیت‌های قانونی و رسمی برجای گذارد. به میزانی که رشوه و سایر پرداخت‌های اضافی در انجام امور اداری نظیر درخواست اعتبارات مالی، پرداخت مالیات، درخواست مجوزهای صادرات و واردات، درخواست پروانه کسب، اجرای قوانین و همچنین فرآیندهای قضائی عمومیت داشته باشد و فعالان اقتصادی در انجام رویه‌های عادی اداری ناگزیر از پرداخت‌های اضافه نظیر رشوه یا هدیه به کارکنان دولتی باشند، انگیزه فعالان اقتصادی برای فعالیت‌های رسمی و قانونی کاهش یافته و گرایش به سمت فعالیت‌های غیررسمی و زیرزمینی تشدید می‌شود.

■ ناکارآمدی و توسعه نیافتگی بازارها

ناکارآمدی و توسعه نیافتگی بازارهای رسمی نیز می‌تواند به شکل‌گیری بازار زیرزمینی کمک کند. به عنوان مثال محدودیت نظام بانکی در معرفی ابزارهای متنوع مالی و برآورده ساختن نیازهای مختلف بنگاه‌های اقتصادی، منجر به گرایش فعالان اقتصادی به بازار اعتباری زیرزمینی و در نتیجه موجب گسترش این بازار می‌گردد. همچنین بی‌میلی بانک‌ها به اعطای وام به بنگاه‌های کوچک نیز می‌تواند عامل گرایش این بنگاه‌ها به بازار اعتباری غیررسمی گردد.

علاوه بر ناکارآمدی بازار، وجود خلاءهای قانونی یا عدم سازگاری قوانین با الزامات اقتصادی نیز می‌تواند موجب گسترش اقتصاد پنهان گردد.

سخن پایانی

با توجه به اینکه بسیاری از عوامل اصلی بسترساز یا توسعه دهنده اقتصاد پنهان، نظیر رکود و بیکاری، موانع تجاری، فضای کسب‌وکار نامساعد، عدم شفافیت و نظایر آن طی دهه گذشته روند فزاینده‌ای داشته است، لازم است جلوگیری از توسعه این پدیده مورد توجه سیاست‌گذاران کشور قرار گیرد. بسیاری از کارشناسان با تاکید بر اعمال حداکثر شفافیت مالی به ویژه در زمینه عملیات مالی دولت داشته و نظارت بر فعالیت نظام بانکی کشور را از دیگر راهکارهای مقابله با اقتصاد پنهان می‌دانند. همچنین اجرای دقیق و کامل قوانین مبارزه با پولشویی و ارتقای تدریجی ابزارها و ضوابط قانونی در این زمینه، گسترش و استقرار کامل دولت الکترونیک، بهبود محیط کسب‌وکار و اجرای طرح پنجره واحد از دیگر سازکارهای مقابله با این پدیده است.